LOGOGRAPHIA AOFOFPAФIA

Zeitschrift der Gesellschaft Griechischer AutorInnen in Deutschland e.V.

TEΥΧΟΣ / HEFT NR. 3

TIMH / PREIS: KOSTENLOS

JUNI 2020

Περιοδικό της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων στη Γερμανία

INHALTSVERZEICHNIS

EDITORIAL

- 4 Μιχάλης Πατένταλης, Στην εποχή της παγκοσμιοποιημένης μυωπίας
- 5 Michalis Patentalis, In einer Zeit globaler Kurzsichtigkeit

LITERATUR

- 6 Αντώνης Φωστιέρης, Ακούω τη θάλασσα
- 6 Andonis Fostieris, Ich lausche dem Meer
- 7 Πέτρος Κυρίμης, Η μαγεία του ενός
- 8 Αντώνης Κουντούρης, Προσφυγο-ποίηση.
- 9 Μιχάλης Κουντούρης, Σκίτσο
- 10 Κύρο Πόντε, Ποιήματα
- 11 Ευμορφία Ζήση, Κύρο Πόντε, Ανθολόγιο "Τα της μνήμης και του έρωτα"
- 12 Κύρο Πόντε, Βιογραφικά στοιχεία
- 14 Φαρούκ Τουντζάι, Κλειώ
- 16 Faruk Tuncay, Clio
- 18 Συνέντευξη του Faruk Tuncay στην Χαριτίνη Μαλισσόβα
- 20 Ανδοέας Αονάκης, Μεσόγειος 2015
- 20 Andreas Arnakis, Mittelmeer 2015
- 21 Λένα Καλαϊτζή-Οφλίδη, Σίμος Οφλίδης, Καπνός από μια καμινάδα
- 23 Άννα Ταστσόγλου, Θάνατος
- 24 Ίβο Μερασκεντής, Προφανής παραφωνία (αποσπάσματα)
- 26 Ivo Meraskentis, Die offenkundige Dissonanz (Ausschnitte)
- 28 Michalis Patentalis, Ein Unfall beim BBC
- 30 Μαρία Σκιαδαρέση, Μικρός Ήρωας
- 32 Άρης Γεράρδης, Ποιήματα
- 33 Χρήστος Αναστασόπουλος, Ανούσιες ιστορίες ουσιών
- 34 Jan Brinkmann, Der Künstler
- 36 Giorgos Provatas, Fiebermonolog
- 36 Γιώργος Προβατάς, Μονόλογος
- 37 Βασίλης Κιμούλης, ΤΡΑΝΣ
- 39 Petrini Sidiropoulou, Ein Rap

KLEINE LOGOGRAPHIA

40 Niki Joel van Goethem - Das Seemonstermärchen

KREATIVES SCHREIBEN

- 42 Πετρίνη Σιδηροπούλου, Άρωμα αγάπης
- 42 Petrini Sidiropoulou, Liebesduft
- 43 Vassilis Chatzivassios, Foto

"Φωλιά με μέλλον" - "Nest mit Zukunft" | Αυγά τσιροβάκου (Συλβία) - Gartengrasmückeneier (Φωτογραφία: Αλεξάνδρα Προκόβα)

ESSAYS

- 44 Hans-Joachim Lang, Die Frauen von Block 10
- 47 Νίκη Eideneier, Η μετάφοαση, Οι γυναίκες του μπλοκ 10
- Manfred Jahnke, Eine Hymne an die Freiheit, von Mischi Steinbrück "Kapitäninnen der Freiheit"
- 49 Μιχάλης Πατένταλης, Η εκπαίδευση αντίβαρο στην κοινωνική ανισότητα

KUNST

- 51 Λάκης Μουρατίδης, Ζωγραφική ως αιτία και πράξη
- 52 Lakis Mouratidis, Malkunst als Ursache und Praxis
- 53 Lakis Mouratidis, Werke
- 54 Robert Mohre, Blau und andere Befindlichkeiten
- Robert Mohre, "Prototypos" künstlerische Auseinandersetzung mit den Kykladen Idolen aus der Bronzezeit.

BÜCHER

- 56 Peter Pachel, Kykladeninsel Paros: Eine Kulisse für Krimis
- 58 Έλσα Κορνέτη, Μιχάλης Πατένταλης: «Ποιος σκότωσε τον Μότσαρτ»

ANHANG: JÜRGEN ROMPF

Jürgen Rompf, ein Mensch, Beiträge von Niki Eideneier, Sophia Georgallidis, Felix Leopold, Hans Eideneier, Nikos Stathas

IMPRESSUM

58 Impressum

JUNI 2020 2 INHALT INHALT 3 JUNI 2020

EDITORIAL

EDITORIAL

Στην εποχή της παγκοσμιοποιημένης μυωπίας όπου η ευτυχία μετριέται στους δείκτες των reality show, όπου ο πόνος των προσφύγων γίνεται τηλεθέαση από επιτήδειους (αν)αλύτες, σε αυτήν λοιπόν την εποχή εμείς σας παρουσιάζουμε το τρίτο τεύχος του περιοδικού της εταιρείας μας που ασχολείται με την ελληνική λογοτεχνία στην Γερμανία και στην Ελλάδα. Το περιοδικό αυτό φιλοδοξεί να φέρει τους αναγνώστες και τους συγγραφείς σ΄ ένα μεγάλο κοινό τραπέζι. Στο τραπέζι του λόγου και της τέχνης.

Καλή ανάγνωση...

Μιχάλης Πατένταλης

Φωτογοαφία: Μιχάλης Πατένταλης

In einer Zeit globaler Kurzsichtigkeit, wo Glück nach den Einschaltquoten der reality show gemessen wird, wo das Leid der Flüchtlinge von fachmännischen Vagabunden zur Fernsehserie transformiert wird, in dieser Zeit stellen wir Ihnen das dritte Heft unseres Vereins vor, das sich mit der griechischen Literatur in Deutschland und in Griechenland beschäftigt. Es bleibt dabei unser Bestreben, Leser und Autoren an einen großen, gemeinsamen Tisch zu bringen. An den Tisch für das Wort und die Kunst.

Angenehme Lektüre!

Michalis Patentalis

Foto: Michalis Patentalis

REGELMÄSSIG IM ZAKK
LESUNG, FRÜHSTÜCK
MUSIK & DISKUSSION

DEUTSCH - GRIECHISCHER
LITERATURSALON

FICHTENSTRASSE 40
40233 DÜSSELDORF
TEL: 0211 9730010
WWW.ZAKK.DE

Αντώνης Φωστιέρης

ΑΚΟΥΩ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ακούω τη θάλασσα. Με διεύθυνση μαΐστοου, ολόκληρη Ορχήστοα εγχόρδων και πνευστών να υψώνεται Και από μακριά ο αντίλαλος κρουστών Πάνω στα βράχια.

Σπουδαία μεταφορά!

Σπουδαία; Κατάπτυστη.
Που αντί απ' τ' ανήλιαγα
Κοντσέφτα πλήξης κλασικής να
μεταφέφομαι
Νοεφά στα ασίγαστα νεφά
Μιας Αμοφγού υπαφκτής,
Πώς μού 'φθε τώφα να φαντάζομαι
μαέστρους

Και πνευστά Που μήτε ψίθυφο ανεμόεντα Να ψελλίσουν.

Ακούω τη θάλασσα. Ή Μάλλον, προσπαθώ. Ωραία που είναι, αληθινή. Σαν ψέμα.

(Από το: Αντώνης Φωστιέρης, Τοπία του τίποτα. Αθήνα, εκδ. Καστανιώτη, 2013)

Andonis Fostieris

ICH LAUSCHE DEM MEER

Ich lausche dem Meer. Mit dem Mistral als Maestro, ein ganzes Orchester aus Saiten- und Blasinstrumenten, wie's sich erhebt Und aus der Ferne das Echo von Schlagzeug Auf Felsen.

Ein denkwürdiges Sinnbild!

Denkwürdig? Abscheulich.
Wo ich doch statt der sonnenlosen
Konzerte klassischen Überdrusses
Mir einbilde, ich sei auf den unstillbaren
Wassern
Der roal existierenden Insel Americas

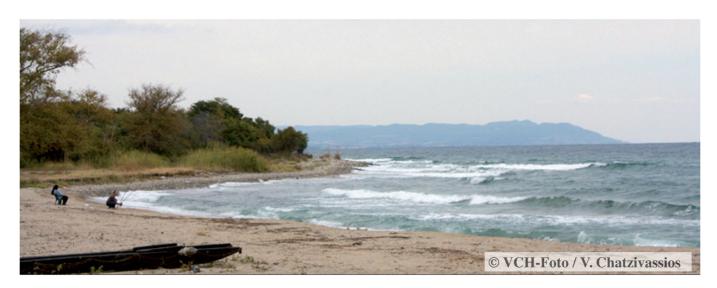
Der real existierenden Insel Amorgos, Wie komm ich jetzt nur zu der unsäglichen Vorstellung

Von Maestri zu träumen Und von Bläsern Die nicht einmal das leiseste Flüstern des Windes Zu stammeln vermögen.

Ich lausche dem Meer. Oder vielmehr versuch ich's.
Wie schön es ist, wie wahr.

Als wär es ein Trug.

Übertragung: Niki Eideneier

Πέτρος Κυρίμης

Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΟΣ

Ο Ένας – Και πού με βάζεις; Μοίρα - Στην καρδιά ενός κόσμου, βασιλιά να διατάζεις Ο Ένας – Κι αν θα πέσω από κει τι θα γίνει; Μοίρα - Το όνομά σου σαν θούλος ζωντανό θα απομείνει.

Μοίρα – Σ ' αγαπώ, σ ' αγαπώ

Σαν άφωμα κανέλας είναι η παφουσία τους μέσα στο γήπεδο. Σαν αύφα του Σαφωνικού. Σαν κυματάκια απαλά του Θεφμαϊκού που διαδέχονται το ένα το άλλο οι κινήσεις τους. Σαν φιλί γυναίκας εφωτευμένης η επαφή τους με την μπάλα.

Αυτός είναι ο Ένας μέσα στο γήπεδο. Ένας ανάμεσα σε είκοσι δυο παίκτες κάθε φορά. Οι πιο παλιοί είδανε και οι νεότεροι άκουσαν για

τα φοβερά σουτ του Μουράτη, για τις κεφαλιές του Κοτρίδη, για τις ντρίπλες του Θανάση Μπέμπη. Μα μέσα στην καρδιά τους το άρωμα της κανέλας έχει το σχήμα και τη μορφή του Ηλία Υφαντή.

Οι πιο παλιοί είδανε και οι νεότεροι άκουσαν, για τις φοβερές διεισδύσεις του Γιώργου Σιδέρη, του Γιούτσου, το αέρινο τρέξιμο του Αριστείδη Παπάζογλου, του Μποτίνου. Μα η αύρα του Σαρωνικού έχει το σχήμα του Γιώργου Δεληκάρη. Οι πιο παλιοί είδανε και οι νεότεροι άκουσαν για τα σουτ και τις κεφαλιές του Μίμη Παπαϊωάννου, το αεράτο παίξιμο στα χαφ του Πούλη, τα μπασίματα του Σταματιάδη, τα γκολ του Μαύρου λίγο αργότερα.

Μα το γήπεδο της Νέας Φιλαδέλφειας σαν φωτοστέφανο είναι γύοω από το κεφάλι του Νεστορίδη.

Οι πιο παλιοί είδανε και οι νεότεροι άκουσαν για τον «βράχο» Κώστα Λινοξυλάκη, τον ατσαλένιο Τάκη Λουκανίδη, τον ντελικάτο Θεοφάνη, τον απροσπέλαστο Αριστείδη Καμάρα, τα σουτ του Αντρέα Παπαεμανουήλ.

Μα κάθε Κυριακή προς το τέρμα της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, όπως ο Κολοκοτρώνης έξω από τη μικρή Βουλή, η σκιά του Μίμη Δομάζου δείχνει στους φιλάθλους το γήπεδο.

Οι πιο παλιοί είδανε και οι νεότεροι άκουσαν για τον Άγγελο Αναστασιάδη, για τον Τερζανίδη, τον Φοιρό, τον φοβερό Βασίλη Χατζηπαναγή. Μα ο Μέγα Αλέξανδρος της Θεσσαλονίκης είναι αδιαφιλονίκητα ο Γιώργος Κούδας.

Σανάρωμα κανέλας ήταν η παρουσία τους μέσα στο μεγαλύτερο και πιο ολοκη ήπεδο. Σαν αύρα του Σαρωνικού. Σαν κυματάκια θεό, τον Ζινεντίν Ζιντάν.

απαλά του Θερμαϊκού που διαδέχονται το ένα το άλλο οι κινήσεις τους. Σαν φιλί ερωτευμένου η επαφή τους με την μπάλα. Και λένε όσοι ξέρουν πως η μπάλα όταν έφτανε κοντά τους χαμήλωνε ντροπαλά τα μάτια σαν κορίτσι στο πρώτο του ραντεβού περιμένοντας το φιλί τους βιαστικά για να γίνει γυναίκα.

Ακόμα λένε αυτοί που ξέρουν, πως ένας ποδοσφαιρικός αγώνας δεν είναι τίποτε άλλο παρά μόνο η στιγμή της εκτέλεσης ενός γκολ, το προσπέρασμα του αντιπάλου με την μπάλα, η απόκρουση ενός δύσκολου σουτ από τον τερματοφύλακα. Όλα καλά και άγια λένε μερικοί που ξέρουν περισσότερα. Όμως διαφέρει ο τρόπος. Όπως διαφέρει το πραγματικό από το μαγικό. Όπως διαφέρει το γκολ του Καραγκούνη στην Πορτογαλία, από το γκολ του Χαριστέα. Εκείνο το γκολ που σηκώθηκε στον αέρα και στάθηκε εκεί περιμένοντας τη μπάλα να πάει να βρει το κεφάλι του. Ή εκείνο το γκολ του Δεληκάρη που ισοφάρισε την Εθνική Γερμανίας στο Καραϊσκάκη. Η στιγμή της μαγείας. Η στιγμή του ΕΝΟΣ!

Αλλά δεν είναι μόνο η τέχνη της ντοίπλας, η κεφαλιά, το σουτ, η πάσα και το ένα – δύο, (σαν συνδυασμός με την μπάλα) ή ακόμα και η κοουφαία στιγμή του γκολ, που «ευφραίνει» την όραση και τη διάθεση του φίλαθλου θεατή.

Καθ΄ όλη τη διάφκεια του αγώνα η προσοχή και η προσμονή του όλη είναι επικεντρωμένη σε εκείνον τον παίκτη, που είτε περπατάει μέσα στο γήπεδο, είτε τρέχει με την μπάλα ή χωρίς μπάλα, τους κάνει να νιώθουν ότι σε λίγο θα γίνουν μάρτυρες και μύστες μιας κορυφαίας στιγμής, της στιγμής του ΕΝΟΣ.

Ακόμα και στις στιγμές τους, που λέμε «κακές», χωρίς να το θέλουμε (εξ αιτίας της απόλυτης παραδοχής) γινόμαστε συνένοχοι. Πολλά γκολ έχουνε σημειωθεί με το χέρι, όμως το «χέρι του Θεού» είναι ένα!..

Κάθε χώρα έχει τον δικό της ΕΝΑΝ, ίσως και κάθε ομάδα. Μέσα στο εκκλησίασμα σε κάθε αγώνα ποδοσφαίρου σε όλα τα γήπεδα του κόσμου ΕΝΑΣ είναι που ιερουργεί, ΕΝΑΣ είναι ο αρχιερέας.

Ομως κάθε τέσσερα χρόνια στην γιορτή του παγκόσμιου ποδοσφαίρου, ένας θεός κάνει ξαφνικά την εμφάνιση του στα γήπεδα, να υπενθυμίσει σε ιερείς, αρχιερείς και εκκλησίασμα ότι αυτή η πανέμορφη ιδιότροπη στρογγυλή θεά υπακούει και πραγματοποιεί το υπέρτατο μόνο με τις δικές του θεϊκές κινήσεις και εντολές.

Όμως κάποιες φορές ούτε και σ' αυτόν, όπως έγινε σε εκείνον τον τελικό, που δεν υπάκουσε στον μεγαλύτερο και πιο ολοκληρωμένο ποδοσφαιρικό θεό, τον Ζινεντίν Ζιντάν.

Αντώνης Κουντούρης

Οι παραλίες γέμισαν παιδιά πεσμένα μποούμυτα. Δεν κοιμούνται. Οι θάλασσες γέμισαν γιλέκα αδειανά. Δεν χοειάζονται πια.

Αναζητώ ανθοώπους, θα πει αναζητώ ζωντανούς. Μάταια. Αναζητώ ζωντανούς, θα πει αναζητώ ανθοώπους. Μάταια.

Κάντε πιο κει, μου κούβετε τον ήλιο.

Antonis Kountouris

Die Strände füllten sich mit Kindern auf dem Bauch liegend. Sie schlafen nicht. Die Meere füllten sich mit leeren Westen. Sie werden nicht mehr gebraucht.

Ich sehne mich nach Menschen, das heißt, ich sehne mich nach Lebenden. Vergeblich. Ich sehne mich nach Lebenden, das heißt, ich sehne mich nach Menschen. Vergeblich.

Rückt ein bisschen zur Seite, ihr verdeckt mir die Sonne.

Από το: Προσφυγο-ποίηση, $\sigma \varepsilon \lambda$. 23, 2018 educartoon Σκίτσα: Μιχάλης Κουντούρης

(απόδοση στα Γερμανικά: Ν. Ε.)

Aus: Flüchtlingspoesie S. 23, 2018 educartoon Skizzen: Michalis Kountouris

(Übertragung ins Deutsch: N.E.)

>>> Η μαγεία του ενός

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

Τον έχω στη μνήμη μου καθισμένο στο χορτάρι λίγο έκπληκτο με έναν αδιόρατο μορφασμό πόνου να δείχνει την ωμοπλάτη του. Κάπως έτσι φαντάζομαι τον Αχιλλέα ανάμεσα στους Τοώες να δείχνει και εκείνος με απορία το βέλος καρφωμένο στη φτέρνα του.

Προς τέρψιν όλων όσων παρακολουθούσαν τον αγώνα συνέχισε με το ίδιο πάθος, με τον ίδιο θυμό, όχι προς τους αντιπάλους, αλλά προς την ίδια την στρογγυλή θεά που δεν υπάκουε. Έκπληκτος είδε εκείνη την τοομερή κεφαλιά να τη βγάζει άουτ ο Μπουφόν και μάζεψε το πείσμα του για την επόμενη φάση. Όμως δεν πρόλαβε.

Πολλοί αναρωτήθηκαν τι να του είπε ο αντίπαλος και εκείνος εξαγοιώθηκε. Εγώ δεν νομίζω ότι

εξαγριώθηκε, ούτε καν θύμωσε. Νομίζω ότι το εχθές το βράδυ πανέμορφη και λαμπερή, δεν ίδιο θα ήθελε να κάνει και ο Αρχιμήδης την ώρα που φώναζε στον άσχετο, «μη μου τους κύκλους τάραττε». Απορροφημένος στο παιχνίδι ο Ζιντάν, όταν άκουσε τον άλλον να του λέει ποιος ξέρει τι μαλακίες, γύρισε και του έδωσε την κεφαλιά σχεδόν από αηδία.

Σίγουρα δεν θα ήθελε να πει αντίο με αυτόν τον τρόπο, όπως και η πανσέληνος, που βγήκε

είχε προβλέψει μια μικρή τσογλαναρία από κάτι σκούρα μικρά σύννεφα, που μπήκαν μπροστά της και της χάλασαν την υπέρλαμπρη νυχτερινή πορεία της.

«Αλήθεια, πώς τον λέγανε εκείνον που χτύπησε ο Ζιντάν;» θα οωτάνε μετά από κάμποσα χρόνια.

JUNI 2020 8 LITERATUR LITERATUR JUNI 2020

Ανθολόγιο "Τα της μνήμης και του έρωτα" του Κύρο Πόντε

Η φυγή

Αφόρητη η απελπισία μιας χειμωνιάτικης νύχτας του εικοστού αιώνα. Ατέρμονη δοασκέλιζε πάνω από τις πολιτείες μας που έπλεαν ανεομάτιστες με μόνο ιστίο την τύχη. Πολλοί το ποοαισθάνονταν ότι με την ποώτη φουρτούνα θα επικρατούσε πανικός και τώρα ο καθένας βίωνε τη λογική τού παράλογου που τα αποσυνέθετε όλα μαζί με τα άροωστα, τα εκλεκτά και τα πολύτιμα.

Απελάτες ακόμα οι ψυχές των επινοητικών προσπαθούσαν να αντισταθούν στην ασχήμια που έφραζε τους δρόμους της ζωής προς τη δημιουργία. Αντίξοη όμως η αντίσταση με ένα ταγάρι αδειανό. Τα ψίχουλα όνειρα δεν έφταναν για να μας αποτρέψουν από τη βία και τη φυγή. [...]

Σε λίγο θα επιζητούσαμε στην πατρίδα της καρδιάς μας για μια θέση στο φως, περιπλανώμενοι κάτω από ξένους ουρανούς γεμάτους καλώδια, σε τόπους ασφαλτοστρωμένους, κεντημένους με ράγες. Άνθρωποι που επιζητούσαν γνώση και ομορφιά δίχως όμως να έχουνε σταθερές συντεταγμένες. «Απαλειφθέντες» θα μας βάφτιζαν αργότερα κάποιοι

μια και αφήναμε τη Λάχεση να μετοά για μας με το οαβδί και οι υπάλληλοι πιο επίσημα «απόδημους» θα μας αποκαλούσαν. [...]

Ουρανό και γη συνάζω σε μια βαλίτσα γεμάτη όνειρα και οδεύω όπως οι άλλοι σε άγνωστους τόπους: εγώ ο ποιητής, ο ονειροπόλος, εγώ ο άνθρωπος που έστω για μια στιγμή τολμά να ανασηκώσει το πέπλο των φαινομένων. Εγώ ο Έλληνας, ο Ασιάτης, ο Αφρικανός, ο χριστιανός και ο ινδουιστής. Εγώ σε όλες τις εκφάνσεις του δημιουργικού εμείς. "Τσαφ", φύγε και κύλα, "τσουφ", από τη σήψη που κραδαίνει στον αέρα και μας απειλεί.

Ανακαλύψεις ερωτικές

Μυρωδιά κέδρου κι ένα χάραμα στενάχωρο στη λιτή κάμαρα που ωραία έψελναν οι γρύλοι όλη τη νύχτα τα κορμιά μας από τα παράθυρα που κοιτούσαν θλιμμένα τα φωσφορίσματα της νύχτας.

Στέγνωσε ο φάουγγας στέρεψε από πόθο, χόρτασε την αλμύρα σου που διαχύθηκε στ' άσπρα σεντόνια του έρωτα. Άφαντο το σχήμα της σαρκός σου μόνος μάρτυρας πως υπήρχες - αφού οι γρύλοι είχαν σωπάσει - τα άστρα που αντικατόπτριζαν ακόμα τα μακριά, σταχιά μαλλιά σου. Στο κρεβάτι μονάχος άσκοπα παλεύω τη ζεστασιά σου να φυλάξω δηλητήρια χόβολη που μου κλείνει τώρα τα μάτια.

Τέλος εποχής

Ξαναγύοισα στον τόπο που κάποτε ζούσα, αφού έκανα τα ταξίδια που μ' άλλαξαν.

Δε χάρηκα ποτέ τη μοναξιά, μα όταν έφευγε κάθε φορά ο έρωτας ξανάρχονταν η ποίηση. Λέξεις και γνώσεις πρωτόγνωρες εισέδυαν μέσα μου. Καθετί πολύτιμο προσπαθούσα στο στίχο ζωντανό να κρατήσω.

Κι η γοαφή μου έδινε πάντα την ελπίδα πως στο τέλος όλα θα διαβούνε καλά, παρόλο που θα μπορούσε κι αυτή μια αυταπάτη να 'ναι.

Όλα τα είμαι και τα έχω

[...] Τώρα που σε άγγιξαν οι λέξεις μου και τρέχουν στης καρδιάς σου τα ενδόμυχα τώρα που κελαρύζουν στον αφαλό που απλώνονται στην κοιλιά που φτερουγίζουν στου νου τα ουράνια τώρα σε βρήκα και με βρήκες.

Τώρα που αγγίξαμε τα χέρια που σταυρώσανε οι λέξεις μέσα μας τώρα που τα μάτια σου συνάντησαν τα δικά μου και τα ακροδάχτυλα μπήκαν απαλά μες στους λεπτούς μυώνες κάτω από τους ώμους των κρουσταλοβραχιονάτων χεριών σου.

Τώρα, τώρα τελείωσε η αναζήτηση στα εγκόσμια και λέω να βυθιστώ μέσα σου να ανακαλύψω το υπερβατό να το φέρω στον κόσμο γιατί χρόνος πολύς διάβηκε άσκοπα

"Τα της μνήμης και του έρωτα"

Το ανθολόγιο "Τα της μνήμης και του έφωτα" του Κύρο Πόντε αποτελείται από τέσσερα μέρη. Στο πρώτο, που φέρει τον τίτλο «Τα Πρώτα βήματα», ο ποιητής αποτυπώνει στιγμές από τις πρώτες εμπειρίες του στο δρόμο προς την ανεξαρτησία, τη φυγή του από τους οικείους ανθρώπους και τόπους και τα συνοδά συναισθήματα.

Στο δεύτερο μέρος της συλλογής, «Μορφές ερωτικές» περιγράφονται οι πρώτες εμπειρίες με τον έρωτα, όλες εκείνες οι στιγμές που τον προσέγγιζε, αναζητώντας το νόημά του παντού καθώς επίσης και οι απογοητεύσεις που έζησε.

Στο τοίτο μέρος, «Η Τέχνη», υμνείται η τέχνη της γραφής η οποία σαν μόνη σταθερά συνοδεύει τον ποιητή στη ζωή του και του χαρίζει πάντα ευφροσύνη.

Στο τέταςτο και τελευταίο μέςος «Χαςά», πεςικλείονται όλες οι φωτεινές στιγμές που νιώθει αφού φτάνει στην πλήςωση του έςωτα.

Ο σαπφικός λυσιμελής έρως είναι το κυρίαρχο στοιχείο της ποίησης του Πόντε, αφού η ίδια η

ποίηση είναι διαδικασία ερωτική. Περιδιαβαίνουμε στα ποιήματά του από την ανώτερη σφαίρα του έρωτα ως την οδυνηρή απουσία και το αμετάκλητο του για πάντα χαμένου. Ο έρωτας χρησιμοποιείται ως μέσο για να μας απαγάγει σε μια άλλη πραγματικότητα, εκεί όπου αποδομούνται οι κοινότοπες αντιλήψεις. Με αυτόν τον τρόπο απελευθερωνόμαστε από την τετριμμένη σημειολογία που προσδίδουμε στην καθημερινότητα, στους ανθρώπους και στα πράγματα.

Είναι μια ποίηση γεμάτη ένταση και εικόνες, σταχυολογημένα δείγματα ζωής μέσα στο χοόνο. Στίχοι που αποτυπώνουν τη σχέση αγάπης, έρωτα, νοσταλγίας και αναπόλησης χαμένων στιγμών. Ο αναγνώστης αφικνείται στην ουσία των πραγμάτων απολαμβάνοντας μέσα στην αχρονία την αίσθηση του βάθους και της κρυφής ενότητας του κόσμου. Οι απέριττοι στίχοι αναδεικνύουν τη φυσιογνωμία του έρωτα με τη γενικότερη έννοια, του έρωτα για τη ζωή, τη δημιουργία, το στοχασμό, για την πατρίδα και τα παρελθόντα βιώματα.

Στην επικράτεια του φθαρτού που αγωνίζεται να προσεγγίσει το υπερπέραν αναζητείται το νόημα του έρωτα. Η ποίηση γίνεται η απεικόνιση της στιγμιαίας παρόρμησης του συναισθήματος που αποζητά μέσα από τα φίλτρα του νου να βγει προς τα έξω, να γίνει μέρος της πραγματικότητας. Η ματιά που ρίχνει ο ποιητής πάνω σε πράγματα αισθητά, σε αισθήματα ανθοώπων, τον γεμίζουν. Ακόμα και γεγονότα που αρχικά τα θεωρεί ασήμαντα ο χρόνος τα γιγαντώνει μέσα του. Και κάποτε βγαίνουν όλα αυτά από μόνα τους προς τα έξω με μορφή μελωδική. Δεν είναι μια ποίηση ονειοική, αλλά μια που γίνεται όλα τα χρόνια της ζωής του ποιητή το αντίβαρο στο νοητικό και λογικό του εγώ. Η ποίηση ως μεσολαβητής για να ξεκινήσει ένας έντιμος διάλογος με την αιωνιότητα. Έντιμος, γιατί αφήνει τον άνθοωπο να είναι ο πεπερασμένος εαυτός του, και διάλογος, γιατί πραγματικά ανοίγει ένα παράθυρο στον χωρόχρονο ανθρωπίνων συναισθημάτων, δίνοντας έτσι σε ένα πεπερασμένο ον την ευκαιρία να μετέχει στην αιωνιότητα. Μέσα από την απλότητα της αλήθειας που γεννούν οι στίχοι, μας δίνεται και εμάς ως αναγνώστες η ευκαιρία να μετέχουμε σε αυτό το ταξίδι στα πέρατα του χρόνου της ποίησης.

Ευμορφία Ζήση

Κύρο Πόντε Τα της μνήμης και του έρωτα

Ποίηση

Κύφο Πόντε

Γλωσσολόγος καιδιδάκτορας Νευροεπιστημών ο Κύρο Πόντε (φιλολογικό ψευδώνυμο του Κυριάκου Σιδηρόπουλου) γεννήθηκε το 1972 στο Έσλινγκεν της Δ. Γερμανίας. Μεγάλωσε όμως στη Θεσσαλονίκη, την οποία έμελλε πάλι να εγκαταλείψει για σπουδές πρώτα στο Φράιμπουργκ και έπειτα στη Τυμβίγη. Ο Κύρο Πόντε είναι παντρεμένος, έχει έναν γιο και ζει και εργάζεται στη Στουτγάρδη.

Εκτός από τα επιστημονικά του συγγράμματα έχουν εκδοθεί η ποιητική του συλλογή "Τα της μνήμης και του έρωτα" (BoD, 2018, ελληνικά) καθώς και η σειρά διηγήσεων "Το μήλο έπεσε από το αριστερό χέρι της Αφροδίτης" (Großenwahnverlag, 2015, γερμανικά).

Στις μεταφοαστικές του δουλειές ανήκουν μεταξύ άλλων "Το τελευταίο αντίο" (γεομ. "Das letzte Adieu") του Βασίλη Βασιλικού (edition buntehunde, 2009).

Το 2007 ίδουσε τη διαδικτυακή πύλη λογοτεχνίας Inlitera από την οποία ποοέκυψε η ανθολογία "Netzwerke", καθώς επίσης και μια σειρά συνεντεύξεων με λογοτέχνες. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα www.kyro-ponte.de.

Βιογοαφικά στοιχεία

Ουσιαστικά δεν ήξερε σχεδόν τίποτα για την ιστορία των γονιών του. Πως λοιπόν να προέκυπτε θύμηση από κάτι που δεν είχε ζήσει και δεν γνώριζε; Η μητέρα του απέφευγε να μιλήσει για το παρελθόν. Τις ελλιπείς γνώσεις τις είχε συλλέξει από αποσπασματικές διηγήσεις της μεγαλύτερης αδερφής του.

Για να αυτοπαρηγορηθεί προσπαθούσε να πείσει τον εαυτό του ότι οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ελλιπής γνώσεις για το παρελθόν των γονιών τους. Οι περισσότεροι άνθρωποι κατείχαν όμως πολύ περισσότερα από αυτόν, που ούτε καν το όνομα του πατέρα του δεν γνώριζε. Δυστυχώς δεν είχε την υπερφυσική ικανότητα ενός Όσκαρ Μάτσερατ να θυμάται περιστατικά που συνέβησαν πριν γεννηθεί.

Αρκετά νωρίς κατάλαβε ότι η οικογένειά του δεν ήταν πλήρης, της έλλειπε ένα μέλος. Τον ακριβή λόγο δεν τον έμαθε ποτέ. Ήταν χωρισμός, μια ανεκπλήρωτη αγάπη; Όφειλε άραγε τη ζωή του στην τύχη, σε μια σύντομη ερωτική περιπέτεια;

Αργότερα δεν τον ενδιέφερε καθόλου η ιστορία του πατέρα του. Είχε συμβιβαστεί με την απουσία του. Δεν μπορούσε σε όλη του τη ζωή να τρέχει ξοπίσω του, πίσω από ένα φάντασμα. Τώρα όμως η αναζήτηση του γίνονταν αναγκαία, αφού ήλπιζε έτσι να αντισταθμίσει την απουσία της μητέρας του και να μάθει επιτέλους το λόγο της σιωπής και του θανάτου της.

JUNI 2020 12 LITERATUR LITERATUR 13 JUNI 2020

Φαρούκ Τουντζάι

ΚΛΕΙΩ

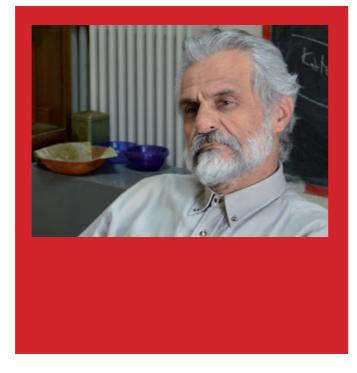
Σχεδόν τέσσερις δεκαετίες πέρασαν από τις μέρες εκείνες. Στην αγγελία τηλέφωνο δεν υπήρχε, μόνο διεύθυνση. «Ζητείται άτομο που ξέρει από κηπουρική, καθαριότητα και μαγειρική». Διαβάζοντάς την κατάλαβα πως επρόκειτο για ειδική περίπτωση.

Δυο μέρες έμεινε η αγγελία πάνω στο τραπέζι, κοιτάζοντάς με λες και με καλούσε. Την τρίτη, «τι θα χάσω αν πάω; Μερικές από τις άπειρες ώρες της ανεργίας μου» σκέφτηκα. Έσκισα από την εφημερίδα το κομμάτι με τη διεύθυνση και πήγα. Κέντοο απόκεντοο της πόλης, σε παλιά καλή γειτονιά, μια άνετη διπλοκατοικία με μεγάλο κήπο. Στην πόρτα η ταμπέλα: Κλειώ Φυσιοθεραπεία, Αποκατάσταση, Μασάζ. Ακολουθούσαν πεντέξι πανεπιστημιακές σχολές εξωτερικού και το τηλέφωνό της. Μπήκα σ' ένα υπέροχο ιατρείο και η γραμματέας μού είπε να Εεκίνησα δουλειά το άλλο πρωί κιόλας.«Η πρώτη πεοιμένω.

«Καθίστε, αν θέλετε, έχει μερικά ραντεβού ακόμα. Αν μπορείτε περιμένετε να σας δει στο τέλος». Δεν είχα να κάνω κάτι, έβγαλα το βιβλιαράκι μου κι άρχισα να διαβάζω. Μετά από δυο ώρες περίπου, αφού έφυγε και η γραμματέας κι ήμουν πια μόνος στο σαλόνι άνοιξε η πόρτα και βγήκε από μέσα μια παχουλή και υπερβολικά άσχημη, δύσμορφη θα έλεγα, γυναίκα.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά μου είναι το ότι η προσοχή μου στην εξωτερική εμφάνιση του ανθοώπου δεν κρατά πάνω από ένα δευτερόλεπτο, όσο να φτάσω και να σταθώ στα μάτια του. Μόνον από αυτά βγάζω συμπέρασμα. «Έξυπνα και στοχαστικά» πρωτοσκέφτηκα. Δυο μάτια λίγο γουρλωτά χωρίς καμία τσαχπινιά ή Η Κλειώ έμενε πάνω από το ιατρείο της. Μετά ικανές να γεμίσουν μια μικοή λίστα. Κατόπιν το βλέμμα μου κατέβηκε στα χέρια της. Μιλούσαν! Δυο χέρια που ταξίδευαν από το πρωί ως το βράδυ πάνω σε πονεμένα σώματα προσφέροντάς τους θεραπεία, ένα ζευγάρι χέρια που μαζί με τα δυο μάτια της γυναίκας έφτιαχναν δυο πομπούς δύναμης κι ενέργειας που εξέπεμπαν από ένα Μιαν ανοιξιάτικη νύχτα που περνούσα από εκεί, σώμα χωρίς καμιά ερωτικότητα.

«Ακολουθήστε με, παρακαλώ, στον κήπο. Θα δείτε τι ακοιβώς θέλω». Εκεί μου εξήγησε τι πρέπει να κάνω και κατόπιν, περνώντας στην κουζίνα, μου έδειξε τα κατατόπια για το μαγείοεμα και το καθάοισμα.

μέρα είναι δοκιμή» μου είπε.

Επειδή αγαπώτη φύση και ξέρω αρκετά πράγματα από δέντρα και φυτά, γρήγορα άρχισε ο κήπος να μπαίνει σε μια σειρά. Η μαγειρική πάλι είναι κι αυτή ένα από τα ενδιαφέροντά μου. Τα απλά αλλά νόστιμα γεύματα που ετοίμαζα της άρεσαν πολύ. Όταν ήθελε τσάι ή καφέ τής τα σερβίριζα με μεράκι. Τελειώνοντας με τις δουλειές περνούσα μια σκούπα, σφουγγάριζα το σαλόνι και τότε πια ο χρόνος εργασίας μου έφτανε στο τέλος του. Έμενα στο ιατρείο σχεδόν δεκάξι ώρες την ημέρα κι εκείνη με πλήρωνε κανονικά διπλό μεροκάματο, σε καθημερινή βάση, ενώ εξ αρχής με ασφάλισε.

κάποιο χρώμα ιδιαίτερο. Εξέπεμπαν όμως ευφυΐα, από μερικούς μήνες δουλειάς μού παραχώρησε καλοσύνη, πραότητα και πολλές άλλες αρετές ένα μικρό διαμέρισμα που διέθετε σε κοντινή πολυκατοικία για να μην χάνω χρόνο στη διαδρομή. Τα βράδια που έκοβα βόλτες στη γειτονιά με διάφορες παρέες, έβλεπα πάντα το φως του δωματίου της αναμμένο κι αναρωτιόμουν πότε κοιμάται αυτή η γυναίκα!

> επιστρέφοντας από κάποια ταβέρνα, μες στην απόλυτη σιωπή άκουσα από τον κήπο της Κλειώς μουσική. Παρότι σε χαμηλή ένταση, τα κρουστά από το αραβικό τσιφτετέλι διαπερνούσαν ευχάριστα την ησυχία της νύχτας. Το τελευταίο πράγμα που θα φανταζόμουν ήταν το ενδιαφέοον της Κλειώς για το αραβικό γιαλελί. Κι όμως!

και ν' αρχίσουν να σκεπάζουν τη χαμηλή μουσική, όποτε περνούσα από το σπίτι της Κλειώς, χαιρόμουν από τον δρόμο τις λιγωμένες κήπο της.

Πάντα, στη διάρκεια της ημέρας, έβαζε στο ιατρείο κλασική δυτική μουσική. Ποτέ δεν είχα μπει στο διαμέρισμά της κι έτσι δεν ήξερα τι δίσκους περιελάμβανε η αραβική συλλογή της. Στα γενέθλιά της τής χάρισα μια κασέτα παρόμοιας τουρκικής μουσικής. Ένα πλατύ Με το πέρασμα της ώρας άρχισε να με πιάνει χαμόγελο φώτισε για πρώτη φορά το πρόσωπό της, αποκαλύπτοντας μια οδοντοστοιχία με θεόστραβα δόντια. «Είναι η αγαπημένη μου μουσική!» δήλωσε ανοιγοκλείνοντας τα μάτια της με παιδιάστικη χαρά, «Γεμίζω τις βραδιές μου στον κήπο μ' αυτή τη μουσική, με ξεκουράζει!» Μου μίλησε για την Αλεξάνδοεια και για τον πατέρα της, που ήταν γιατρός, τον Νάσερ, την προσφυγιά. Είχε μεγαλώσει εκεί. Πρώτη φορά μού τα έλεγε αυτά και δεν ξέρω αν τα είχε πει και σε κανέναν άλλον. Δεν την είχα δει ποτέ να βγαίνει με παρέες, ούτε είχα συναντήσει φίλους να την επισκέπτονται. Το ιατοείο της, το φωτισμένο δωμάτιο στον πρώτο όροφο τις νύχτες μου καρδιά και όλα τα ανθρωπιστικά αισθήματά του χειμώνα κι ο κήπος, όποτε άνοιγε ο καιρός, ήταν όλόκληρη η ζωή της. Μου είπε να ετοιμάσω ανατολίτικους μεζέδες για να γιορτάσουμε μαζί τα γενέθλιά της στον κήπο. "Έχει φεγγάρι απόψε, θα είναι ωραία!" είπε.

Καθήσαμε και βάλαμε ν' ακούσουμε αραβική και τουρκική μουσική. Μάλλον απερίσκεπτα άνοιξε το βράδυ εκείνο μια πορτούλα στη ζωή της, κάτι που προφανώς δε συνήθιζε, και με άφησε να μπω στην καλά κλεισμένη καθημερινότητά της. Ποοφανώς είχε ανάγκη να μοιραστεί την απόλυτη μοναξιά της, όπως κάνουν όλοι σε στιγμές χαλάρωσης. Ίσως η αφοσίωσή μου και Το επόμενο πρωί αγόρασα εφημερίδα και ό,τι άλλο είχε διακρίνει σ' εμένα, είχε αρχίσει να της πιέζει τουφερά τις πόρτες της ανάγκης της γι' αγάπη, μπορεί ακόμα και για παιχνίδι ερωτικό. Ήταν μια έξυπνη γυναίκα και σίγουρα είχε μάθει να διαχειρίζεται τα αισθήματά της. Μπορεί, βλέποντας έναν αλλοδαπό πρόσφυγα, να παρασύρθηκε σε μια δίνη ελπίδας πως θα μπορούσε, ίσως, να μοιραστεί τη διαρκή μοναξιά της μαζί του.

Ατέλειωτη η χαρά όπως και το κέφι το βράδυ αυτό στον κήπο της. Αν και δε συνήθιζε να πίνει, είχε ανοίξει ένα μπουκάλι με υπέροχο κρασί, κι εγώ είχα φτιάξει από το μεσημέρι διάφορους μεζέδες που έδεναν αρμονικά με τα μουσικά κομμάτια στο κασετόφωνο.

Μέχρι να ξεκινήσουν τα τζιτζίκια του καλοκαιριού Χαρά, γέλια, αστεία, εγώ έλεγα εκείνη γελούσε σαν παιδί, γελούσα κι εγώ μαζί της. Τσιμπολογούσαμε μεζέδες, που άλλους είχα ετοιμάσει και άλλους είχα αγοράσει, τα τραγούδια αραβικές νότες που η ίδια απολάμβανε στον διαδέχονταν το ένα το άλλο, εκείνη θυμόταν στιγμιότυπα από τη ζωή της στην Αλεξάνδοεια, τα παιδικά της χρόνια, τον πατέρα της και τις παρέες του. Μοναδική πικοή στιγμή, όταν ανέφερε τη μάνα της· είχε πεθάνει λίγο αφού τη γέννησε. Φαινόταν πως το γεγονός ήταν μεγάλο βάρος στην ψυχής της.

> κάτι σαν δυσφορία. Ένιωθα πως φορτωνόμουν πια περισσότερα από τις αντοχές μου. Εκείνη, ανίδεη, συνέχιζε να λέει ιστορίες κοιτάζοντας το φεγγάρι που ξεμύτιζε από το πλάι της λιγνής αροκάριας. Κάποια στιγμή η Κλειώ άπλωσε το χέρι της να μου το δείξει έτσι όπως έβγαινε και η παλάμη της ακούμπησε το γυμνό μου μπράτσο. Σαν ηλεκτρικό ρεύμα ένα κύμα άρνησης διαπέρασε το σώμα μου. Για ένα δευτερόλεπτο ένιωσα να τρέμω. Ακολούθησε σιωπή. Τα υπεοβολικά ευαίσθητα χέρια της είχαν νιώσει την απόροιψη. Συνειδητοποιώντας το στο επόμενο δευτερόλεπτο, το μυαλό μου, η καλή μου ετοιμάστηκαν να την αγκαλιάσουν, να την παρηγορήσουν, όμως εκείνη μ' αυτή και μόνο τη στιγμιαία κίνηση είχε οωτήσει το σώμα μου κι είχε πάρει ξεκάθαρη απάντηση.

> Δεν ήμασταν χαζοί, ούτε εκείνη ούτε εγώ. Σηκωθήκαμε χωρίς προσπάθεια για μπαλώματα και δικαιολογίες. «Θα τα μαζέψω εγώ. Πήγαινε εσύ να ξεκουραστείς!» μου είπε. Ήταν τα τελευταία λόγια που άκουσα απ' αυτήν. Αν και ήθελα πολύ, δε βρήκα το θάρρος να χτυπήσω ξανά την πόρτα της.

> βυθίστηκα στις μικρές αγγελίες.

Κλειώ. Από τη Συλλογή διηγημάτων με τίτλο «Πορτρέτα». Εκδ. Κέντρο Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμού, Αθήνα 2018)

JUNI 2020 14 LITERATUR LITERATUR 15 **JUNI 2020**

Faruk Tuncay

CLIO

Seit damals sind fast vierzig Jahre vergangen. In der Zeitungsanzeige war kein Telefon angegeben, nur eine Adresse: "Gesucht wird jemand, der sich mit Gartenarbeit, Putzen und Kochen auskennt." Beim Lesen wurde mir klar, hier handelte es sich um einen speziellen Fall. Zwei Tage lag die Zeitung auf dem Tisch, sie schaute mich an, als wollte sie mir etwas sagen. Am dritten Tag dachte ich: "Was soll's? Im schlimmsten Fall hab ich ein paar Stunden von meiner Arbeitslosigkeit verloren."

Ich riss das Stück mit der Adresse aus der Zeitung und machte mich auf den Weg.

Noch im Bereich der Innenstadt, gute Gegend, ein schönes Doppelhaus mit großem Garten. An der Tür das Schild: Clio... Physiotherapie, Rehabilitation, Massage. Dann fünf oder sechs Namen von ausländischen Universitätsinstituten und die Telefonnummer.

Ich betrat eine wunderschöne Praxis, die Sprechstundenhilfe bat mich zu warten.

"Setzen sie sich bitte, sie hat noch ein paar Termine. Vielleicht können Sie bis zum Ende ihrer Sprechstunde warten, dann kann sie Sie drannehmen. Ich hatte ja nichts zu tun, nahm mir mein kleines Buch aus der Tasche und begann zu lesen. Nach ungefähr zwei Stunden, als sogar die Sprechstundenhilfe gegangen war und ich ganz allein im Raum saß, ging die Tür auf und heraus trat eine rundliche, ich würde sagen unförmige Frau, hässlich wie die

Nun ist eine meiner besonderen Eigenschaften, dass mich die äußere Erscheinung eines Menschen nicht länger als eine Sekunde beschäftigt, bis ich mich Bis die Zikaden des Sommers allmählich die leise auf die Augen konzentriere. Nur daraus ziehe ich meine Schlüsse. "Klug und nachdenklich" dachte ich. Zwei Augen, ein bisschen glotzend, ohne jegliche Koketterie oder eine besondere Farbe. Was sie aber ausstrahlten, war Intelligenz, schöpferische Kraft, Güte, Milde und eine Reihe von anderen guten Eigenschaften, mit denen man eine ganze Liste füllen könnte. Dann fiel mein Blick auf ihre Hände. Sie sprachen eine eigene Sprache. Zwei Hände, die von morgens bis abends über schmerzende Körper glitten und ihre Hilfe anboten, ein Händepaar, das zusammen mit den Augen dieser Frau zwei Sender bildeten für Kraft und Energie von einem Leib, der keinerlei erotische Ausstrahlung hatte.

"Kommen Sie bitte mit in den Garten. Ich zeige Ihnen, woran ich dachte."

Sie erklärte mir, was ich zu tun hätte. Dann ging es in die Küche, wo sie mir alles Nötige zeigte fürs Kochen und Putzen.

Schon am nächsten Tag begann ich mit der Arbeit. "Der erste Tag ist zur Probe", sagte sie mir.

Weil ich ein Naturliebhaber bin und einiges von Bäumen und Pflanzen verstehe, begann der Garten schnell eine neue geordnete Form zu bekommen. Aber auch das Kochen gehört zu meinen besonderen Interessen. Meine einfachen, aber leckeren Gerichte fanden ihre volle Zustimmung. Wenn sie einen Tee oder Kaffee bekommen wollte, servierte ich den ihr mit Leidenschaft und Eifer. Wenn ich mit all diesen Arbeiten fertig war, nahm ich den Besen und kehrte die Räume, wischte den Boden des Wohnzimmers nass, und damit waren meine täglichen Aufgaben beendet. So verbrachte ich in der Praxis fast sechzehn Stunden, und sie gab mir den doppelten Tageslohn. Auch eine Versicherung hatte sie für mich von Anfang an abgeschlossen.

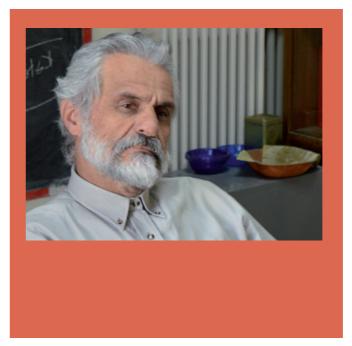
Clio selbst wohnte im Obergeschoss über der Praxis. Nach ein paar Monaten überließ sie mir ein kleines Apartment in einem Mehrfamilienhaus in der Nähe, das ihr gehörte. Ich sollte keine Zeit verlieren mit der Anfahrt. Wenn ich abends meine Runden in der Nachbarschaft drehte, sah ich immer Licht in ihren Zimmern, und ich fragte mich, wann schläft diese Frau eigentlich!

Als ich eines Abends im Frühjahr nach dem Essen in einer Kneipe dort vorbeikam, hörte ich bei der allgemeinen absoluten Stille Musik aus Clios Garten. Leise, doch der angenehme Klang des Schlagzeugs aus einem arabischen Tsifteteli-Tanzstück drang durch die Nacht. Das letzte, was ich erwartet hätte, war Clios Interesse für arabischen Sound. Und doch!

Musik übertönten, immer wenn ich an Clios Haus vorbeikam, erfreute ich mich an den schwermütigen arabischen Klängen, die Clio in ihrem Garten zu hören pflegte.

In ihrer Praxis hatte sie den ganzen Tag über westliche klassische Musik aufgelegt. Da ich Privaträume nie betreten hatte, konnte ich nicht wissen, was ihre Sammlung an arabischer Musik enthielt.

Zu ihrem Geburtstag schenkte ich ihr eine Kassette türkischer Musik. Zum ersten Mal erhellte ihr Gesicht ein breites Lächeln, das allerdings auch eine Reihe von unglaublich schiefen Zähnen offenbarte. "Das ist meine Lieblingsmusik" gab sie zu erkennen, wobei sie mit einer kindlichen Freude mit den Augen klimpert. "Mit dieser Musik verbringe ich

meine Abende im Garten, das entspannt mich." Sie berichtete mir von Alexandria und ihrem Vater, der dort Arzt war, von Nasser, von ihrer Flucht. Sie war dort aufgewachsen, Es war das erste Mal, dass sie mir davon sprach, und ich weiß nicht, ob sie das jemals einem anderen erzählt hatte. Niemals habe ich sie in Gesellschaft ausgehen sehen, sich mit Freunden treffen oder Besuch empfangen. Ihre Praxis, das erhellte Zimmer im ersten Stock im Winter und, wenn es Frühling wurde, der Garten, das war ihr Leben. Sie trug mir auf, anatolische Häppchen zu bereiten, um im Garten ihren Geburtstag zu feiern. "Heute scheint der Mond, das wird schön", sagte

Wir setzten uns und hörten arabische und türkische Musik. Wohl unbewusst öffnete sich an jenem Abend eine kleine Tür in ihrem Leben, etwas, was sie ganz offensichtlich nicht gewohnt war und was mich in diesem gut verschlossenen Alltag eintreten ließ.

Es war klar, sie hatte ein Bedürfnis, ihre absolute Einsamkeit mit jemandem zu teilen, so wie das alle machen in den Augenblicken der Entspannung. Meine Hinwendung und alles, was sie bei mir erkannt hatte, hatte vielleicht etwas in Gang gesetzt, was ganz zart ein Bedürfnis nach Liebe weckte, vielleicht sogar nach erotischem Spiel. Sie war eine kluge Frau und gewiss imstande, ihre Gefühle unter Kontrolle zu halten. Es kann auch sein, dass sie bei diesem fremden Flüchtling sich verleiten ließ zu einem Funken Hoffnung, die ewige Einsamkeit vielleicht mit ihm zu teilen.

Die Freude sowie ihre gute Laune waren an jenem Abend in ihrem Garten einfach hinreißend. Obwohl

sie gewöhnlich nichts trank, hatte sie eine Flasche edlen Wein aufgemacht, und ich hatte schon ab dem Mittag verschiedene Häppchen vorbereitet, die sich harmonisch zu den Musikstücken im Kassettenrekorder fügten.

Freude, Gelächter, Scherze, ich sagte was, sie lachte wie ein Kind, so lachte auch ich zusammen mit ihr. Wir aßen unsere Häppchen, selbst angefertigt oder gekauft, dem einen Lied folgte das nächste, sie rief in Erinnerung Momentaufnahmen aus ihrem Leben in Alexandria, ihre Kindheit, ihren Vater und dessen gesellschaftliches Umfeld. Der einzige bittere Moment kam, als ich ihre Mutter erwähnte. Sie war kurz nach ihrer Geburt gestorben. Diese Tatsache lastete offenbar schwer auf ihrer Seele.

Je später es wurde, desto mehr wuchs allmählich in mir etwas wie ein Unbehagen. Ich fühlte, dass ich mir hier etwas aufzuhalsen begann, das meine Kräfte überstieg. Sie in Ahnungslosigkeit fuhr fort, Geschichten zu erzählen, wobei sie den Mond beobachtete, der von der Seite der dünnen Arokaria hervorlugte. In einem Augenblick streckte sie ihre Hand aus, um ihn mir zu zeigen. So kam es, dass ihre Handfläche meinen bloßen Arm berührte. Wie elektrisiert durchzuckte ein Schauder von Abneigung meinen Körper. Für eine Sekunde fühlte ich, dass ich zu zittern begann. Es folgte Stille. Ihre außergewöhnlich empfindsamen Hände hatten die Ablehnung gespürt. Kaum wurde mir das in der nächsten Sekunde bewusst, bereiteten sich mein Verstand, mein gutes Herz und alle meine menschlichen Gefühle darauf vor, sie in meine Arme zu nehmen, sie zu trösten, doch sie hatte in diesem einzigen und winzigen Augenblick bei meinem Körper angefragt und eine negative Antwort erhalten. Dumm waren wir nicht, weder sie noch ich. Wir standen auf ohne Bemühungen für Ausreden und Rechtfertigungen.

"Ich räume auf. Geh du dich ausruhen!" sagte sie. Das waren die letzten Worte, die ich von ihr hörte. Obwohl ich mich darum bemühte, ich fand den Mut nicht mehr noch einmal an ihre Tür zu klopfen. Am nächsten Morgen kaufte ich eine Zeitung und vertiefte mich in die Kleinanzeigen.

Übersetzung: Hans Eideneier

JUNI 2020 16 **LITERATUR** LITERATUR 17 **JUNI 2020**

Συνέντευξη του Faruk Tuncay στην Χαριτίνη Μαλισσόβα, για το ηλεκτρονικό Περιοδικό diastixo στις: 16.5.2019, το οποίο και ευχαοιστούμε θεομά για την άδεια αναδημοσίευσης.

με αρκετά πρόσωπα τόσο από τις μνήμες σας από την μετέπειτα διαμονή σας στην Ελλάδα. Θέλετε να μας πείτε λίγα λόγια;

Διδάσκωτην τουρκική γλώσσα στην Ελλάδα απότη δεκαετία του '80. Αυτές τις ιστορίες τις έλεγα στους μαθητές μου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Όλοι μου έλεγαν να τις γράψω. Τότε δεν είχα ούτε χρόνο ούτε διάθεση να γράφω ιστορίες. Ήταν η εποχή που δούλευα το Ελληνοτουρκικό και το 4) Τα περισσότερα χρόνια της ζωής σας ζείτε Τουρκοελληνικό λεξικό. Κατόπιν ασχολήθηκα με τη συγγραφή της μεθόδου διδασκαλίας της τουρκικής γλώσσας για Έλληνες. Όμως τα χρόνια πέρασαν, μεγάλωσα πια και δε μου έμεινε πολλή δύναμη για πολύπλοκες και βαριές πνευματικές δουλειές. Έτσι τώρα, παράλληλα με τη διδασκαλία που είναι ο τρόπος για να ζω, γράφω ιστοριούλες.

2) Είστε ιδουτής (στα τέλη του '80) του Κέντοου Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμού. Θέλετε να μας πείτε λίγα λόγια για τις δράσεις του;

Η διδασκαλία ανατολικών γλωσσών, - Τουρκικά, Οθωμανική γραφή, Αραβικά, Εβραϊκά, Αραμαϊκά, 5) Στην διάρκεια των χρόνων που ζείτε και Σανσκοιτικά, Φινλανδικά, Ουγγρικά - οι μεταφράσεις από και προς τα ελληνικά με τις γλώσσες που ασχολούμαστε, και η προετοιμασία λεξικών και μεθόδων διδασκαλίας είναι το γενικό μας πλαίσιο. Εκδώσαμε το Ελληνοτουρκικό λεξικό το 1994 και το Τουοκοελληνικό λεξικό το 2000. Ένα Ελληνοαραβικό βρίσκεται σε επίπεδο σχεδιασμού. Στην ιστοσελίδα μας, kentroanatolikonglosson.com, προσφέρουμε δωρεάν τα πρώτα πέντε μαθήματα της μεθόδου μας «Τουρκικά για Έλληνες» για εκείνους που θέλουν να ξεκινήσουν, αλλά δεν ξέρουν από πού και πώς. Φίλοι και συνεργάτες μας μεταφοάζουν και έχουν μεταφοάσει πολλά βιβλία από διάφορες γλώσσες στα ελληνικά και αντίστροφα. Παλιοί μαθητές μας διδάσκουν τουρκικά, σε ελληνικά πανεπιστήμια καθώς και σε σχολές άλλων χωρών. Όταν κάποιος ψάχνει κάτι, ο,τιδήποτε, για τις γλώσσες και τους πολιτισμούς ενασχόλησής μας, μας βρίσκει και τον βοηθάμε όσο μπορούμε.

3) Διαβάζουμε στο βιογραφικό σας ότι, παρόλο που ταξιδέψατε σε πολλά μέρη του κόσμου, αποφασίσατε να μείνετε στην Ελλάδα. Τι ήταν αυτό που σας έκανε να πάρετε στην απόφαση αυτή;

1) Τα πορτρέτα, η συλλογή διηγημάτων σας, Ο έρωτας για την ελληνική γλώσσα και η ενθάρουνση των φίλων μου. Πρώτος απ' όλους από την πατοίδα σας, την Τουρκία, αλλά και ο μακαρίτης Κωνσταντινουπολίτης μηχανικός Αντώνης Μιχαηλίδης και άλλοι Έλληνες φίλοι μου, που μου είπαν «Φαρούκ, μείνε στην Ελλάδα. Πιστεύουμε ότι θα κάνεις σπουδαίες δουλειές εδώ. Εμείς θα σε βοηθήσουμε σε ό,τι χρειαστείς.» Έμεινα και βέβαια αυτός ο έρωτας για τη γλώσσα αλλά και η προστασία και στήριξη των φίλων και των μαθητών μου συνεχίζεται.

εκτός της πατοίδας σας. Ποια είναι η πιο χαρακτηριστική ομοιότητα των δυο λαών και ποια η πιο χτυπητή διαφορά;

Δεν πιστεύω στην έννοια του ενιαίου λαού. Δεν υπάρχει μια ομοιόμορφη κοινωνική ομάδα που να ορίζεται συνολικά με μια εθνική ονομασία. Ένας Τούρκος αστός και ένας Έλληνας αστός με υψηλό πολιτικό ΙΟ είναι πολύ κοντά μεταξύ τους όπως και ένας Τούρκος καφενόβιος με μέτριο έως χαμηλό πολιτικό ΙQ είναι παρόμοιος με έναν αντίστοιχο Έλληνα.

εργάζεστε στην Ελλάδα διαπιστώσατε αν έχει αλλάξει η συμπεριφορά των Ελλήνων απέναντι στο διαφορετικό;

Κι εδώ επίσης δεν μπορώ να μιλήσω για «κοινή ελληνική συμπεριφορά». Οι ευαίσθητοι άνθρωποι στα κοινά και στα προβλήματα του άλλου είτε στη δεκαετία του '80 είτε τώρα παραμένουν ευαίσθητοι. Το πρόβλημα σήμερα είναι πως η αυξανόμενη ποσότητα του διαφορετικού στην ελληνική κοινωνία ξεσκέπασε τους αναίσθητους και τους αρνητικούς που, νιώθοντας πολλοί και δυνατοί μέσα στην ευρεία ομάδα όπου ανήκουν, αντιδρούν έντονα και κάνουν φασαρία. Παλιότερα, όταν οι διαφορετικοί ήταν λίγοι, αυτοί οι άνθοωποι δεν φαίνονταν πουθενά, γιατί κανένας από αυτούς δεν ασχολιόταν με το διαφορετικό. Οι διαφορετικοί πάντα είχαν σχέσεις με τους ευαίσθητους και θετικούς ανθοώπους. Τώρα, οι αναίσθητοι και αρνητικοί βρήκαν την ευκαιρία να οργανωθούν σε κινήματα όχλου με ξενοφοβικά συνθήματα. Εξάλλου η υπόθεση έχει ψωμί γι' αυτούς.

6) Τι είναι αυτό που σας έχει λείψει από τη πατοίδα σας;

Τίποτα. Πατρίδα για μένα είναι η επιδερμίδα που προστατεύει και ορίζει τα όρια του σώματος μου. Δε δένομαι με γεωγραφικές τοποθεσίες. Έτυχε να γεννηθώ στην Τουρκία. Έζησα εκεί 26 χρόνια. Τώρα είμαι ένας Αθηναίος μέτοικος. Αν αύριο για κάποιο λόγο η Αθηναϊκή Δημοκρατία αποφασίσει να μην ανανεώσει την άδεια παραμονής μου, τότε θα γίνω μέτοικος σε κάποια άλλη γωνιά του κόσμου.

7) Γυναίκα στον Τούρκο και λεφτά στον Ρωμιό μην εμπιστεύεσαι, θα στα φάνε, λέει ένας ήρωάς σας Μικρασιάτης. Γιατί επιλέξατε τη φράση αυτή και για το οπισθόφυλλο του βιβλίου σας;

Είναι μια φράση πολύ χαριτωμένη και θέλησα να τη μοιραστώ εξ αρχής με τον δυνάμει αναγνώστη του βιβλίου που, μπροστά στον πάγκο του βιλβιοπωλείου ψάχνει ν' αγοράσει κάτι. Δεν ξέρω, τελικά, αν ήταν σωστή επιλογή. Μπορεί και να λειτούργησε αρνητικά. Δεν είχα φανταστεί πως κάποιοι θα το εξελάμβαναν ως προσβολή στην εθνική τους περηφάνια. Απλώς επειδή δεν ανήκω σε κανένα έθνος μου φάνηκε διασκεδαστικό, φαίνεται όμως πως μόνο εμένα διασκεδάζει.

8) Διαβάζοντας το βιβλίο είναι έντονη η αίσθηση ότι αγαπάτε την πατοίδα σας κι έχετε διαφυλάξει τις παιδικές κι εφηβικές αναμνήσεις σας. Τα στοιχεία που σας ανάγκασαν να την αποχωριστείτε έχουν εκλείψει σήμερα;

Όπως είπα, πατρίδα με την έννοια που λέτε, δεν έχω. Όσο για τις παιδικές, τις εφηβικές και άλλες αναμνήσεις, είναι απλώς εικόνες που προσφέρονται για λογοτεχνική επεξεργασία και απόδοση. Φυσικά, τα στοιχεία που με ανάγκασαν τότε

να φύγω από τη χώρα, άλλαξαν. Η Τουρκία του σήμερα δεν είναι η Τουρκία του χτες. Το πρόβλημά μου είναι πρακτικό. Έχω μια δουλειά και μια ζωή εδώ ως πολιτικός πρόσφυγας. Αν σηκωθώ και φύγω για 10 μέρες τουρισμό στην Κωνσταντινούπολη, χάνω όλα όσα δημιούργησα μέχρι σήμερα, χοειάζομαι βίζα για να επιστοέψω στην Ελλάδα και πρέπει να ασχοληθώ με ένα σωρό γραφειοκρατικά θέματα για να ζήσω στην Ελλάδα επισήμως ως Τούρκος. Αν είχα ελληνική υπηκοότητα όλα θα ήταν ευκολότερα αλλά τέσσερις φορές ως τώρα έχω πάρει αρνητική απάντηση στην αίτησή μου για υπηκοότητα και περιμένω απάντηση για την πέμπτη κατά σειράν αίτηση. Οπότε κι εγώ λέω, Τούρκος γεννήθηκα, Αθηναίος μέτοικος θα πεθάνω. Έτσι δεν ασχολούμαι πλέον με το θέμα και δεν κάνω τουρισμό ούτε προς Ανατολάς ούτε προς Δυσμάς.

9) Σε ποιο από τα Πορτρέτα (ποιο από τα διηγήματα του βιβλίου) έχετε λίγη περισσότερη αδυναμία

Στο ενδέκατο, το «Γαϊδουροκέφαλο Παναγιώτη.» Είναι και το μοναδικό πραγματικό 100% ποοτοέτο του βιβλίου, δηλαδή δεν έχει καμία λογοτεχνική πινελιά, όλα είναι γραμμένα όπως έγιναν στην πραγματικότητα από τα ονόματα των τόπων έως τους ανθρώπους και τα γεγονότα.

10) Ποια αξία θεωρείτε αδιαπραγμάτευτη;

Την αρχή της υπεράσπισης του πολιτικώς ορθού.

JUNI 2020 18 LITERATUR LITERATUR 19 **JUNI 2020**

Ανδοέας Αονάκης

ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ 2015

Στη Λαμπετούζα και τη Λέσβο Μαζεύουν τους πνιγμένους Μωρά αχρόνιστα, γυναίκες Κι άντρες καθημαγμένους, Που πίστευαν πως πέρα από τη θάλασσα Υπάρχει ένας παράδεισος στη Γη. Κι εγώ που υπάρχω ιδανικό στα όνειρά τους, Βγήκα πρωί Σαββάτου να ψωνίσω Γιαούρτια με ολίγα λιπαρά.

Μποος στο ταμείο ένα μελαμψό παιδί Μετρούσε με αγωνία κέρματα ψιλά, Μέχρι που ξαφνικά σταμάτησε Κι απλώθηκε μια θλίψη, μια ντροπή Στο πρόσωπό του, που 'μοιαζε του Ιησού. Δεν έφταναν για να πληρώσει Το αντικείμενο του πόθου, Ένα ελάχιστο, φτηνό ζαχαρωτό,

Αν και ο τμηματάρχης κατέφθασε επειγόντως Φορώντας ύφος δικαστή, Η ακύρωση πήρε κάποια πολύτιμα λεπτά. Τότε ακριβώς δυσανασχέτησε η ουρά των

Σε πλαίσιο πάντα κόσμιο, καθώς αρμόζει Στον προηγμένο ευρωπαϊκό πολιτισμό.

πελατών

Σαν κεραυνός με χτύπησε η ιδέα Να συμπληρώσω το ευτελές ποσό. Δεν τόλμησα, το είδα κάπως φαρισαϊκό. Μια σκέψη δεύτερη ήταν, να τρέξω πίσω του Και να ζητήσω ταπεινά συγνώμη, Μήπως και ζεσταινόταν κάπως η ψυχή του.

Ομως ο μελαμψός Χοιστός των ημερών μου Είχε εξαφανιστεί. Τον είχε καταπιεί του «παραδείσου» μας η γη Andreas Arnakis

MITTELMEER 2015

Auf Lampedusa und auf Lesbos
Sammelt man Ertrunkene ein,
Säuglinge noch ohne Jahre, Frauen,
Und Männer ausgeblutet,
Die glaubten jenseits dieses Meeres
Gäb es ein Paradies auf Erden.
Und ich, der diesem Ideal entsprach in ihren
Träumen,

Ging holen am Morgen des Samstags Joghurt mit geringem Fettgehalt.

Ein dunkelhäutiges Kind an der Kasse Zählte sein Kleingeld voll Angst Bis plötzlich es dann innehielt Und sich über sein Jesusgesicht verbreitet Ein Ausdruck der Trauer, der Scham. Es reichte nicht zu zahlen Das Objekt seines Wunsches, Ein winziger, billiger Zuckerriegel.

Obwohl der Chef sogleich zur Stelle war Mit einer Haltung wie ein Richter, So verstrich durch das Löschen der Zahl wertvolle Zeit.

Sofort begann sich zu entrüsten die Schlange der Kunden

In geziemender Weise, so wie sich 's gehört Und zukommt einer Hochkultur in Europa.

Blitzartig kam mir die Idee
Die kleine Summe zu ergänzen.
Doch es fehlte der Mut, das kam mir
pharisäisch vor.
Dann dachte ich, ich renn ihm nach
Um bescheiden um Verzeihung zu bitten,
Womöglich gar erwärmt sich seine Seele.

Doch dieser dunkelhäutige Christus unserer Tage

War schon entschwunden. Ihn hatt´ das "Paradies" verschluckt von uns auf Erden.

Übertragung: Hans Eideneier

Λένα Καλαϊτζή-Οφλίδη, Σίμος Οφλίδης

Καπνός από μια καμινάδα

ΟΕορίκος είχε εισβάλλει στη ζωή μας ένα ασέληνο βράδυ, Σεπτέμβρης του '44 θα 'τανε. Ήμασταν ακόμα ζαλισμένοι από τα κακά μαντάτα που μας ήρθαν από την πόλη. Οι Γερμανοί είχανε κάνει και πάλι το βάρβαρο «θαύμα» τους. Έκαψαν στον Χορτιάτη μέσα σε φούρνο του χωριού τούς κατοίκους. Ολοκαύτωμα παρόμοιο με εκείνο της κοντινής μας Κατράνιτσας. Σε αχερώνα τους είχαν κάψει αυτούς. Ο Χορτιάτης δεν ξέραμε τότε κατά που πέφτει, η φρίκη όμως που νιώσαμε το ίδιο κοντινή.

Περασμένες δέκα, μισοκοιμόμασταν στο χωριό, ακούστηκε να πλησιάζει ήχος από άρβυλα και μετά χτύπημα στο ρόπτρο της πόρτας μας. Ένα επίμονο συνθηματικό σφύριγμα και κατόπιν η λαχανιαστή φωνή ενός συγχωριανού μας που ζητούσε, με χίλιες προφυλάξεις για να μην τον πάρει χαμπάρι η γειτονιά, τη «συναγωνίστρια Ρία».

Η Εσπερία, η αδελφή μας, αλαφροϊσκιωτη και με το μάτι γαρίδα στο παραμικρό, σηκώθηκε αναμαλλιασμένην ανοίξει. Ψίθυροι ακούστηκαν, «Μα τι λες τώρα;», «Για δυο τρεις μέρες...», και κάτι τέτοια. Επέστρεψε σέρνοντας μαζί της μια λιγνή σκιά. Οι γονείς προσπαθούσαν να ανάψουν στα τυφλά το φως της λάμπας και να καταλάβουν τι συμβαίνει. Εμείς αγουροξυπνημένοι μόλις που διακρίναμε στο μισοσκόταδο ένα παλικάρι. Από τα στρωσίδια μας στο πάτωμα ο ίσκιος του στον τοίχο γίγαντας μας φάνηκε.

«Ο Λάμπος με παρακάλεσε», κόμπιασε η την ευκαιρία της μετάνοιας και της σωτηρίας. Εσπερία, «να κρατήσουμε τον Ερρίκο από δω «Θεός φυλάξοι!... Θεός φυλάξοι!...» για... τρεις... για τέσσερις μέρες... Κρύβεται από τους Γερμανούς, πατέρα. Θα 'ρθουνε δικοί μας Με βαριά καρδιά μάζεψε τα άπλυτά του και να τον πάρουνε μαζί τους στο βουνό». τα πέταξε στο καζάνι με το βραστό νερό, τα

Δεν ήταν ώρα για πολλές κουβέντες κι ερωτήσεις. Τον βολέψαμε όπως όπως στην καλή την κάμαρη.

Το άλλο ποωί μάθαμε πως θα έμενε για λίγες μέρες στο σπίτι μας ένας Εβραίος. Όμορφος απ' όσο θυμάμαι, κοκκινόξανθος και γεμάτος φακίδες στη μύτη, στ' αφτιά, στο σβέρκο, παντού. Έμοιαζε στα χρώματά του με τις νύφες που μας έφεραν κάποια παλικάρια του χωριού από τα μέρη πάνω απ' την Έδεσσα.

Στυγνοί ένορκοι όλα τα βλέμματα του σπιτιού απάνω του θα αποφάσιζαν για την καταδίκη του ή όχι.

Εβοαίος; Τι πα' να πει Εβοαίος; Αθώος ή ένοχος; Για ποιο έγκλημα;

Η μάνα μας αναφωτήθηκε καχύποπτα, «Αντάφτης αυτός; Τι σόι αντάφτης;»

Πράγματι πολύ ντελικάτη η κοψιά του, πολύ καθώς πρέπει το ντύσιμό του, με αντάρτη δεν έμοιαζε. Οι ψείρες του όμως την έπεισαν. Τι ψείρες ήταν εκείνες! Μιλιούνια πάνω στο γιδόμαλλο που κοιμήθηκε.

Τον οδήγησαν άρον άρον στο υπόγειο με το χωματένιο πάτωμα. Ο πατέρας έφερε δυο φτυαριές κάρβουνα από το τζάκι και η μάνα έφτιαξε με αυτές έναν κύκλο, έτσι να, ούτε ένα μέτρο διάμετρο και τον παρακάλεσε να αλλάξει ρούχα εκεί μέσα. Όσες ψείρες έπεφταν κάτω θα καίγονταν, οι υπόλοιπες θα έβραζαν στο καζάνι μαζί με τα ρούχα.

Οι ψείρες ήταν σίγουρα το πρόσχημα. Είμαι βέβαιος ότι ο κύκλος της φωτιάς ήταν μέρος μιας απόκουφης τελετουργίας που σκαρφίστηκε από μόνη της η μάμουσκα κρατώντας για τον εαυτό της το ρόλο της πρώτης ιέρειας για τον μυστικό ξορκισμό. Για να μείνει σε χριστιανικό σπίτι ο Εβραίος θα 'πρεπε πρώτα να καθαριστεί από το αρχαίο μόλυσμα της φυλής του. Βάζω στοίχημα, κουμμένη πίσω απ' την πόρτα όσην ώρα ο ανύποπτος αντίχριστος άλλαζε ρούχα θα μουομούριζε προσευχές και ξόρκια για να κούψει από τ' αφτιά του τη μόνη αλήθεια εκείνης της στιγμής. Ναι, τους φοβόταν τους Εβραίους! Τους φοβόταν περισσότερο απ' όσο φοβήθηκε τους Γερμανούς! Γιατί με τούτον εδώ κινδύνευε η ψυχή της η ίδια να μαγαριστεί. Χωρίς μάλιστα την ευκαιρία της μετάνοιας και της σωτηρίας. «Θεός φυλάξοι!... Θεός φυλάξοι!...»

Με βαριά καρδιά μάζεψε τα άπλυτά του και τα πέταξε στο καζάνι με το βραστό νερό, τα ανακάτεψε καλά με την ξύλινη κοπάνα και τ΄ άφησε κει μέσα να σιγοβράζουν όλη μέρα για να σιγουρευτεί ότι δεν θα απομείνει ούτε ψείρα ζωντανή ούτε ίχνος οβραιίλας στο σπίτι.

Ο Ερρίκος βγήκε μέσα από τον κύκλο της φωτιάς με καθαρά ρούχα, πεντακάθαρος και ο ίδιος, εξαγνισμένος από το στίγμα της γενιάς του, σχεδόν δικός μας.

Έμεινε μαζί μας μιαν ολόκληση βδομάδα. Αθόρυβος, λιγομίλητος, δισταχτικός, να εμφανίζεται ξαφνικά μέσα από μια κάμαρα, πίσω από κάποια πόρτα σαν το αγαθό φάντασμα του σπιτιού. Ούτε μία φορά δεν ξεμύτισε μέρα έξω,

μόνο τα βοάδια με χίλιες προφυλάξεις για να Το τρένο από την Κρακοβία επέστρεψε χωρίς επισκεφτεί τον απόπατο.

Έτοιμο στο στόμα το ευχαριστώ για όλους μας, Ήταν η τελευταία μέρα μιας εβδομάδας για τις πιο παραμικρές εξυπηρετήσεις ακόμα και αξέχαστης για όλους μας. Κυρίως όμως για για τις αυτονόητες.

Έχω την αίσθηση τώρα πως η Εσπερία είχε τελευταία. Τον κοίταζε ολόισια στα μάτια κι αυτό γοητευτεί στο έπακρο από την παρουσία εκείνου του διαφορετικού άντρα με τα λεπτά αδούλευτα χέρια, τα κομμένα νύχια, τα καθαρά, τους «Συναγωνίστρια Εσπερία, μου επιτρέπεις εξαιρετικούς τρόπους και τη χαμηλή, σχεδόν μουσική φωνή. Ο ξένος είχε καταφτάσει σπίτι μας αποόσκλητος αλλά καλοδεχούμενο τελικά δεν βλέπαμε.

Ο Ερρίκος παραπονιόταν για κάτι ξαφνικούς πόνους. Ο ίδιος τους ονόμαζε κολικούς του νεφοού. Η Εσπερία ανέλαβε με υπερβολική προθυμία να τον θεραπεύσει βράζοντας απότομα στο πλάι. τσουκνίδες και δίνοντάς τον να πιεί το ζουμί, χλιαρό, με λίγες σταγόνες ξύδι. Πριν ανεβάσει το τάσι με το θαυματουργό γιατρικό στην κάμαρή του, σταματούσε μπροστά στην κλειστή πόρτα για να δώσει μικρά πεταχτά μπατσάκια στα χλωμά μάγουλά της και σάλιωνε τα χείλια της με μια πονηρή φοζ γλωσσίτσα.

σχισμή στο περβάζι του βορεινού παράθυρου και τόσο πολύ εκείνο το φιλί! το πρόσφερε στην αδελφή μας.

ξαναβοήκε μετά από δυο στιγμές δισταγμού ήταν οι απότομοι τρόποι της.

«Μπα, τι μας λες!... Και τι... οφθαλμίατοος είσαι;»

Πέρασε η βδομάδα της φιλοξενίας, κατέβηκαν αντάρτες από το βουνό και σύμφωνα με το σχέδιο και το απόσπασμα: Καπνός από μια καμινάδα. πήοαν μαζί τους τον Εορίκο.

Χαράματα έβαλε τα άρβυλα, κρέμασε το γυλιό στον ώμο, φόρεσε χιαστί από τον αορτήρα το όπλο που του 'δωσαν, καβάλησε σ' ένα από τα μουλάρια τους και χάθηκε από το μονοπάτι μαζί με τους συντρόφους του μέσα στη σιωπή του δάσους.

Ο δοόμος εκείνος για τον Ερρίκο είχε τελικά επιστροφή. Δυστυχώς κάποιος άλλος δρόμος που είχαν πάρει όλοι οι δικοί του είχε για τέρμα του την ίδια την κόλαση. Μάνα, πατέρας, αδελφή, γαμπρός, τρία ανίψια στοιβάχτηκαν σαν τα ζώα με τόσους άλλους στα σφοαγισμένα βαγόνια.

επιβάτες.

την αδελφή μας. Με το λουλουδάτο τσιτάκι της στεκόταν στην πόρτα για να τον αποχαιρετήσει το επίμονο βλέμμα της τον εφέθισε.

να σε φιλήσω; Μπορεί να σκοτωθώ, να μην ξαναϊδωθούμε».

δώρο από κείνον τον άλλο κόσμο που εμείς τότε Ο Ερρίκος έσκυψε ανεπαίσθητα προς το στόμα της. Οι ανάσες πρόλαβαν να φιλήσουν η μια την άλλη. Εκείνη έκλεισε για μια στιγμή τα μάτια, αφήνοντας το τοεμάμενο σώμα της στις διαθέσεις του. Μετά, λες και την τσίμπησε η μύγα μιας ανόητης ποοκατάληψης, τοαβήχτηκε

> «Καλύτερα όχι», είπε αδίσταχτα, χωρίς να μετρήσει το βάρος της στιγμής, «για μας... εδώ... δηλαδή να... είναι μεγάλη αμαρτία να σε φιλήσει Εβοαίος».

Αυτός μόνο που χαμογέλασε.

Μια μέρα έκοψε ένα άγριο κυκλάμινο από μια Γιατί, βρε Εσπερία, που να πάρει, αφού το 'θελες

«Για τα όμορφα μάτια σου», της είπε με την Ο Σίμος και η Λένα Οφλίδη είναι ζευγάρι και στη τραγουδιστή φωνή του. Εκείνη αναστατώθηκε, ζωή. Εκτός από την ατομική συγγραφική τους έχασε την αυτοκυριαρχία της και το μόνο που πορεία γράφουν μαζί από το 1989 θέατρο, διήγημα και μυθιστόρημα. Έργα τους έχουν τιμηθεί με κρατικό βραβείο του Υπουργείου Πολιτισμού (Τα Καραγκιόζικα της Θεσσαλονίκης, Τρία για την Τροία). Από το τελευταίο τους βιβλίο, το μυθιστόρημα ΡΕΤΟΥΣ που κυκλοφόρησε πρόσφατα, είναι

Άννα Ταστσόγλου

Θάνατος

Έπεσε το κεφάλι της στον ώμο οι στοργικές παλάμες της μητέρας διπλωμένες σε συρτάρι αναμνήσεων το στήριξε στα χέρια της αυτά αδύναμα από το βάρος το άφησαν να κυλήσει χάμω.

Κι εκεί στο χώμα μάτια την κοιτούσαν ικετευτικά φώναζαν βοήθεια σκληρή σαν παιδί γύρισε την πλάτη όταν το κορμί έπεσε κι αυτό στο χώμα αισθάνθηκε ένα πικοό χαμόγελο στα ωχρά ματωμένα χείλη.

Απλωσε τα χέρια να τα αγγίξει αλλά δεν πρόλαβε...

Εκδόθηκε: ΑΜΚΕ "Διοτίμα και μούσες" Διηγήματα - Παιδική λογοτεχνία - Ποιήματα Βόλος 2011 2. Διεθνής λογοτεχνικός διαγωνισμός "Διοτίμα και μούσες"

Ίβο Μερασκεντής

Η προφανής παραφωνία

(αποσπάσματα)

Είναι πολλές φορές ξένα τα πέλαγα απόμακοα τα μέρη όπου η μοίοα και οι συμπτώσεις μάς αφήνουν και μέσ'το χρόνο αλλάζουν νόημα και χρώμα οι αναμνήσεις, ξεχνιώνται φίλοι άσημοι βαπτίζονται εχθοοί Πιστέψτε με, πιο πικοή συχνά και δύσκολη η μάχη εκείνη θα φανεί που ο γυρισμός στον κουρασμένο θα δωρίσει, η πολύχοονη απουσία αισθητή σε όλα τα πεδία, δυσαναπλήρωτα κενά μετά από τόσα χρόνια

να τα ταιριάξει δεν μπορούσε, στη σεβαστή του τέχνη να δεχτεί πόσο αβέβαιο είν ,το χαρτί για της ψυχής καθρέπτης Του πνεύματός μου το κάθε πολυαγαπημένο τέκνο θα το κρίνετε μονάχα με τα δικά του εφόδια

Ο καπετάνιος παλικάρι κοντοστάθηκε για λίγο εκεί, στην παραλία που χανε αράξει φοέσκο νεοό και τροφή, για να φορτώσουν με περιέργεια έκοψε τη μία εκείνη οικία μοναχική στο γύοισμα του λόφου ανέτοιμη η όψη της ναό δεν πρόδιδε πλην, κύρος ναού ζητούσε όλη από μάρμαρο, με κίονες κάποτε της πρώτης τέχνης τέκνα, είχε αετώματα κι αυτά πανάξια μοιάζανε στις δόξες τους κυπαρίσσια γύρω, όμως μπροστά ο χώρος ανοικτός να ξεχωρίζει μάλλον, να φαντάζει ο οίκος μέσ'το φως της μέρας, μικρός, πολύ μικρός να νιώθεις

στα σκαλοπάτια πάνω που ζυγώνεις Τις κουβέντες παλαιών μαστόρων αγνοούσε δεν εγνώριζε γερόντων ιστορίες, τις θολές μουομούρες για ύβοι και αφιλόξενους ψιθύρους μόνο νεράκι και τροφή ζητούσε ίσως και κάποια υπόδειξη για άλλες θάλασσες, πέλαγα φιλόξενα και γνώριμα σημεία Για όλα έτοιμος στον Θεό του έκτιζε με ταπεινοφοοσύνη, παραμάνα η αυστηρή κυρία για ,κείνον που δεν έπαιξε με πράγματα άγνωστα και να πιστεύει θέλει πως δε θα τον απασχολήσουν δε θα τον παιδέψουνε μια και τα σεβάστηκε αυτά που ίσως περιμένουνε από τους ουρανούς μέχρι τη γη Φωνές δεν άκουσε σκονισμένο μόνο κάτι ξεχώρησε έρημο έναν βωμό μέσα στην εγκατάλειψη κενός της μάγισσας δεν ήτανε ο Λόγος απ' το νησί με τα ιερά κοπάδια για τα Κύθηρα του ήλιου πάρε τη πορεία στο σπιτικό σου, για να φτάσεις

Μην απελπίζεσαι τεχνίτη, ας γνωρίζουνε οι συντοπίτες σου, προεστοί, παιδιά, γυναίκες άνδρες αρματωμένοι και άλλοι αμούστακοι όλοι τους τέκνα ύστερων μεσημβρινών πως θα' ναι η πολυτέλειά σου εκείνη η ασυνέπεια πέρα από της μονοσήμαντης αλήθειας τη σκληρή επιταγή κάποια πονεμένα και αιχμηρά με λόγο σου ποιητικό όσο γίνεται να ονομάσεις

Πάλεψε ο μάστορας με λόγο πειστικό, με λόγια όμορφα για όλα αυτά που έβλεπε να γράψει και έτυχε να του φανεί το θέαμα των πράξεών μας άσχημο μα κάποια ανάγκη ένιωσε σε στίχους να τυλίξει μίαν ωμή αλήθεια πλην, την αλήθεια

να μην τηνε στραγγίξει και μείνει μόνο οοκανίδι, μόνο με τέτοιονε συμβιβασμό όλα τους τα ,ξερε δικαιωμένα Σύντομος σταθμός στο διάβα από αριθμούς ψυχρούς μέχρι το φρέσκο έργο του τεχνίτη οι προτιμήσεις Για μελανές στιγμές της Ιστορίας τόσο συχνά, πιο ανόθευτο και τίμιο από στοιχεία κι αριθμούς κάτι της προκοπής να' ναι δε θα βρει κάπως αλλιώς, για να τα δείξει Τέτοια πρόθεση θα σημάνει και υποχώρηση τέτοια φιλότιμη προσπάθεια την αμεσότητα θα βλάψει Πρώτη και καλύτερη εδώ ήτανε πάντοτε η ομορφιά της Γλώσσας, ο άφτιος λόγος πάντα όπλο των άλλωνε τα μάτια, για ν'ανοίξεις στα τόσα θλιβερά

Ναι, το κατάλαβα πως σε διάστημα κλειστό αμέτοχων εννέα πλήκτοων χαμογελά στην πρώτη μας ματιά άνετη η προφανής παραφωνία όμως το σύνολο, τα λοιπά συστατικά της συνταγής γίνονται μήτρα βρίσκει γη καλή ο σπόρος άνθος βλασταίνει σφοιγηλό δύναμη και ομορφιά γιομάτο ναι, τα αταίριαστα είναι εδώ η αρχή στο πρώτο εκείνο βήμα Τέτοια δε σκεφτότανε ο καπετάνιος παλικάςι, έτσι τον θυμάμαι γνώριμες γραμμές κοιτά να βρει μα το φουσκωμένο κύμα προς το ρόδισμα της μέρας όλο και πάλι θα τον στείλει σε τέρατα και σε στροβίλους δεμένο στο κατάρτι σε μια σχεδία πρόσφυγα μετά, ικέτη θα τον κάνει απ'της μικρής ελιάς σε ώρα περασμένη τη χάρη σκεπασμένο

Κολυμβήθοα σου λοιπόν η προφανής κακοφωνία ανερχόμενε προφήτη στο πιάνο που' ναι κει σε μια γωνία μέσα και δεν ξεχωρίζει

στο συγκρατημένο και γλυκό σκοτάδι Από μέση σε μέση πόντοι δεκατέσσερις γεωμέτοη πλήκτοα εννέα η ακέραιη διαφορά στ'αταίριαστα που μονοιάσανε σαν πέτυχε το ιερό καλούπι, πέτυχε σε σχήμα και μορφή Εκείνος που μας άφησε τη μουσική στους στίχους πάνω του Πολέμη για το κρασί το νερωμένο αυτός ο ίδιος είναι που' χτισε την προφανή παραφωνία μία σταθερά περίτεχνα στην αρμονία μέσα για την πρόσφατή του αγάπη όπως τα' γραψε ο Λάρμης Αυτή είναι η δίοδος σε εντυπώσεις Παντελή απρόσμενες μία διάσταση επιπλέον, ένας κόσμος όλος

Την ντίβα αυτή με τη γλυκιά φωνή ακούσαμε απόψε χαμογελάσαμε, δακούσαμε μας άρεσε πολύ, πόσο μας άλλαξε αλήθεια; Κάπου, πάνε χρόνια τώρα έσπερναν παράπονο κάποια τραγούδια για μιαν αγάπη περασμένη, απορούσανε συγκρατημένα μ΄ όσα καλούνται τελειωμένα Και χόρευαν πάνω στα λόγια αυτά με πλούσια ρυθμική και χάρη τόσο εύθυμα ζευγάρια σφιχταγκαλιασμένα, δείχνανε πράγματι πολύ ερωτευμένα

JUNI 2020 24 LITERATUR LITERATUR 25 JUNI 2020

Ivo Meraskentis

Die offenkundige Dissonanz

(Ausschnitte)

Oft sind die Meere fremd. weit entfernt liegen jene Gestade wo wir durch Schicksale und Zufall uns bewähren müssen und mit der Zeit wechseln die Erinnerungen Sinn und Färbung Freunde verblassen rasch. so manchen Unbekannten taufte man zum Feind Glaubt mir bitter oft und schwerer wird jenes Ringen sein mit dem heimischer Boden den müden Heimkehrer beschenkte spürbar bei jedem Schritt nur schwer zu flicken sind die Brüche nach so langer Zeit

den Einklang konnte er nicht finden, nämlich das Papier seiner verehrten Kunst als Spiegel für der Seele Not zu nennen einen wetterwendischen Gesellen Meines Geistes jedes innig geliebte Kind soll eure Kritik nur ernten mit des eigenen Könnens Reigen

Der tapfere Seemann hielt kurz inne am Strand an den sie kamen auf der Suche nach Proviant und frischem Wasser neugierig musterte er den einen Bau einsam stehend auf des Hügels Kuppe unfertig im ersten Eindruck verriet er nicht den Tempel des Tempels Ansehen dennoch fordernd ganz aus Marmor und mit Säulen einst für die beste Kunst ein Zeugnis, auch die Giebel waren verziert doch längst entfernt von ihren besten Zeiten Zypressen rings umher, doch vorneweg ein offener Platz, so dass das Haus erstrahlen konnte im Licht des Tages, dass man sich klein, sehr klein empfand beim Nähern auf breiten Stufen Die Sprüche alter Meister kannte er nicht die Reden alter Männer waren ihm fremd von Hybris und ungastlichem Geflüster

nur Wasser und Proviant galt sein Ersuchen auch einem Hinweis andere Meere, freundliche Gewässer zu erreichen, vertraute Zeichen Für alles bereit baute er auf seinen Gott mit Demut, zur Amme ihm die strenge Dame für jenen der nicht spielte mit unbekannten Dingen und weiter glauben möchte, dass sie nicht stören ihn nicht bedrängen werden da nicht Überheblichkeit seinen Glauben schmückte für Fragen an Mutter Erde und an den weiten Himmel Stimmen vernahm er nicht etwas Verstaubtes meinte er zu erblicken einen verlassenen Altar inmitten all der Leere Leer waren der Hexe Sprüche nicht vom Eiland mit den heiligen Herden folge bis Kythira dem Sonnenlauf, so findest du nach Haus

Verliere also nicht den Mut, Könner, sollen doch deine Nachbarn wissen, die Gemeindeältesten, die Kinder und die Frauen kampffähige Männer und jeder bartlose Jüngling allesamt Sprösslinge späterer Meridiane, dass du dir den Luxus dieser Inkonsequenz erlaubst abseits der steinharten Forderung eindeutiger Wahrheiten viel Schmerzvolles auch viel Verletzendes mit poetischer Rede gewissenhaft zu benennen Es focht der Meister mit überzeugender Sprache, mit artigen Worten was immer er auch erblickte euch zu sagen und es begab sich, dass ihn die Szene abstieß doch ein Bedürfnis überwog in Verse zu hüllen das brutale Wahre es aber nicht derart auszupressen, dass nur verdorrte Reste bleiben dieser Kompromiss allein ließ alles berücksichtigt erscheinen

Ein kurzer Halt am Übergang

von nackten Ziffern zum vollbrachten Werk des Könners Neigungen und Wünsche, lichtlose Kapitel auch anders zu bekunden wird oft genug Reines und Ehrliches Fakten und Zahlen überlegen sich nicht finden lassen Jene Absicht wird auch Rückzug bedeuten, solch redlicher Versuch iede Unmittelbarkeit vereiteln Erstes und Bestes hierbei die Schönheit der Sprache, die stilvolle Rede bisher ein Mittel den Blick zu weiten für so viel Tristes

So hab ich es jetzt verstanden, dass im geschlossenen Bruchteil von unbeteiligten neun Tasten uns beim ersten Anblick die offenkundige Dissonanz gelassen anlacht doch das Ganze, die weiteren Zutaten des Rezeptes werden zum Tiegel, der Samen findet gute Erde vor lebhafte Blüte sprießt empor erfüllt mit Kraft und Anmut Ja, die Ungleichen sind der Auftakt an diesem ersten Schritt Solchen Gedanken blieb der tapfere Seemann heute fern so kenne ich ihn nach vertrauten Konturen Ausschau haltend Doch die aufgeschäumte Welle wird ihn immer wieder werfen hin zum ersten Licht des Tages zu Monstern und zu wilden Strudeln an einen Mast gefesselt auf einem Floß beschwerlich treibend dann, zum Bittsteller ihn auch machen bedeckt zu später Stunde von des Olivenbaumes Tracht

Dir zum Taufbecken also war der offenkundige Missklang aufkommender Prophet am Klavier das dort tief in einem Winkel steht und man kaum sieht im zaghaften, lieblichen Halbdunkeln

Von Mitte zu Mitte vierzehn Zentimeter Geometriker, neun Tasten die intakte Differenz im ungleichen Paar Die Partner fanden zueinander erst sobald die heilige Gussform stand fest in Gestalt und Form Der uns seine Musik beließ zu Polemis' Versen vom Wein dem durch so manche Träne der Geist etwas genommen ward auserkoren hat er sie, die offenkundige Dissonanz in seines Werkes Wohlklang zur kunstvoll eingebetteten Konstanten liebevoll seine Romanze ehrend so wie Larmis es gedichtet Pandeli, dies ist der Weg zu solch unverhofftem Eindruck eine weitere Dimension, ein ganzer Kosmos

Jener Diva
mit der süßen Stimme
lauschten wir am Abend
wir schmunzelten, auch waren wir ergriffen
Gefallen fanden wir an allem sehr,
als Veränderung es auch begriffen?
Einst, Jahre sind vergangen,
hörte man klagen manche Lieder
von längst verblasstem Liebesfieber,
unweigerliche Trennung schienen sie
gefasst zu hinterfragen
Und zu diesen Worten
vollzogen tanzend die Pärchen so manche
Drehung

hochgestimmt, innig umschlungen sie wirkten wahrlich liebestrunken

JUNI 2020 26 LITERATUR LITERATUR 27 JUNI 2020

Michalis Patentalis

Ein Unfall beim BBC

Ich habe die Geschichte, die ich Ihnen erzähle, eines Abends gehört, als am Himmel keine Sterne waren, um die Erde zu beleuchten, und die Luft nicht nach Frühling roch. Ich habe die Geschichte, die ich Ihnen erzähle, eines Abends gehört, als der Himmel nicht enthaltsam war, und in Berlins verschlammten Gassen die letzten unverheirateten Männer -Liebhaber der Nacht – dem Druck nachgaben, den sie seit einigen Stunden im Bauchbereich verspürten. Eines solchen Abends kehrte ich also nach Hause zurück – stolpernd, wenn ich ehrlich sein soll – Johnny Walker fest unter den Arm geklammert, der unbedingt wissen wollte, warum mich Martha an jenem Tag mit einem englischen Touristen betrogen hatte. Und während ich versuchte, ihm das Unerklärliche zu erklären, hörte ich ein merkwürdiges Geräusch – ich konnte nicht unterscheiden, ob es Hundegeheul oder Menschenschrei war. Am Straßenrand sah ich zwischen Kartons und verfaultem Fleisch einen Unbekannten – von der Nacht in ein dunkles, undurchdringliches Gewand gehüllt. Sein Körper bewegte sich, und aus dem Müll lugte ein Kopf mit grauen Haaren, kurzem Kinn und einer Nase hervor, die in einen makabren Ausdruck der Verzweiflung eingetaucht war. Auf einmal schüttelte er die Schultern, als wollte er den Tod vertreiben, der ihn ganz sicher berührt hatte, und bat torkelnd um einen Schluck, damit er wenigstens für eine kurze Weile die Lächerlichkeit des Lebens wegspülen könnte. Dann wischte er sich die Lippen mit dem Daumen und anschließend erzählte er mir, einfach so ohne Grund, die Geschichte, die ich Ihnen nun erzähle:

"Alle kennen Jan vom Souterrain. Jahrelang hatte er in der ACUD Kantina gearbeitet, hatte keine Ausgaben, sparte all die Jahre sein Geld und kaufte ein neues Motorrad. Er wollte weit weg von den grauen Morgen der Stadt, dem Wind aufrecht entgegenstehen, in den schwierigsten Kurven das Gleichgewicht halten und träumen. Aber allein? Dieser Gedanke war ihm unlieb, und so lernte er am gleichen Tag Nicole kennen.

"Nur du wirst auf den Sozius steigen, sagte er ihr, ich mache dich zu meiner Prinzessin, und wir drei werden unendliche Reisen unternehmen. Zusammen werden wir das Gepäck in den Gepäckträger

verstauen und tausende von durchbrochenen weißen Linien auf dem Asphalt hinter uns lassen, um so zu grünen und bunten Orten zu gelangen".

Das hatte er ihr gesagt, doch statt Prinzessin und bunter Orte machte er sie zu einem Engel, der direkt ins Paradies reiste. Erst kam die Kurve und dann tauchte plötzlich der kleine Junge auf. Jan riss das Motorrad herum, um ihm zu entgehen, Nicole erschreckte, ließ Jan los und befand sich auf einmal auf dem heißen Asphalt. Ihre Haut war voller Blut, und mit der Spitze ihrer Fingernägel hatte sie einen Fetzen von Jans Pullover festgehalten. Stille.

"Steh auf, Prinzessin", schrie Jan und seine Augen wurden wie der Südwestwind der Wüste, Schirokko, als hätte sich der Tod flach in ihnen eingenistet. "Unsere Reise beginnt doch erst jetzt", sagte er ihr und drückte den leblosen Körper fest an sich, doch Nicole reiste woanders hin und hinterließ dabei ein heimliches Lächeln, das es schaffte, sichtbar zu werden, und eine Träne, die es nicht schaffte.

Sechs Monate waren seitdem vergangen, und Jan ist nicht mehr zur ACUD Kantina gegangen. Er hatte seine Träume zusammen mit dem Motorrad und einem Haarbüschel von Nicole in das Souterrain eingeschlossen.

Das hatte mir in jener Nacht jener merkwürdige Mensch erzählt, dessen Geschichte der verrückteste Alptraum meines Lebens werden sollte.

Es war morgens. Dessen bin ich ganz sicher, denn ich war der erste Kunde, der die Apotheke des Viertels betrat, die Frau Diana gerade aufgeschlossen hatte. Ich wollte Tabletten kaufen, die Halluzinationen vertreiben. Denn was ich am Abend zuvor gesehen hatte, kann nur eine Halluzination gewesen sein. Etwas wie eine nächtliche Psychose, die mich befällt, wenn die Einsamkeit zu Alkohol wird.

Ich hatte mit Frau Diana ein Gespräch gehabt, daran kann ich mich ganz bestimmt erinnern. Den Arzt sollte ich aufsuchen, sagte sie mir, und ich nickte bedeutungsvoll mit dem Kopf, aber mein Blick umschloss gierig ihre beiden Brüste, die mich an Kissen voller Schaummilch denken ließen.

Und während die Apothekerin mir alle Einzelheiten über die Wirkung von Tabletten gegen Halluzinationen erläuterte, betrat die Dame aus dem Nachbarhaus die Apotheke und mit dem Ausdruck eines

Kioskverkäufers fragte sie uns:

"Habt ihr schon gehört?"

Und noch bevor wir antworten konnten, ergänzte sie:

"Jan ist verschwunden!"

"Welcher Jan?" fragte Diana, deren Neugierde jetzt ihre beiden Brüste wie ein Lager voller Feuerwerkskörper erscheinen ließ, die jeden Moment explodieren würden.

"Na wer schon, Jannis vom Souterrain! In der Templiner Straße. Der seine Freundin bei diesem Unfall mit dem Motorrad verloren hat? Der!"

Kalter Schweiß begann von den Wurzeln meines Gehirns zu fließen. Er rollte wie ein Felsen auf meine Knie, auf meine Verse, verwischte seine Spuren in meinem Flussbett und nun planschte er in meinen Gedankenmeeren. Also war es keine Halluzination gewesen, was ich an jenem Abend durch die trüben Fensterscheiben des Souterrains gesehen hatte! Ich verließ hastig die Apotheke und ließ dort die Tabletten, Frau Diana und die Dame aus dem Nachbarhaus und begann zu laufen, meinen Gedanken nachjagend, die erschrocken in eine Ecke meines Hirns Zuflucht gesucht hatten. Ich rannte und versuchte dabei, allen irdischen und unterirdischen Übergängen, allen Umleitungen aus dem Weg zu gehen, doch am Ende kam ich immer in der Templiner Straße raus. Einbahnstraße.

Es war kurz nach Mitternacht, dessen bin ich ganz sicher. Die Nacht überholte still, was der Tag ausgespuckt hatte. Überall Dunkelheit.

Nur in Jans' Souterrain schien ein gelbliches, melancholisches Licht. In einer Ecke des länglichen Zimmers stand ein kleiner Metalltisch, darauf ein Radiogerät Marke Grundig. Zwei Baststühle, eine alte Couch und ein vergilbtes Foto verliehen dem Zimmer den Schein eines vergilbten Verlassens. In der Mitte das Motorrad. Jan lag auf der Couch und versuchte, die Augen nur für einen Augenblick zu schließen, um in seinem Schweigen zu verschwinden. Doch der Schlaf ist nicht eine Sache der Augenlider. Was aufhören muss zu sehen, ist die Seele. Aber Jans Seele blieb wach und ging in ihrem Käfig auf und ab, wie das Licht, das in einer Lampe eingeschlossen ist. Plötzlich stand er auf, schaltete das Radio ein, machte das schwache Licht im Zimmer aus, ging zum Motorrad, setzte den Helm auf, zog die Handschuhe an, bestieg das Motorrad und steckte den Zündschlüssel mitten in sein Herz. Das

Motorrad seufzte mit einem durchbohrenden Geräusch und saugte dabei die Luft um sich auf. Alles war bereit.

"Sie hören BBC!

Sie hören die Sendung 'Unterwegs auf der Kurzwelle', moderiert von Ladies Road. Heute sind wir zusammen unterwegs, auf den Straßen Londons. Wir besuchen kleine Bars, in denen herausgeputzte Verkäuferinnen ihre müden Körper gemütlich niederlassen. Wir werden Songs über Banker hören, die gerade erst im Kabarett zu Abend gegessen haben, über Prostituierte, Nutten und Herumlungerer. Für eine Weile werden wir Zeugen einer heißen Stadt, die ihre Brüste wie ein Schnellkochtopf auf dem Feuer brühen lässt. Wir heben ab!"

You are probably wondering Why I'm here - so do I...

Ein Lied von Frank Zappa war zu hören.

Plötzlich wurde das Lied zu einem Wirbelwind, der aus dem Radio strömte und Jan samt dem Motorrad in die Luft riss. Dann sog er wie ein hell scheinender Punkt den ganzen Sauerstoff der Luft auf und verschwand mit einer Verbeugung wieder in die Radiowellen, verschluckte dabei zwei Körper aus Metall und Fleisch, die, nunmehr flüchtig, frei durch die Reiseorte der Sendung schlenderten.

Es war Nacht, daran kann ich mich ganz sicher erinnern. Die Moderatorin der Sendung 'Unterwegs auf der Kurzwelle' unterbrach ihre Sendung, um eine Sondermeldung durchzugeben:

"Ein Motorradfahrer kam in den Londoner Straßen um, als er versuchte, den Zusammenstoß mit einer jungen Frau zu verhindern, die gedankenverloren die Straße überquerte. Bedauerlicherweise war die junge Frau, die den Unfall verursachte, eine Bekannte des Opfers. Augenzeugenberichten zufolge hat der junge Mann den Namen der Frau gerufen: Nicole! Wir machen nun weiter..."

JUNI 2020 28 LITERATUR LITERATUR 29 JUNI 2020

Μαρία Σκιαδαρέση

Μικρός Ήρωας

Βοέθηκε μπόσικος και πέταξε την μπαρούφα. Μετάνιωσε αμέσως μα ήτανε αργά. Αν μαθευόταν, ποια η θέση του ανάμεσα στους φίλους; Τελευταία μέρα εξετάσεων, Χημεία. Έγραψε άριστα.

Πού θα πάτε διακοπές;

κουβέντα, οωτάει κι απαντάει ο ίδιος «πού θα ακούγοντας τούς άλλους και μένει σιωπηλός. Δε πάτε για σκι – εμείς στην Ελβετία- πού θα πάτε για σε συμφέρει ν' ανοίγεις τα χαρτιά σου σε τύπους Πάσχα -εμείς στο Ελούντα Μπιτς. Αρχίσανε κι οι άλλοι, εγώ αυτό, εγώ εκείνο, όλων οι πατεράδες την καζούρα. Γι' αυτό, δεν ξέρει πώς του ήρθε ματσωμένοι, μανάδες σα μοντέλα, χαζεύει ο Λουκάς όταν τις βλέπει να προχωρούν με χάρη προς τα γραφεία της διεύθυνσης.

Από τα πιο ακριβά ιδιωτικά της χώρας, κόρες και γιοι ανθοώπων με δύναμη κι επιρορή. Ποιν δύο χρόνια είπαν να κάνουν μια καινοτομία που, και παιδιά θα βοηθάει κάθε χρόνο, και θα είναι διαφήμιση γι' αυτούς. Μετρούν αυτά στον κόσμο Πλάκα μας κάνεις, οε μαλάκα; τους!

Υποτροφίες λοιπόν, τρεις κάθε χρόνο, για τρία παιδιά που θ' αριστεύσουν στις εισαγωγικές για το γυμνάσιο, ανεξαρτήτως εισοδήματος, κι αν είναι από επαρχία σαν τον Λουκά, μένουν στο οικοτροφείο της σχολής. Θριάμβευσε ο Λουκάς πέρσι το καλοκαίρι! Πρώτος των πρώτων πέρασε, είκοσι καθαρό σε όλα τα μαθήματα, ακόμα και στη γλώσσα –έχει έφεση στις γλώσσες, ήδη στα δώδεκά του φυσάει στα αγγλικά, διαβάζει σαν τοελός, από εξάχρονος στο φροντιστήριο της πόλης του άριστος κάθε χρόνο, προ τριετίας Πέσαν απάνω του ρωτώντας τί και πώς! Θα σας μάλιστα η διευθύντοια κάλεσε τη μάνα του, δε θέλω χρήματα, της είπε, τέτοια παιδιά σαν το δικό σας είναι διαφήμιση. Κάπως ανάσανε η καημένη που πολεμάει να ζήσουν μ' εκείνο το μποστάνι, ντομάτες, κολοκύθια, αγγούοια, λάχανα κι όλα τα εποχικά, έχασαν τον πατέρα του νωρίς -δεν είχε κλείσει τα σαράντα, πάνε έξι χρόνιαανεύουσμα, είπε ο γιατρός, μια μέρα στο χωράφι έπιασε το κεφάλι του, για λίγο ταλαντεύτηκε μπρος πίσω και ξάπλωσε φαρδύς πλατύς απάνω στα καρότα που μόλις είχαν βγάλει φυλλαράκι. Μέρες δύο σε κώμα κι έσβησε βράδυ, το έμαθε ο Λουκάς την άλλη μέρα που ανοίγοντας τα μάτια είδε τη μάνα μαυροφόρα, στεγνή όπως πάντα, αδάκουτη. Τον σήκωσε, τον έπλυνε, του έβγαλε το πετσί σκουπίζοντάς τον, «το μεσημέοι είναι η κηδεία» είπε ξερά με τον γνωστό της τρόπο. Καλή γυναίκα μα σκληρή και πάντα θυμωμένη,

με τη ζωή, την κούραση, τα χρέη, μετά το θάνατο του άντρα της σκλήρυνε κι άλλο.

Πού πάτε διακοπές το καλοκαίοι;

Κανείς δεν ξέρει τίποτα για τα βαλάντια των παιδιών με υποτροφία, σωστή πολιτική του διευθυντή, δε θέλει διακρίσεις, έχει και αέρα ο Λουκάς, άγνωστα σε όλους τα κεσάτια του, μόνο πως είναι επαρχιώτης ξέρουν, εξ ου και οικότροφος. Δεν πρόλαβε επίσης να κάνει ακόμα φιλίες κολλητές, όλοι τους μια παρέα, κυρίως Ο Αλέξης οώτησε, πάντα αυτός ανοίγει την στη μπάλα, κομπλάρει κιόλας να ανοιχτεί σαν κι αυτούς, εύκολοι στο σνομπάρισμα και και πέταξε απερίσκεπτα «με κάλεσε ο μπαμπάς στην Κένυα για σαφάρι!» Άνετο ύφος, τάχα συνηθισμένος σε τέτοιες ταρζανιές. Μείναν τα σπόρια αμίλητα ολόκληρο λεπτό, ο Αλέξης σαν να έχασε το χοώμα του, δεν του άρεσε που ο ήρωας της παρέας θα ήταν άλλος απ' αυτόν το ποοσεχές φθινόπωοο.

Τι πλάκα, ρε; Όλα με περιμένουν, κάσκα, στολή και όπλο ακόμα! Μου υποσχέθηκε ο πατέρας μου, που ζει στην Αφρική εδώ και χρόνια, πως φέτος επιτέλους θα με πάρει να πάμε για κυνήγι! Αυτή είναι η δουλειά του, θα έλεγα το χόμπυ του, να κυνηγάει άγοια ζώα σ' ολόκλησο τον κόσμο». Μετά απ' αυτό τον πήρε ο κατήφορος και μίλησε για όλα τα θαυμαστά που ζει ο μπαμπάς του, αλλά κι αυτός μέσα από τα μηνύματα που συνεχώς του στέλνει.

τα πω όταν έρθω, πρώτη φορά πηγαίνω, έκοψε την κουβέντα κι έφυγε σφαίρα απ' την παρέα να τους αφήσει να χωνέψουν τον φούμπο που τους

Μετά δυο μέρες ανέβηκε στο σπίτι. Θερμοκρασία Αφοικής στον κάμπο, τουλάχιστον σ' αυτό έπεσε μέσα! Δήλωσε στη μητέρα του πως φέτος θα τη βοηθήσει, είναι μεγάλος πια. Στα μάτια της σαν να τρεμόπαιξε η ευτυχία, μια λάμψη τρυφερότητας τον έλουσε, ακόμα και το στόμα της δεν μπόρεσε να κρατηθεί, αντράκι μου, εσύ, μεγάλωσες και με βοηθάς! Πρώτη φορά ο Λουκάς ένιωσε την παλάμη της τόσο ζεστή απάνω στο κεφάλι του. Δυο μήνες στη ντομάτα· πότισμα, ξεβοτάνισμα, κουβάλημα τελάρων, να πάει η μάνα στις λαϊκές που στήνει πάγκο, πολλή η ντομάτα φέτος, καλή ποιότητα, σφιχτή και ζουμερή σαν μπούτι

το πετσί του, ξανθύναν τα μαλλιά του, πιο ανοιχτά δείχνουν τα μάτια του τα πράσινα, έριξε μπόι απότομα, τα παντελόνια κόντυναν, θέλει καινούργια. Σίγουρα στο ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς θα πει το ναι επιτέλους και η Δάφνη, να φάνε αυτό το παγωτό και να τα πούνε, λαχτάρα του Λουκά εδώ και μήνες.

Ποιν φύγει τον Σεπτέμβοη για Αθήνα, έβγαλε η μάνα του και τού 'δωσε λεφτά. Καλά λεφτά! Κράτα να έχεις, μεγάλωσες, μονάχος σου εκεί πέρα κάτι θα θες να πάρεις, μη σου λείψει. Κοιτάχτηκαν στα μάτια. Ήλιε μου, το αξίζεις, του είπε βουρκωμένη κι έμεινε ο γιος με ανοιχτό το στόμα μπροστά σε τέτοια άγνωστη γλύκα. Δε στάθηκε μόνο σ' αυτό, μα άνοιξε τα δυο μπράτσα της κι έσφιξε το κεφάλι του στο στήθος.

ξεκούρασες. Ήρωά μου!

αθλήτριας. Ήρθε ο Λουκάς και έδεσε, μαύρισε Να που είμαι ήρωας λοιπόν, σκεφτόταν ο Λουκάς στο λεωφορείο του ταξιδιού για την Αθήνα με την ψυχή κουβάρι από τα αισθήματα καμάρι που καμάρωσε η μάνα του γι' αυτόν, φόβο μην καταλάβουν τα παιδιά το ψέμμα του για το σαφάρι, τρόμο να μην ακούσει η Δάφνη το ρεζίλι του και τον διαγράψει.

> Κι άξαφνα παίονει την απόφαση! Θα τους το πω εγώ, και μάλιστα θα πω όλη την αλήθεια, πως το σαφάρι ήτανε πλάκα κι όλο το καλοκαίρι δούλεψα για τη μάνα μου, πως πήγαμε καλά και πως απόκτησα λεφτά απ' τη δουλειά μου σαν τους μεγάλους. Ποιος απ' αυτούς μπορεί να πει πως έβγαλε λεφτά δικά του ως τώρα; Μονάχα εγώ! Εξάλλου, μόλις με δούνε να κερνάω τη Δάφνη παγωτό, θα το χωνέψουν!

Να έχεις την ευχή μου, αγόρι μου. Εφέτος με Πρώτη δημοσίευση: Εφημερίδα ΤΟ ΕΘΝΟΣ, («Ένα ήρωας του καλοκαιριού») 21 Αυγούστου 2016

Άρης Γεράρδης

Λύκος γοητευμένος

Τόσο γοητεύθηκε ο λύκος απ' το σκεπτόμενο αφνάκι που κάθισε και του καθάφισε τα δόντια. Ύστεφα οι δυο τους έστρωσαν μειδιώντας τραπεζομάντηλο εξοχής να πάφουν το γεύμα τους. Τι ξέρουν οι άλλοι.

Der faszinierte Wolf

Der Wolf war so sehr vom nachdenkenden Lämmchen fasziniert, dass er sich neben ihn setzte und ihm die Zähne säuberte. Danach deckten beide lächelnd das Picknick-Tischtuch, um ihre Mahlzeit einzunehmen. Was wissen davon schon die Anderen.

Αφιερωμένο στη μνήμη του Jürgen Rompf

Ανύποπτος πηγαίνω στην καθημερινότητα

Ανακωχή απ' την καθημερινότητα ζητάω. Γίνεται τόσο αποκρουστική όταν θέλει. Καταστρατηγεί επιθυμίες πάθη λάθη στραγγίζει ψυχές. Ειδικά των ποιητών. Ευτυχώς ο σημερινός ήλιος με συμπάθησε. Στέκεται λίγο ψηλότερα στο απέναντι μπαλκόνι και μπορώ να δω ολοκάθαρα τη γειτόνισσα να δοκιμάζει καινούρια καλτσόν. Πιο πίσω δακούζουν άγγελοι ενώ παιδικές συμμορίες πετάνε νεράντζια σ' ανύποπτους περαστικούς. Ο περιπτεράς τραγουδάει φάλτσα παλιά λαϊκά και κλαίει. Εμένα αν με θέλετε, μένω στη ζωή σας. Για ένα διάστημα. Όποιοι κι αν είστε. Θα πλένω θα σκουπίζω τα ποιήματα και θα σηκώνω το τηλέφωνο όταν καλούν οι πεθαμένοι μας, οι ξεχασμένοι μας.

Im Gedenken an Jürgen Rompf

Arglos gehe ich in den Alltag

Ich bitte den Alltag um Waffenstillstand. Er wird so abstoßend, wenn er will. Er verachtet Wünsche, Verlangen, Fehler, presst Seelen aus. Besonders von Dichtern. Zum Glück konnte mich die heutige Sonne gut leiden.

Sie steht etwas höher vom gegenüberliegenden Balkon

und ich kann ganz deutlich sehen, wie die Nachbarin neue Strumpfhosen anprobiert. Weiter hinten weinen Engel, während eine kindliche Bande

Bitterorangen auf arglose Passanten wirft. Der Kioskverkäufer singt mit falschen Tönen alte Volkslieder und weint.

Wenn ihr mich mögt, bleibe ich in eurem Leben. Für einige Zeit. Wer immer ihr auch seid. Ich werde die Gedichte waschen und entstauben und den Telefonhörer aufheben, wenn unsere Verstorbenen, die Vergessenen, anrufen.

Κάτι έκανε και η ποίηση Στη Δώρα και τον Θανάση

- Τι έκανες ποίησή μου σήμερα;
- Θαύμασα το κοκαλάκι στα μαλλιά της μικρής μετανάστριας που έπαιζε κουτσό στα σύννεφα.
Μετά γαργάλισα το αυτάκι του ήλιου και τον έβαλα να την προσέχει. Εσύ;

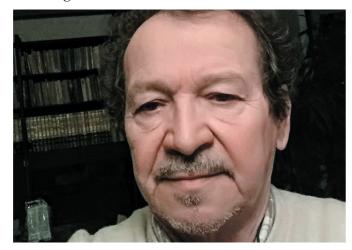
Etwas tat auch die Dichtung

gewidmet an Dora und Thanasis

- Was hast du heute getan, liebe Dichtung?
- Ich bewunderte die Spange im Haar der kleinen Migrantin,

die auf den Wolken Hopse spielte. Danach kitzelte ich das Öhrchen der Sonne und veranlasste diese, auf sie aufzupassen. Und Du?

Übertragen von Dorothea Gerardis

Χρήστος Αναστασόπουλος

Ανούσιες ιστορίες ουσιών

Καθόταν. Οστεώδης και με ωραία κομμένα σγουρά μαύρα μαλλιά. Τα μάτια της, τα φρύδια της, η μύτη της, το στόμα της αρμονική πινελιά ζωγράφου προσωπογραφιών.

Καθόταν και έτρωγε. Το βραδινό ξενύχτι την είχε πεινάσει. Πρέπει να έτρωγε σαουαρμά. Εκείνο το λιβανέζικο κατά βάση έδεσμα του δρόμου με το κρέας από κοτόπουλο και τα ψημένα λαγανικά.

Καθόταν, μάλλον καθόταν, αφού το υπέροχο πλούσιο μα συγκινητικά μινιμαλιστικό ασημί γυαλιστερό και με πτυχές μακρύ φόρεμα, τής έδινε μια αριστοκρατική φινέτσα.

Οι ώμοι της χαλαφοί, αφού ήταν ακουμπισμένοι πάνω σε δυο μακριά χέρια που κατέληγαν να κρατούν το πεντανόστιμο σαουαρμά. Όταν κοίταξε προς την μεριά μου, προσπέρασα το βλέμμα της. Το hangover του Σαββατόβραδου με είχε αποσυντονίσει. Πολύ πιο γρήγορα όμως απ' ό,τι περίμενα το βλέμμα μου ακολούθησε το δικό της. Δεν με κοίταζε

στα μάτια. Η ματιά της ήταν κάπως σαν διάχυτη αλλά συνάμα και τόσο εστιασμένη.

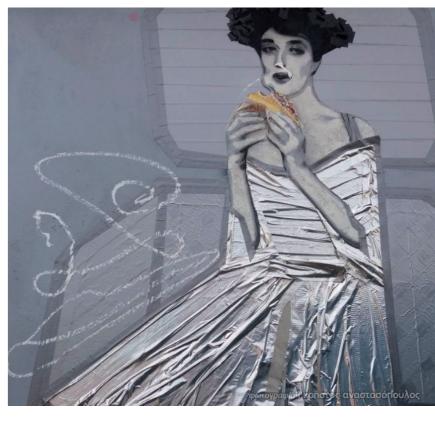
Έτοωγε street food με την αίσθηση της πληρότητας. Μασουλούσε με κλειστό το στόμα. Το δεξί μέρος της στοματικής της κοιλότητας είχε ελαφρά φουσκώσει από την μπουκιά.

Το στομάχι μου γουργούρισε. Σκέφτηκα να της ζητήσω μια μπουκιά. Αλλά πάλι και όχι. Δεν κινήθηκα καθόλου. Περίμενα. Περίμενα με την αγωνία να δω, να καταλάβω από πού έρχεται, ποιος ή ποιοι είναι οι συνοδοί της.

Όταν μετά από είκοσι λεπτά ξύπνησα από το hangover του προηγούμενου Σαββατόβραδου, αντίκρισα την λεπτή αλλά μυώδη πλάτη της. Καθόταν πάνω σε ένα αναπηρικό καροτσάκι και γεμάτη δύναμη αλλά και ακροβατική ακρίβεια κινούσε με τα δυο μακριά της χέρια τις δυο ρόδες από το καρότσι της. Απομακρυνόταν στο βάθος του παράδρομου με τα κλαμπς.

Ακίνητος πήρα μια βαθιά ανάσα και ξεφύσησα καθαρό διοξείδιο του άνθρακα με όχι και τόσο καθαρής προέλευσης οινόπνευμα.

Την έβλεπα να ξεμακραίνει μέχρι που έγινε μια ασημί κουκκίδα που εξαφανίστηκε. Το μόνο που απέμεινε ήταν η μυρωδιά του φρέσκου σαουαρμά σε συνδυασμό με το άρωμα που ανέδυε το ασημί της φόρεμα.

Όταν μετά από μισή ώρα ήρθαν να με πάρουν τα δυο φιλαράκια, τους διηγήθηκα την ιστορία μου. Τους άκουσα να γελάνε δυνατά. Σίγουρα από το hangover, σκέφτηκα.

Πήρα στο χέρι μου το άσπρο λεπτό μπαστούνι μου και με την συνοδεία δεξιά και αριστερά των δυό φίλων μου, ξεμακρύναμε στον παράδρομο των κλαμπς, μέχρι που γίναμε μια μικρή ασημί κουκίδα και εξαφανιστήκαμε.

Christos Anastasopoulos ist im Jahr 1966 in Athen Griechenland geboren. Er hat in Athen politische Wissenschaften studiert und sein Studium abgebrochen, um Pantomime und Puppenspiel im Figurentheater-Kolleg in Bochum zu studieren.1989 hat er mit Angela Panagiotatou das Teatro Fatses gegründet und seitdem zahlreiche Vorstellungen für Kinder und Erwachsene in Deutschland, Griechenland und in der Schweiz aufgeführt. Seit September 2009 hat er seinen Wohnsitz in Berlin, wo er nicht nur seine neue Stücke für Kinder und Erwachsene aufführt, sondern auch als Schauspieler arbeitet.

2015 erschien die griechische Ausgabe seines ersten Romans in Griechenland "Sieben kleine Todesfälle, sieben kleine Heldentaten" (Εφτά μιαφοί θάνατοι, εφτά μιαφοί άθλοι) Außerdem hat er zwei Bücher über das Puppenspiel in Griechenland herausgegeben und als Dozent an einer Schauspielschule in Athen im Bereich theatralische Improvisation gearbeitet.

JUNI 2020 32 LITERATUR LITERATUR 33 JUNI 2020

Jan Brinkmann

Der Künstler

Ein Messer steckte in der Leinwand. Es war ein nicht allzu großer Keilrahmen, zwanzig mal vierzig Zentimeter, auf einer kleinen Staffelei, wie man sie sich auf den Tisch stellte.

Der Hieb auf die Leinwand war kräftig gewesen und danach - mit einem verkrampften Zerren aufgestauter Wut – nach unten mit dem Palettenmesser weitergeführt worden, langsam genug, dass die Ränder am Schnitt ausfransten. Zu Tisch standen all jene Dinge, die es zur Ölmalerei braucht und mehr; Tintenfässer Tusche, Bindesand, Kalligraphenfedern in Haltern nebst Farbtuben und einer abgelegten Palette, Papierrollen lagen kreuz und quer dazu. Es war alles dazu gemacht, den Eindruck von Die ganze Komposition versetzte ihn in tiefes Ergesundem Chaos zu vermitteln, das ein Atelier in der Vorstellung aller benötigte.

Der, der so einen Messerhieb wider den äußeren Hort für das eigene Herz ausgeführt hatte, saß daneben, auf einem Stuhl aus gebogenem Metall, mit einer hölzernen Sitzfläche in dem abendlichen Zimmer. Der Rotfuchs hatte den ledernen Malerkittel auf das Knie abgelegt und stütze die Ellenbogen auf beide.

Die Wut der Verzweiflung war von ihm abgefallen. Die geballte Abwesenheit von etwas, dass er aussagen konnte, war verebbt und ließ ihn genauso zurück: ohne Aussage oder Tatkraft.

Sommerlicher Lavendelduft strömte durch das geöffnete Fenster; ein Ausblick auf einen römischen Garten, der es gewesen wäre; das Motiv. Und doch wusste er, der Fuchs: es wäre nicht zur Sprache gekommen, das, was am Ende übergeordnete Botschaft hätte sein können.

Das Vogelzwitschern, der bestimmte Einfall von Licht zwischen den Weinreben, wie sie von den Geflechten hingen, ja das Wesentliche, Unschuldige, es war nicht zu transportieren, für ihn.

Die Leinwand: eine Verspottung. Eine Verspottung von zwanzig mal vierzig Zentimetern, auf die es hier ankommen sollte, auf die jener Ausblick durch nerung. Ungreifbar und fern. das Fester gebannt werden musste.

Dabei waren zwanzig mal vierzig Zentimeter nicht Er wusste nicht, woher diese innere Kraft gekomgenug, der Raum, in dem sich die wirkliche Botschaft vollzog, so viel größer, als die armselige Lein-

Es war ihm nichts anderes geblieben, als den Keilrahmen zu zerstören, die unverschämte Forderung abzuschütteln.

Sobald er es nicht mehr ertrug, im Zimmer zu verbleiben, ging der Fuchs hinaus.

Im Nebenraum befand sich nicht viel mehr außer einer Malerei, ausgestellt auf einer großen Staffelei. Der Fuchs ging darum herum. Die metergroße Leinwand war der Fensterbank zugewandt. Sie zeigte einen Blick ein einen Urwald, detailgetreu, vom Unterholz bis zu den sonnengefluteten Laub-

Es war sein Meisterwerk. Nicht wegen diesem oder jenem besonders gelungenen Pinselstrich, einem feinen Geäst mit elegantem Glanzlicht auf dem Grün; es war sein Meisterwerk. Eine nicht zu erschöpfende Zufriedenheit machte sich seine, wenn er kam, das Bild, den Wald auf der Leinwand zu betrachten.

staunen - keine eitle Bewunderung; er musste sich ohnehin fast fragen, ob er es denn wirklich selbst von Anfang bis Ende gemalt hatte und das ließ ihm den Wald noch heiliger erscheinen.

Über das Unterholz ließ der Fuchs den Blick auf das saftige Gras und lichte Büsche streifen. Tage und Wochen meditativer Arbeit subsumierten sich und strahlten mit der Kraft der Sonne selbst auf ihn ein. Er seufzte in den stillen Raum und setzte sich auf den grauen Teppich, die Pfoten aufs Parkett davor. Es wollte ihm fast zur Schande werden, dass er mehr Liebe dafür übrig hatte, dieses eine Bild zu betrachten, anstatt an einem neuen zu arbeiten. Auf die Frage, ob es nicht Feigheit vor dem Feind war, vor der leeren Leinwand, gab es keine Antwort; nicht vor diesem Bild, wo es egal wurde.

Er rieb sich das fellige Kinn und spürte abwesend nach seinen drahtigen Schnurrhaaren. Mit jedem Mal, da er ein Detail wiederentdeckte, zuckte ihm auch der buschige Schwanz mit der weißen Spitze. Eine Kraft, die über sein Fassen hinausging war bei der Arbeit an diesem Werk in ihm gewesen und in das Bild eingegangen. Der Maler betrachtete den einzigen Vogel, den er auf einem Ast zwitschernd sitzend dargestellt hatte; eine Blaumeise, das einzige Tier auf dem Bild. Die Inbrunst, mit der er allein an dem Tier gemalt hatte, kam ihm wieder in Erin-

men war, die ihn durch das ganze Werk getragen hatte oder wohin sie gegangen war. Das Bild war nur noch die Erinnerung daran.

Mit einer fast zittrigen Hand fuhr sich der Fuchs durch das Fell der Schnauze. Er kam sich vor, wie vor dem Schaufenster, hinter dem alles zu teuer

war, um es sich zu kaufen. Es war eine grausame, reale Analogie und Metapher.

Schwerfällig rappelte er sich auf und torkelte beinah auf das Bild zu, fasste es beim Rahmen, als wenn er nach dem greifen könnte, was er ersehnte, eine Antwort auf eine umgestellte Frage, die seine Blockade niederreißen konnte.

Mit letzter Verzweiflung drückte er sich gegen die Leinwand, so wie man ein Stofftier umarmt; mit ausgebreiteten Armen Tränen rollten ihm über das Fell, denn es geschah nichts. Natürlich geschah nichts, doch in dem Nichts vollzog sich eine furchtbare, falsche Leere in einer verkrampften Ganzheit, die über ihn kommen wollte und seine Seele erdrückte. Er konnte nicht mehr erschaffen, dieser Teil war

von ihm abgetrennt und verschwunden. Der Fuchs weinte hemmungslos und doch ver-

krampft an der Leinwand. Seine flehentlichen Schluchzer kamen stoßweise in den Raum.

Die Welt war ihm auf den furchtbaren leeren Schmerz und die grenzenlose Falschheit reduziert...

Weil er einmal besonders laut aufbegehrte, hörte er den zarten Laut zuerst nicht.

Beim zweiten Male zuckte er nicht einmal mit einem Ohr und auch das dritte Mal nicht.

Dann, zart aber bestimmt legten sich kleine Krallen um den Zeigefinger seiner linken Hand.

Von seiner krisenhaften Trauer überwältigt, sickerte die neuerliche Berührung wie eine Beiläufigkeit in sein Bewusstsein. Doch ehedem der Fuchs den zarten Griff, dass plötzliche Gewicht auf seiner Hand spürte, zog es ihn zäh in Verwunderung und er blickte mit verweinten Augen nach seiner Hand, die der Leinwand auflag.

Verblüffung, eine Spitze von Entsetzen und dann namenloses Starren. Auf seiner Hand hatte sich eine Blaumeise niedergelassen. Erneut zwitscherte das kleine blaue Tier mit dem gelben Bauch auf seine Art; ein Zweiklang, der in ein Schnattern überging, Einzeltöne.

Ein Leuchten ging durch das nasse Gesicht des Fuchses. Mit aufgerissenen Augen starrte er auf die Offenbarung, die auf seiner Hand saß. Das Tier zuckte unbekümmert mit seinem Kopf herum und sang in das stille Zimmer. Er fragte sich halb, wo es hergekommen war. Mit einer grenzenlosen Liebe blickte er an der Leinwand verharrend auf das einfache Tier, das sich dazu herablies, auf seiner Hand zu sitzen! Das tröstende Gefühl, das die Erscheinung ihm brachte, überwältigte den Fuchs. Die Blaumeise sah ihn an, ihn sehr wohl erkennend und wahrnehmend. Ohne Eile stieß sie sich ab und

flatterte drauf los. Der Fuchs stürzte hinten drein, um sie nicht aus den Augen zu verlieren, doch sie flog nicht zur Tür hinaus, sondern umrundete die Leinwand in schnellen Kreisen. Ergriffen und verwirrt stand er dabei und sah zu.

Dann; mit größter Leichtigkeit, warf sich das Tier über ihm in die Kurve, zwitscherte - und flog in einem steten Auf und Ab auf die Leinwand - und durch sie hindurch.

Der Fuchs glotzte dem Tier hinterher, wie es in dem Wald verschwand. Er blinzelte, rieb sich auch die Augen. Nahes und fernes Vogelgezwitscher klang ihm entgegen, verlor sich in der kühlen Weite des Waldes. Er sah es; die Malerei war wie fort; das Bildnis war keines mehr. Der Rahmen umgab den Blick auf einen sonnengefluteten Wald, doch nicht, wie ein Rahmen; er tat es wie ein Fenster!

Die Farbe schien wie zur Realität geworden. Obwohl er wusste, halluzinieren zu müssen, mit seinen überreizten Geist, trat er wie gebannt heran und streckte dann die Hand aus. Es gab keine Leinwand mehr.

Kühle Luft strömte ihm entgegen, ließ eine Schnauze zucken, Sonnenstrahlen wärmten sein Fell. Ein Lächeln, das über alle Logik hinausging trat auf sein Gesicht. Ein selbstverständlicher Entschluss kam in ihm auf. Das letzte natürliche Zögern ließ den Fuchs sie noch einmal nach dem leeren Raum umwenden, der alten Trostlosigkeit.

Dann trat er in den Wald, der ausgestreckten Hand nach, die er keinesfalls gesenkt hatte; und war endlich verschwunden.

JUNI 2020 34 LITERATUR LITERATUR 35 **JUNI 2020**

Giorgos Provatas

Fiebermonolog

Ich muss die Prioritäten neu setzen für die Zeit eine kleinere bald ist auch dieses Jahrhundert um und immer diese Schatten endlos und immer komplizierter alles andere wäre ja unverständlich sei bereit Diebe in weiß und sonntags Kirchenbesuche Wortschrottplätze einbalsamierte Augen beobachten uns war da eine Stimme, ein Flüster? am meisten habe ich Angst vor Flaggen und dem Ursprung jenes Gedankens mich aber hat niemand gefragt zehnfach und hundertfach der Zorn wieso, wieso wir sind doch alle gute Menschen danach das Außerhalb aber dieser Wüstenstaub und diese Einsamkeit aus Fels und Sand Bahnhöfe, immer Bahnhöfe ich aber denke immer an Helena ist es nun Morgen oder Abend?

Nein nein, es ist nichts nur ein Bild, ein Gedicht es ist nur die Melancholie des Künstlers ich verstehe diesen Abglanz nicht im Chaos bin ich frei bitte bitte trinke nicht aus bitte bewahre ein paar Tropfen für die Asche und den Phönix

Γιώργος Προβατάς

Μονόλογος

Πρέπει να διορθώσω τις προτεραιότητες για το χρόνο μια μικρότερη σύντομα τελειώνει κι αυτός ο αιώνας κι όλο αυτές οι σκιές ατέλειωτες κι όλο πιο πολύπλοκες κάθε άλλο βέβαια θα ήταν ακατανόητο νάσαι έτοιμος κλέφτες ντυμένοι στα άσποα και τις Κυριακές εκκλησιασμός λόγια σκουριασμένα, πεταμένα βαλσαμωμένα μάτια μας παρακολουθούν άκουσες μια φωνή, έναν ψίθυρο? πιο πολύ φοβάμαι τις σημαίες και την αρχή εκείνης της σκέψης εμένα όμως κανένας δεν με οώτησε δεκαπλάσιος και εκατονταπλάσιος ο θυμός γιατί, γιατί αφού είμαστε όλοι καλοί άνθρωποι και μετά το απέξω όμως αυτή η σκόνη της ερήμου κι αυτή η μοναξιά από βράχια και άμμο! σταθμοί, ανελέητοι αυτοί οι σταθμοί εγώ όμως πάντα σκέφτομαι την Ελένη αλήθεια, ξημερώνει ή βραδιάζει?

Οχι, όχι δεν είνα τίποτα είναι μόνο μια εικόνα, ένα ποίημα είναι μόνο η μελαγχολία του καλλιτέχνη

αν και ... δεν καταλαβαίνω αυτήν την ανταύγεια στο χάος αισθάνομαι ελεύθερος παρακαλώ παρακαλώ μην πίνεις όλο το ποτήρι κράτησε λίγες σταγόνες για τη στάχτη και τον Φοίνικα.

Ιανουάοιος 1998 Μετάφραση από τα γερμανικά

Georgios Provatas ist am 03.04.1959 in Polydendri Imathias, Griechenland, geboren. Er besuchte die Schule in Griechenland und Deutschland und studierte Elektrotechnik (RWTH Aachen) und Umweltschutz (Uni Rostock). Er schreibt seit etwa 30 Jahren.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ τον στρατηγό στο χωριό, το καλοκαίρι που φιλοξενούσα τη Λώρα. Παραθέριζαν με τη γυναίκα του και το δεκαεξάχρονο εγγονό τους. Κράταγε μπαστούνι, περισσότερο από στυλ. Η ξύλινη λαβή ήταν το κεφάλι ενός σκύλου από ασήμι με δυο μικροσκοπικά κόκκινα διαμαντάκια για μάτια. Στ' αριστερό χέρι φορούσε ένα χρυσό δαχτυλίδι που είχε δυο μάσκες σαν αποκριάτικες, η μία διαγώνια πάνω στην άλλη, και γαλάζια διαμαντάκια για μάτια.

Ο στρατηγός έδινε διαταγές δεξιά κι αριστερά, τα στρατιωτάκια στέκονταν σούζα. Φόραγε την ατσαλάκωτη στολή του με τα γυαλιστερά παράσημα, και τα καλά του τ' άρβυλα άστραφταν σαν καθρέφτες. Όταν επιθεωρούσε τους φαντάρους, έκρυβε τα μάτια του πίσω από κάτι τεράστια μαύρα γυαλιά. «Δεν πρέπει να ξέρουν από πού θα τους έρθει», έλεγε.

Η γυναίκα του ήταν καλοβαλμένη. Φορούσε μια σκοτσέζικη καρό ποδιά. Τα παπούτσια της είχαν

μπατάρει προς τα έξω. Αν δεν τη στήριζε αλά μπρατσέτα ο στρατηγός, θα 'λεγες πως είναι τύφλα.

Ο εγγονός τους είχε σπυριά σ' όλο το πρόσωπο εκτός από τ' αφτιά. Είχε τα ξεπλυμένα πράσινα μάτια του στρατηγού, σαν πεντοχίλιαρο που μπήκε κατά λάθος στο πλυντήριο. Φόραγε τα χαμηλοκάβαλα τζιν της μόδας, αυτά που φαίνεται το σώβρακο. Μάσαγε τσίχλα κι όταν ρουφούσε όλη της τη γλύκα, την έφτυνε με θόρυβο. Οι γέροι έκαναν ότι δεν έβλεπαν. Ίσως και να μην έβλεπαν.

Κάθισαν στο διπλανό τραπέζι του εστιατόριου όπου έτρωγα. Ο στρατηγός ήταν τόσο τεράστιος που το στομάχι του παρέσυρε το τραπεζομάντιλο, ρίχνοντας κάτω τα πιάτα, τα ποτήρια, το βάζο με τις ανεμώνες, το τασάκι και τις χαρτοπετσέτες. Έγιναν όλα κομμάτια μέσα σ' ένα πανδαιμόνιο

>>>>>

από βοισιές, γιατί ο στρατηγός έχανε επίτηδες την ψυχραιμία του στις κρίσιμες στιγμές.

τρομάζουν», έλεγε. Η γυναίκα του ξεφύσαγε. Είχε κοκκινίσει σαν παπαρούνα και μάζεψε από κάτω μια χαρτοπετσέτα να σκουπίσει τον ιδρώτα απ' το μέτωπό της. Ο εγγονός άκουγε μουσική στο i-pod και κουνούσε ουθμικά το κεφάλι.

Το αφεντικό του εστιατορίου τους κοίταζε ανέκφραστος μέχρι να ησυχάσουν. Όταν πια ηρέμησαν, πλησίασε. Τα γκαρσόνια είχαν συνεφέρει το χάος με αστραπιαίες, επιδέξιες κινήσεις.

«Καλωσορίσατε», είπε εγκάρδια κοιτάζοντας τον στρατηγό στα μάτια.

«Χμμ», μούγκρισε ο στρατηγός.

«Τι καλό να σας ετοιμάσουμε;» συνέχισε το ίδιο και περισσότερο φιλικά κοιτάζοντας τη γυναίκα του στρατηγού στα μάτια.

Ο στρατηγός έδωσε διαταγές. Παράγγειλε σχεδόν τα πάντα. Όταν ήρθαν τα πιάτα, το τραπέζι βόγκαγε από το βάρος. Σαλάτες, πατάτες, τυριά, κολοκυθάκια τηγανιτά, λουκάνικα, μπριζόλες, σουβλάκια, μπιφτέκια, παϊδάκια, συκωταριά.

«Έτοιμοι, εμπρός, μαρς!» έδωσε το σινιάλο της επίθεσης. Η γυναίκα κιο εγγονός κρατούσαν όρθια στα χέρια τα μαχαιροπίρουνα. Είχαν τυλίξει από Το αφεντικό του εστιατορίου είχε την αίσθηση μια πετσέτα στο λαιμό. Κοίταζαν ευθεία μπροστά με απόλυτη συγκέντρωση. Για ένα δευτερόλεπτο έμειναν ακίνητοι στο χρόνο κι έπειτα ξεχύθηκαν μανιασμένα στη μάχη.

Δεν προλάβαινες να δεις για πότε τα πιρούνια καρφώνονταν στα ψαχνά, τα μαχαίρια να ξεσκίζουν τις καλοψημένες σάρκες των νεκρών μπουκιές μ' αιφνιδιαστικά σπασίματα του αυχένα προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο στρατηγός ήταν ευθυτενής, σοβαρός, επαγγελματίας. Ικανός καθοδηγητής, επανέφερε κάθε τόσο τα νεύμα, με μια ελάχιστη προσταγή.

«Εκεί έχει ακόμη...» «Γύρνα το ανάποδα και ρίξ' του...» «Ανέπνεε τώρα...»

Οι άνθοωποι που έτρωγαν εκείνη την ώρα στο εστιατόριο είχαν μείνει κόκαλο. Το θέαμα ήταν τρομερό. Υπήρχε κάτι το αφύσικα σωστό στον τρόπο που κατεύθυνε το φαγοπότι ο στρατηγός,

κάτι μεγαλοφυές στα όρια της παράνοιας. Ησυχία είχε καλύψει όλα τα τραπέζια. Άκουγες μονάχα τα σαγόνια της φοβερής πολεμικής μηχανής να συνθλίβουν τα πάντα στο πέρασμά τους. «Καλύτερα να τους τρομάζεις, παρά να σε Σαν ατμομηχανές ξεφυσούσαν κι εφορμούσαν κάθετα στα ράκη τροφής, μια επίλεκτη στρατιά με σαφείς εντολές να μην να ξανανθίσει τίποτα στην καμένη χώρα.

> «Τουςζυγούς λύσατε!» βροντοφώνα ξεοστρατηγός κι ακούμπησε αποφασιστικά τα μαχαιροπίρουνα παράλληλα μέσα στο πιάτο του. Αυτόματα τα γυναικόπαιδα έκαναν το ίδιο.

> «Τώρα, προσευχή», είπε κάνοντας νεύμα στη γυναίκα του, που πετάχτηκε πάνω σαν σούστα. «Να ευχαριστήσουμε το Θεό», συμπλήρωσε.

> Η γυναίκα του έλυσε την ποδιά της. Από κάτω είχε μιαν άλλη χουσοποίκιλτη ποδιά μ' έναν δράκοντα σαν περιστρεφόμενο δερβίση. Τα μάτια του έβγαζαν φλόγες και η διχαλωτή γλώσσα του είχε αρπάξει δυο κοπέλες που γέμιζαν νερό στην πηγή. Τα νερά της πηγής είχαν χρώμα τουρκουάζ και κατρακυλούσαν από ένα πανύψηλο βουνό. Στην κοουφή του βουνού διέκρινες κεραμίδια σπιτιών με χιόνια. Ο ουρανός είχε μαύρα σύννεφα και στη θέση του ήλιου υπήρχε ένα θαμπό μάτι γουολωμένο. Ήταν τέτοια η δύναμη της εικόνας, που κάποιες γυναίκες απ' τα πιο κοντινά τραπέζια άρχισαν να κλαίνε, στην αρχή σιγανά αλλά σύντομα με ασυγκράτητους λυγμούς.

> ότι χάνει τον έλεγχο της κατάστασης. Ένιωθε ευθύνη για τον κόσμο που τάιζε, αλλά αυτό τον ξεπεονούσε.

Η γυναίκα του στρατηγού άρχισε να λέει την προσευχή. Κανείς δεν αναγνώριζε τα λόγια, γιατί ήταν μια αυτοσχέδια προσευχή. Πολλές φορές τα βράδια ο στρατηγός και η γυναίκα του εφεύρισκαν ζώων. Οι σαλάτες πετούσαν πάνω απ' τα κεφάλια νέες προσευχές. Κατέφευγαν στη μεγάλη τους κι αιχμαλώτιζαν στον αέρα τις πράσινες βιβλιοθήκη του χολ, εκεί όπου φυλάσσονταν οι σπάνιες εκδόσεις: χειρόγραφα θρησκευτικά, κώδικες απαγοφευμένοι, πάπυφοικαι ξεχαφβαλωμένα Ευαγγέλια με περίτεχνα διακοσμητικά μοτίβα, όλα λάφυρα από τις πολύχρονες εκστρατείες του γυναικόπαιδα στην πορεία της μάχης μ' ένα στρατηγού. Ακόμη και η θιβετιανή Βίβλος των Νεκοών υπήρχε εκεί. Ο στρατηγός, που πρέσβευε τη θεωρία ότι όλες οι θρησκείες δεν ήταν παρά ένα μακρόσυρτο παρακαλετό σε ακατανόητες ως επί το πλείστον γλώσσες, συνήθιζε να λέει «κόψε και ράψε, και πάλι τα ίδια θα πεις», εφαρμόζοντας άθελά του μια ιδιόρουθμη cut-up τεχνική στις Άγιες Γραφές. Στη γυναίκα του μοιραία έπεφτε ο ρόλος του περφόρμερ.

Η προσευχή προκάλεσε μιαν αίσθηση τέλους σε όλους μας. Οι μονότονες επαναλήψεις κάποιων μυστηριωδών επικλήσεων σε μια προχριστιανική θεότητα της Αφθονίας σκόρπισαν ρίγη εγκατάλειψης στην αίθουσα. Είχε αρχίσει να πέφτει κι ο ήλιος.

Και το τέλος δεν μπορούσε να είναι περισσότερο θεατοικό, γιατί όταν επιτέλους έβαλε μια τελεία στην προσευχή της, η γυναίκα κατέρρευσε φαρδιά-πλατιά στο πάτωμα.

«Σσς», είπε ο στρατηγός κι έκοψε τη φόρα του αφεντικού που έτρεξε δίπλα της. «Είναι από το

Εκείνος νόμισε πώς κατηγορούσαν το φαγητό του κι άρχισε να υπερασπίζεται την ποιότητα των πρώτων υλών της επιχείρησης. «Το λογαριασμό, στραβάδι!», τον έκοψε ο στρατηγός.

Ο Βασίλης Κιμούλης γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε αρχαία ελληνική φιλολογία και γλωσσολογία στο ΑΠΘ. Εργάζεται σαν σύμβουλος επικοινωνίας, επιμελητής εκδόσεων, μεταφραστής.

(Το κείμενο αυτό έχει ξαναδημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό diastixo.gr)

Petrini Sidiropoulou

Ein Rap

Grenzen gibt es überall manche weit und manche nah manche muss man überwinden andere sind eine Gefahr.

Möchten wir denn welche kennen, fangen wir beim Alter an. Lange stehen fällt mir schwer, weil ich mich nicht halten kann.

Muss nicht mehr den Wecker stellen, raubt mir keiner jetzt den Schlaf. Muss mein Geld jetzt besser zählen reicht sonst nicht bei dem Bedarf!

(Gebt uns allen was wir brauchen teilt gerecht das was ihr habt, denn die Möglichkeit was zu verändern, liegt gewiss in eurer Hand.)

Gebt uns allen was wir brauchen teilt gerecht das Kapital Armut ist nicht zu gebrauchen denn die Folgen sind fatal.

Niki Joel van Goethem

Das Seemonstermärchen

Vor langer langer Zeit gab es eine Stadt. In der Mitte der Stadt, die Zinnburgenhausen hieß, gab es eine Burg, die Zinnenfels hieß. Der König der Burg wurde Zinnenfels genannt. Sein Sohn hieß Jonas.

Es war sehr friedlich bis ... die gefürchteten Riesen, Drachen und Zyklopen angriffen. Alle waren verzweifelt. Der König brauchte dringend Hilfe. Sein Sohn aber sagte. "Ich werde das Seemonster Karl holen." Der König sagte: "Der Weg dorthin ist gefährlich. Wenn du willst, geh!" Also ging der Königssohn. Er nahm nichts mit. Er wusste, dass das liebe, vegetarische Seemonster sich von Seegras ernährte. Er ging zu seinem Boot und fuhr los. Es kam nach drei Tagen ein großer Sturm, aber der Königsjunge blieb auf seinem Kurs.

Nach sieben Tagen und sieben Nächten kam er zu einem Felsen im Wasser. Da wohnte Karl. Ein paar hundert Meter war die Burg entfernt. Sie war vollkommen kaputt. Jonas erschrak. Nicht nur dass er nicht glauben konnte, dass Karl einfach lief, nein, jetzt war da auch noch ein Kristall. Jonas und Karl rannten zur Burgruine. Jonas hebte den Edelstein hoch. Er sah, dass der Kristall sehr geheimnisvoll leuchtete. Eine Schuppe von Karl auch. Jonas sah, dass Karl auf eine freie Stelle zwischen seinen Schuppen schaute. Sie hatte die Form, die der Kristall auch hatte. Der Junge steckte den Kristall zwischen die Schuppenstellen. Und dann geschah etwas Unglaubliches. Ein grüner Strahl kam aus Karls Schuppen. Vor ihnen war eine kleine Pflanze. Der Strahl ging auf die Pflanze. Und die wuchs und wuchs und wuchs, bis es ein riesengroßer Baum war. Das war die Rettung. Die Beiden rannten zur kaputten Burg, Karl richtete den Strahl auf die Burg. Aber wo war er? Jonas wartete wieder sieben Tage und sieben Nächte. Dann tauchte das Seemonster Karl auf. Es glotzte ihn mit seinen zwölf Augen an. Der junge König fragte ihn, ob Karl mitkommen würde. Er überlegte. Dann sagte das Monster: "Warum sollte ich?" Jonas berichtete von den Riesen, Drachen und Zyklopen. "Gut" sagte das Seemonster Karl. "Ich komme mit!"

Auf dem Rückweg sagte Karl, dass sie durch diesen Wasserstrudel müssen. Jonas sagte: "Ich gehe mit, aber schnell." Sie sprangen in den Strudel. Karl guckte nach unten. Jonas war weg. Karl spürte eine Hand an seinem Schwanz, blickte um sich und sah, dass Jonas fast ertrank. Karl schwamm zu ihm und schleuderte den kleinen König nach unten, wo ja das Ende des Strudels war. Jetzt konnte Jonas wie-

Aber wo war en ? Jonas workell wieder sieben Tage und sieben Wichte. Dann hörse en ein Grollen und sah eine Berussung im New . Dann tauchte das Seemonster Karl auf. Es globale ihn mit seinen will Augen an. Der junge König fragte ihn Ir Karl miskommen würde. Er überlegte, dann sagle das Monsten: " warrem sollse ich" Foras beriebelle von den Riesen, Brachen und Typlopen , gut sagte das Seemonster Karl , ich komme mit" but dem Richweg sagk Karl, daso sie durch diesen Warsenstrudel missen. Jonas sagse: ich gehe mit, aben schnell. Sie synangen in den Strudel. Karl gubbe nach under Jonas war weg . Karl sprink eine Hand an seinena Schrutunz, or blicke um sich und sah, dass Jonas fast erhant, Karl schwamm zu ihm und schleuderse den Dlienen Konig nach unden, wo ja das Ende des Strudels war. Jets 4 konnte Jones wieder ahmen, nur das Parollem war, dass Jonas in hohen Brogen durch sie Luft flog. Er landete umsanft auf dem Boden. Karl Linderder Sie waren wieder Tuhause.

der atmen, nur das Problem war, dass Jonas in hohem Bogen durch die Luft flog. Er landete unsanft auf dem Boden. Karl hinterher. Sie waren wieder zu Hause.

Und wenn der Teich nicht vertrocknet ist, dann schwimmt Karl da noch heute... Südamerikaner und Grieche! Er ist 9 Jahre alt und liest wie ein Bücherfresser. "Das Seemonstermärchen" ist eins von seinen vie-

Niki ist ein kosmopolitischer Junge: Niederländer, Deutscher, haben die Syntax und die Orthographie weitgehend gelassen.

Südamerikaner und Grieche! Er ist 9 Jahre alt und liest wie ein Bücherfresser. "Das Seemonstermärchen" ist eins von seinen vielen Märchen, die er aus Lust und Laune für sich aufschreibt. Wir haben die Syntax und die Orthographie weitgehend gelassen.

JUNI 2020 40 KLEINE LOGOGRAPHIA KLEINE LOGOGRAPHIA 41 JUNI 2020

KREATIVES SCHREIBEN

Πετρίνη Σιδηροπούλου

'Αρωμα αγάπης

Όταν πιάνει το σούφουπο δεν μένει ο νους σε μένα, σε μέρη τρέχει γνώριμα πρόσωπα αγαπημένα.

Και σκέφτομαι και αναπολώ, φέονω στη θύμησή μου τον τόπο όπου γεννήθηκα και ζήσανε οι δικοί μου.

Στους πρόποδες ενός βουνού σπιτάκια σκορπισμένα. Πλατιές αυλές, παιδιών φωνές, δρομάκια φωτισμένα.

Ψηλό δεν είναι το βουνό, μα πλούσια στολισμένο. Πουονάοια, κέδοοι και οξιές, με πεύκα φυτεμένο.

Τα βράχια του περήφανα στ' Αυγούστου το λιοπύρι, φωτίζονται και λάμπουνε σαν να 'σαντε ζαφείρι.

Πόσες μορφές αλλάζανε στο παιδικό μυαλό μου, ένα από τα μεγαλύτερα το ονόμαζα δικό μου.

Κι απ' τις βαθιές του φεματιές πηγάζανε φυάκια, που φτάναν και διασχίζανε τα πιο στενά δφομάκια.

Το γάργαρο τους το νερό απ' όπου κι αν περνούσε, πόση ομορφιά, πόση ζωή απλόχερα σκορπούσε.

Πολύ αγαπώ τον τόπο μου και έχω καημό μεγάλο που η τύχη μου το έφερε να ζώ σε τόπο άλλο.

Petrini Sidiropoulou

Liebesduft

Wenn die Abenddämmerung kommt bleiben die Gedanken bei mir nicht still. Sie reisen zu bekannten Orten und zu geliebten Personen.

Ich denke und vertiefe mich in Erinnerung ich rufe in mein Gedächtnis zurück den Ort wo ich geboren wurde und meine Verwandtschaft gelebt hat.

Am Fuße eines nicht hohen Bergs zerstreute kleine Häuser breite Höfe, Kinderstimmen, beleuchtete Gassen.

Der Berg ist nicht sehr hoch aber geschmückt ist er reichlich. Mit Buchen, Zwergeichen und Zeder, und auch mit Fichten bewaldet.

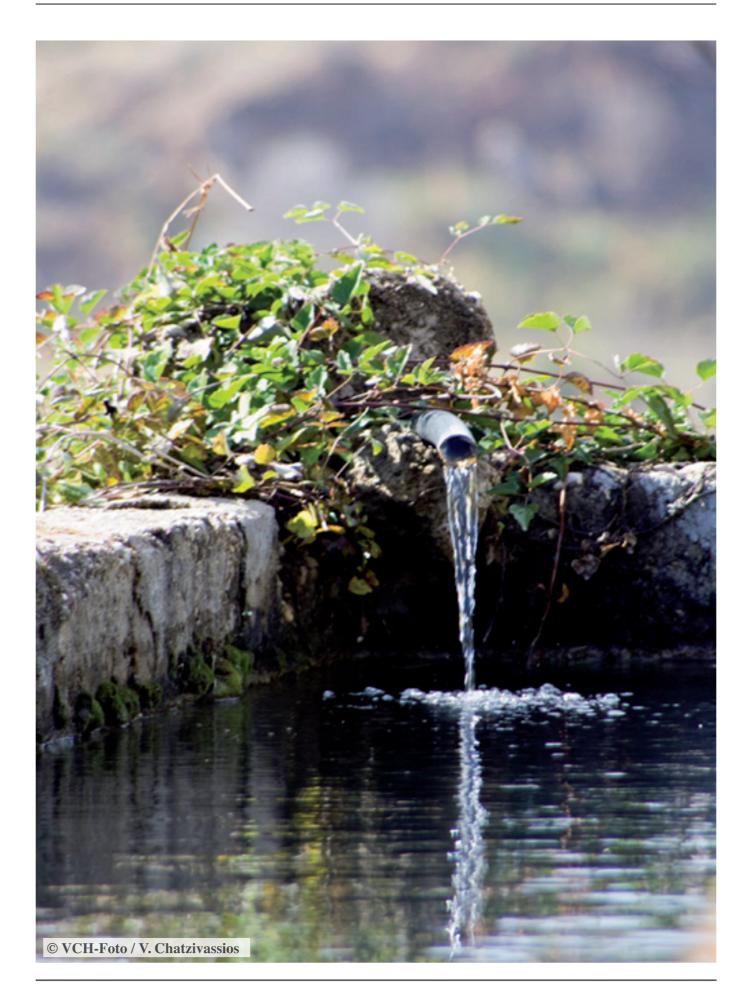
Seine Felsen stolzieren unter der Sonne des August sie leuchten und glänzen als wären sie aus Saphir.

Wie viele Gestalten passieren durch meine kindlichen Phantasien einen größeren Felsen von denen machte ich mir zu eigen.

Aus seinen tiefen Schluchten quellen hervor kleine Bäche die an engen Gassen münden und sie sanft durchkreuzen.

Ihr hinplätscherndes Wasser freigiebig spendet es überall wo es durchfließt so viel Schönheit, so viel Leben.

Ich liebe sehr meinen Ort und großer Kummer quält mich da das Schicksal mich bestimmte zu leben in einem fremden Ort.

JUNI 2020 42 KREATIVES SCHREIBEN KREATIVES SCHREIBEN 43 JUNI 2020

ESSAYS

Hans-Joachim Lang

Die Frauen von Block 10

Meine Damen und Herren,

fast auf den Tag genau vor 40 Jahren bin ich zum ersten Mal nach Griechenland gekommen. Über Korfu, Athen gelangte ich nach Chaniá. In der dortigen Altstadt kam ich mit einem Händler ins Gespräch, der von den Nazis nach Mauthausen deportiert worden war. Er war der erste KZ-Überlebende, den ich persönlich kennengelernt habe. Damals war noch nicht absehbar, dass die Beschäftigung mit der Shoah ein lebensbestimmendes Thema werden könnte.

Κυρίες και κύριοι,

Περίπου σαν σήμερα πριν από 40 ολόκληρα χρόνια ήρθα στην Ελλάδα για πρώτη φορά. Μέσω Κέρκυρας και Αθήνας έφτασα στα Χανιά. Εκεί, στην παλιά πόλη, έπιασα κουβέντα με έναν έμπορο, ο οποίος είχε εκτοπιστεί από τους Ναζί στο στρατόπεδο του Μάουτχάουζεν. Ήταν ο πρώτος άνθρωπος που γνώριζα προσωπικά, ο οποίος είχε επιζήσει από τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Τότε δεν μπορούσα ακόμη να προβλέψω ότι η ενασχόλησή μου με το ολοκαύτωμα θα γινόταν για μένα ένα θέμα που θα καθόριζε τόσο ουσιαστικά τη ζωή μου.

Als zwei Jahre später die südwestdeutsche Universitätsstadt Tübingen nahe Stuttgart erstmals Juden einlud, die in der Nazizeit aus Tübingen vertrieben worden waren, hatte ich die Gelegenheit, diese Frauen und Männer eine Woche lang zu begleiten. Ich lernte dabei, mit ihren Augen die Stadt, in der ich seit meinem Studium lebe, aus einer völlig anderen Perspektive kennen.

jüdischen Friedhof von Strasbourg beerdigt.

Οταν στις αρχές της δεκαετίας του '80 διάβασα στις εφημερίδες ότι ο καθηγητής Ανατομίας Άουγκουστ Χιρτ, μετά την απελευθέρωση του Στρασβούργου το 1944, είχε καταφύγει στο Τύμπινγκεν, θέλησα να μάθω περισσότερα για ένα από τα πιο τραγελαφικά εγκλήματα των Ναζί που είχα ως τότε ακούσει. Με παρακίνηση του Χιρτ είχαν μεταφερθεί το 1943 στην

Οταν δυο χρόνια αργότερα η νοτιοδυτική πανεπιστημιακή πόλη Τύμπινγκεν, που βρίσκεται κοντά στη Στουτγάρδη, προσκάλεσε για πρώτη φορά Εβραίους, οι οποίοι είχαν εκδιωχθεί την εποχή των Ναζί από το Τύμπινγκεν, είχα την ευκαιρία να συνοδεύσω εκείνους τους άντρες και τις γυναίκες για μια εβδομάδα. Μπόρεσα έτσι στο διάστημα αυτό να γνωρίσω με τα δικά τους μάτια την πόλη, όπου ζούσα από τότε που άρχισα τις σπουδές μου, από μια εντελώς άλλη οπτική γωνία.

Damals hatte ich gerade meine Promotion beendet und war aussichtsreicher Kandidat auf eine Stelle als Lektor an der Universität Thessaloniki. Ich absolvierte dort einen Griechisch-Intensivkurs und ich hatte mich in Gedanken bereits darauf eingestellt, fortan in Griechenland zu leben. Aber ich bekam diese Stelle nicht, sondern blieb in Deutschland und wurde Journalist. Daneben begann ich mit Forschungen über historische Themen, denen ich mich im journalistischen Alltag nicht intensiv genug widmen konnte.

Την εποχή εκείνη είχα μόλις περατώσει τη διδακτορική μου διατριβή και ήμουν επίδοξος υποψήφιος για μια θέση στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως διδάσκαλος της γερμανικής γλώσσας. Επισκέφτηκα στη Θεσσαλονίκη εντατικά μαθήματα νεοελληνικών και με τη φαντασία μου είχα ήδη προετοιμαστεί να ζήσω από εκεί και πέρα στην Ελλάδα. Μα τη θέση αυτή δεν την πήρα, άρα παρέμεινα στη Γερμανία και έγινα δημοσιογράφος. Συγχρόνως ωστόσο ξεκίνησα την έρευνα πάνω σε ιστορικά θέματα, στην οποία όμως στην καθημερινότητα της δημοσιογραφίας δεν μπορούσα να αφοσιωθώ όπως θα ήθελα.

Als ich in den frühen 1980er Jahren davon las, dass nach der Befreiung von Straßburg Ende 1944 der Anatomieprofessor August Hirt nach Tübingen geflüchtet war, wollte ich mehr wissen über eines der bizarrsten NS-Verbrechen, von denen ich bis dahin gehört hatte. Auf Hirts Betreiben waren 1943 aus Auschwitz 86 jüdische Häftlinge ins Elsass deportiert und dort in dem Konzentrationslager Struthof ermordet worden. Denn Hirt wollte die wissenschaftliche Sammlung seines Anatomischen Instituts in Straßburg mit Skeletten von Juden ergänzen. Die Leichen wurden aus verschiedenen Gründen nicht mehr zu Skeletten präpariert. Nach dem Krieg wurden sie, weil niemand ihre Namen kannte, anonym auf dem jüdischen Friedhof von Strasbourg beerdigt.

Όταν στις αρχές της δεκαετίας του '80 διάβασα στις εφημερίδες ότι ο καθηγητής Ανατομίας Άουγκουστ Χιρτ, μετά την απελευθέρωση του Στρασβούργου το 1944, είχε καταφύγει στο Τύμπινγκεν, θέλησα να μάθω περισσότερα για ένα από τα πιο τραγελαφικά εγκλήματα των Ναζί που είχα ως τότε ακούσει. Με παρακίνηση του Χιρτ είχαν μεταφερθεί το 1943 στην Αλσατία 86 Εβραίοι κρατούμενοι και δολοφονήθηκαν στο εκεί στρατόπεδο συγκεντρώσεως Στρούτχοφ. Κι αυτό, γιατί ο Χιρτ ήθελε να συμπληρώσει την επιστημονική συλλογή του Ινστιτούτου του της Ανατομίας με σκελετούς Εβραίων. Τα πτώματά τους ωστόσο δεν παρασκευάστηκαν σε σκελετούς γιαδιάφορους λόγους. Μετάτον πόλεμο κηδεύτηκαν ανώνυμα, μια και κανείς δεν γνώριζε τα ονόματά τους, στο εβραϊκό νεκροταφείο του Στρασβούργου.

In sechsjähriger Forschungsarbeit habe ich die 86 Opfer identifiziert. Und zu meiner großen Überraschung fand ich heraus, dass ziemlich genau die Hälfte davon Juden aus Saloniki waren. Nichts hatte ich bis dahin von Salonikis jüdischer Vergangenheit gewusst, zumal in den Reiseführern jener Jahre von der Shoah und anderen Katastrophen nicht die Rede war. Und in Thessaloniki selbst, wohin ich seit 1980 regelmäßig zu Besuch komme, hatte es nirgendwo irgendwelche Hinweise gegeben.

Κατά τη διάρκεια εξαετούς ερευνητικής εργασίας

BLOCK 10

μπόρεσα να ταυτοποιήσω και τα 86 θύματα. Και έμεινα κατάπληκτος όταν διαπίστωσα ότι σχεδόν ακριβώς οι μισοί από τους φονευθέντες ήσαν Εβραίοι από τη Θεσσαλονίκη. Τίποτε απολύτως δεν γνώριζα ως τότε για το εβραϊκό παρελθόν της Θεσσαλονίκης, τηστιγμή μάλιστα που στους ταξιδιωτικούς οδηγούς εκείνων των χρόνων δεν γινόταν ο παραμικρός λόγος ούτε για το ολοκαύτωμα ούτε για άλλες καταστροφές. Και στην ίδια τη Θεσσαλονίκη, που από το 1980 κι έπειτα την επισκέπτομαι συνεχώς, δεν υπήρχαν πουθενά κάποιες ανάλογες ενδείξεις.

Während meiner Recherchen habe ich herausgefunden, dass alle 29 weiblichen Opfer dieses Verbrechens in Auschwitz in Block 10 selektiert worden waren. In der veröffentlichten Literatur war über diesen Block wenig zu erfahren – und noch weniger über die Frauen, die darin gefangen waren. Also begann ich mit meinen Recherchen von Neuem. Noch mehr Personen im Focus, wieder weltweit. Rund 800 jüdische Frauen in Block 10 und weitere 150 jüdische Frauen nach der Verlegung des Blocks im Sommer 1944 in ein neues Gebäude außerhalb des Stammlagers, dort Block 1 genannt. Nicht alle Frauen waren durchgängig in diesem Block, nie mehr als rund 400 zur gleichen Zeit. Die Fluktuation war also groß. Unter den ersten Frauen, die dort eingewiesen wurden, waren knapp über 100 jüdische Frauen aus Thessaloniki. Sie alle zu identifizieren ist mir bislang noch nicht gelungen. Erst etwa die Hälfte.

Στη διάρκεια των ερευνών μου βρήκα ότι και τα 29 γυναικεία θύματα αυτού του εγκλήματος είχαν επιλεγείστο Άουσβιτς για το Μπλοκ 10. Στην ως τότε δημοσιευμένη βιβλιογραφία υπήρχαν ελάχιστες πληροφορίες για το μπλοκ αυτό. Και ακόμη λιγότερες για τις γυναίκες που ήσαν φυλακισμένες εκεί μέσα. Έτσι ξανάρχισα πια τις έρευνές μου πτου κι απ' την αρχή. Τώρα βρίσκονταν ακόμη περισσότερα πρόσωπα στο κέντρο της έρευνας και

μάλιστα από όλον τον κόσμο. 800 συνολικά εβραίες γυναίκες υπήρχαν στο μπλοκ 10 και επιπλέον άλλες 150 αφότου μεταφέρθηκε το μπλοκ το καλοκαίρι του 1944 σε ένα καινούργιο κτήριο εκτός του κυρίως στρατοπέδου, που εκεί ονομαζόταν μπλοκ 1. Σε τούτο το μπλοκ δεν βρίσκονταν διαμιάς όλες οι γυναίκες μαζί και συνεχώς, και ποτέ πάνω από 400 στο ίδιο διάστημα. Που σημαίνει ότι οι διακυμάνσεις ήσαν συχνές. Μεταξύ των πρώτων γυναικών που οδηγήθηκαν στο μπλοκ 1 βρίσκονταν πάνω από 100 εβραίες γυναίκες από τη Θεσσαλονίκη. Την ταυτοποίηση του συνόλου των γυναικών αυτών δεν μπόρεσα ως τώρα να φέρω εις πέρας.

Natürlich werde ich immer wieder gefragt, warum ich über so lange Zeit hinweg derart intensiv über diese NS-Verbrechen recherchiere. Familiäre Bezüge habe ich weder zu den Tätern noch zu den Opfern. Selbstverständlich geht es mir um das Andenken an die Opfer. Aber ich bin kein Mitarbeiter einer staatlichen Friedhofsverwaltung. Wer mich näher kennt, weiß, dass ich sehr lebenszugewandt bin. Darum interessiert mich insbesondere auch das Leben, aus denen die Betroffenen dieser Verbrechen herausgerissen wurden. Ich will die konkreten Menschen hervorheben. In diesem Sinne habe ich meine beiden Bücher deren Angehörigen gewidmet, mit denen ich in einigen Fällen auch gemeinsam daran arbeite, die Lebenslinien freizulegen.

Φυσικά με ρωτούν συχνά και επανειλημμένα γιατί εδώ και τόσα χρόνια κάνω έρευνες τόσο εντατικά για τα εγκλήματα των Εθνικοσοσιαλιστών. Οικογενειακές σχέσεις δεν έχω ούτε με τους δράστες ούτε με τα θύματα. Αλλά δεν είμαι ούτε συνεργάτης κάποιας κρατικής διεύθυνσης νεκροταφείων. Οποιος με γνωρίζει αρκετά, ξέρει ότι είμαι ένα πολύ κοινωνικό ον. Γι' αυτό και με ενδιαφέρει ιδιαίτερα η ζωή των ανθρώπων αυτών, από την οποία ξεκληρίστηκαν και έγιναν θύματα εγκλημάτων. Επιθυμώ να εξάρω τους συγκεκριμένους ανθρώπους. Με τούτο το νόημα αφιέρωσα και τα δυο μου βιβλία στους συγγενείς τους, με τους οποίους σε ορισμένες περιπτώσεις συνεργαστήκαμε, για να αποκαλύψουμε τον τρόπο ζωής τους.

Eine bestimmte Mission verfolge ich mit meinen Forschungen nicht. Wie hoffentlich alle wünsche ich, dass sich Auschwitz nicht wiederholt. Die Maßstäbe dafür beziehe ich jedoch nicht aus Auschwitz. Denn das würde Auschwitz unnötigerweise einen Sinn geben. Ich beziehe die Maßstäbe aus den Menschenrechten, die auf vielfältige Freiheitskämpfe zurückgehen. Wären sie eingehalten worden, hätte es erst gar kein Auschwitz gegeben.

πτου κι απ' την αρχή. Τώρα βρίσκονταν ακόμη Μετις έρευνές μου δεν εκτελώ καμιά συγκεκριμένη περισσότερα πρόσωπα στο κέντρο της έρευνας και αποστολή. Όπως όλοι μας, ελπίζω κι εγώ να μην

JUNI 2020 44 ESSAYS ESSAYS 45 JUNI 2020

ESSAYS ESSAYS

τα σταθμά ωστόσο δεν τα σχετίζω με το Άουσβιτς. Γιατί αυτό θα μπορούσε να προσδώσει χωρίς λόγο μου τα εξάγω από τα ανθρώπινα δικαιώματα, που προέρχονται από ποικίλους απελευθερωτικούς αγώνες. Αν αυτά είχαν κρατηθεί δεόντως, δεν θα υπήρχε ίχνος Άουσβιτς.

Dies ist meine persönliche Sicht. Aber ich weiß, dass man es auch anders sehen kann und dass spätere Generationen zu neuen Bewertungen kommen werden. Darum ist es so wichtig, dass die faktischen Grund- O Hans-Joachim Lang γεννήθηκε το 1951 στο Spey-Linie als ein Grundlagenforscher, der möglichst gemöglichst genau beschreiben – vor allem aus der Perspektive der Opfer, die ich aus der Anonymität holen möchte. Das klingt banal, ist aber eine enorme Herausforderung angesichts der zerstörerischen τις ιστορικές του έρευνες. Möglichkeiten heutzutage, Fakenews in die Welt zu setzen und zu verbreiten.

Αυτή είναι η προσωπική μου άποψη. Αλλά ξέρω πως κανείς μπορεί να βλέπει τα πράγματα και αλλιώς και ότι οι επερχόμενες γενιές μπορεί να τα εκτιμήσουν διαφορετικά. Για τον λόγο αυτόν είναι τόσο σημαντικό να είναι σωστές και ακέραιες (Πολωνέζες, Γερμανίδες, Τσέχες, Ολλανδέζες, οι βάσεις. Επομένως θεωρώ τον εαυτό μου κατά πρώτο και κύριο λόγο ως ερευνητή βάσης, ο οποίος τεκμηριώνει όσο το δυνατόν επακριβώς τα εγκλήματα. "Ως προς το μπλοκ 10, επίθυμώ να περιγράψω την καθημερινότητα και τις εξελίξεις όσο το δυνατόν πιο πιστά – κυρίως από την οπτική γωνία των θυμάτων, τα οποία θέλω να βγάλω από την ανωνυμία. Ακούγεται κοινότυπο., αλλά είναι μια τεράστια πρόκληση μπροστά στις σημερινές καταστροφικές δυνατότητες, να μπορεί δηλαδή να δημοσιεύει ο οποιοσδήποτε και να διαδίδει ψευδείς Ο H.-J. Lang αφηγείται, βασιζόμενος σε εξονυχιειδήσεις, τα λεγόμενα fakenews.

Ich freue mich darüber, dass meine Arbeit nun gerade auch in meinem geliebten Griechenland Resonanz findet. Und es wäre schön, wenn Sie und andere mich bei meinen weiteren Recherchen unterstützen würden, noch mehr über diese teils verschütteten Biographien der Opfer herauszufinden. Und auch μετέπειτα ζωή τους. dabei, dass diese Geschichte nicht vergessen wird. Χαίρομαι που η δουλειά μου βρίσκει τώρα απήχηση και σ' αυτήν, την αγαπημένη μου χώρα, την Ελλάδα. Και θα ήταν υπέροχο αν κι εσείς, όπως και άλλοι, θα με υποστηρίζατε σε νέες μου έρευνες να ανακαλύψω κι άλλα στοιχεία σε τούτες τις συχνά καταχωνιασμένες βιογραφίες των θυμάτων. Καθώς και στην προσπάθεια να μην ξεχαστεί ποτέ η ιστορία αυτή.

επαναληφθεί ποτέ πια το Άουσβιτς. Τα μέτρα και (Πρόκειται για την ομιλία του Hans-Joachim Lang κατά την παρουσίαση του βιβλίου του: Οι γυναίκες του Μπλοκ 10 – Ιατοικά πειράματα στο Άουσβιτς στο Άουσβιτς κάποιο νόημα. Τα μέτρα και τα σταθμά στα ελληνικά, στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Γιάννενα και Βέροια τον Ιούνιο του 2019. Τη μετάφοαση της ομιλίας έκανε η Νίκη Eideneier. Το βιβλίο εκδόθηκε από τον εκδ. οίκο: University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2019.)

lagen stimmen. Insofern verstehe ich mich in erster er, σπούδασε Γεομανική Φιλολογία, Πολιτιστικές και Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο nau die Verbrechen dokumentiert. Was den Block του Τύμπινγκεν, διετέλεσε συντάκτης της 10 betrifft, möchte ich den Alltag und die Abläufe εφημερίδας «Schwäbisches Tagblatt» και είναι Καθηγητής Εμπειοικής Ιστορίας του Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο του Τύμπινγκεν. Τιμήθηκε με πολλά βραβεία για το συγγραφικό του έργο και

> Το Μπλόκ 10 του στρατοπέδου του Αουσβιτς είχε μια ιδιαιτερότητα. Στο δίπατο αυτό κτήριοστρατώνα εγκατέστησαν οι Ναζί κατ' επιλογήν, αμέσως μετά την άφιξή τους στο Άουσβιτς 800 περίπου Εβραίες γυναίκες διαφόρων εθνικοτήτων Σλοβάκες, Βελγίδες, Γαλλίδες κι ένα μεγάλο αριθμό Ελληνίδων), που υπέστησαν ιατρικά πειράματα. Δύο γιατροί έκαναν επάνω τους δοκιμές μεθόδων στείρωσης, ενώ άλλοι γιατροί τις χοησιμοποίησαν επιπλέον και για άλλα πειράματα. Περίπου 300 από αυτές κατάφεραν να επιζήσουν και να επιστρέψουν στις πατρίδες τους, με τρομερές όμως βλάβες στη σωματική και κυρίως στην ψυχική τους υγεία.

> στικές έρευνες, τι ακριβώς συνέβαινε με τις γυναίκες αυτές, πώς ήταν η καθημερινότητά τους και ποιες ήταν οι παρενέργειες τόσο κατά την παραμονή τους στο στρατόπεδο, όσο και μετά. Οι βλάβες στην υγεία, η απώλεια των δικών τους, η στείρωση, η ανικανότητα προς εργασία, η έλλειψη κρατικής υποστήριξης θα επισκίαζαν σοβαρά τη

> Οι άγνωστες αυτές πτυχές της ιστορίας και των εγκλημάτων των Ναζί φωτίζονται μέσα από την έφευνα του Lang. Μαφτυφίες αυτοπτών σε δικογραφίες, σε ιατρικά ιστορικά, σε υπηρεσιακούς φακέλους, σε αυτοβιογοαφίες, σε συνεντεύξεις και σε πρωτόκολλα συνομιλιών, επέτρεψαν στον συγγοαφέα να περιγράψει τον παραλογισμό και τη βία του ναζιστικού καθεστώτος.

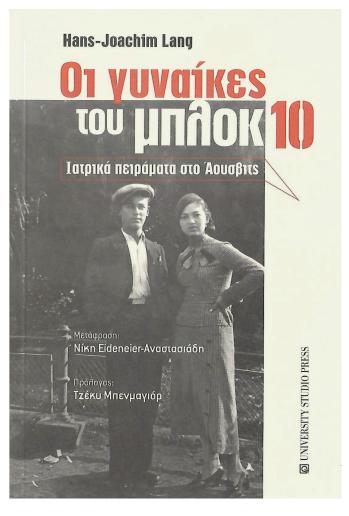
Νίκη Eideneier

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι,

Ήμουν δεν ήμουν 7 χρονών, όταν ένα καλοκαίρι με έστειλαν οι γονείς μου στη Θεσσαλονίκη - γεννήθηκα και μεγάλωσα στο Κιλκίς - στις εξαδέρφες της μητέρας μου, για να ησυχάσει εκείνη λίγο από μένα, αλλά για να μυρίσω κι εγώ λίγο άρωμα μεγαλούπολης. Μεταξύ άλλων ωραίων βιωμάτων είχα και ένα που δεν μπόρεσα τότε να εξηγήσω. Η νεότερη θεία μου, η γλυκιά Φανή, είχε μία φίλη, την Άντα, που ερχόταν συχνά στο σπίτι και σιγοψιθύριζαν οι δυο τους κοριτσίστικα νέα και τα όνειρά τους. Δεν με ενδιέφεραν και πολύ. Μια μέρα όμως, είχε ήδη καλοκαιριάσει για τα καλά - η Άντα φορούσε ακόμη μακριά μανίκια, κι εγώ απορούσα γιατί. Οπότε τη βλέπω που σήκωσε λίγο το μανίκι της και έδειξε στη Φανή κάτι στο μπράτσο της. Ήταν ένα νούμερο και η θεία μου η Φανή, βλέποντας την απορία στα μάτια μου, έβαλε αμέσως το δάχτυλο μποοστά στο στόμα, μην τύχει και οωτήσω τι σήμαινε αυτό. Ήταν η πρώτη φορά που ήρθα σε επαφή με το θέμα των Εβοαίων και χοειάστηκε να περάσουν πολλά χρόνια, να διαβάσω Γιώργο Ιωάννου και Ντίνο Χριστιανόπουλο, μέσω της λογοτεχνίας δηλαδή, για να συνειδητοποιήσω ποια ήταν η Άντα και τι ζητούσε το νούμερο εκείνο στο μπράτσο της.

Πάνω από 60 χρόνια αργότερα, παντρεμένη μια ζωή ολόκληση με Γερμανό και πολιτογραφημένη στη Γερμανία, στην προσπάθειά μου να κάνω με τονεκδοτικόοίκο«Ρωμιοσύνη» καιτις μεταφοάσεις μας στα γερμανικά κάπως περισσότερο γνωστή τη νεότερη ελληνική λογοτεχνία στον γερμανόφωνο χώρο, αποφάσισα να αφιερώσω έναν συλλογικό τόμο στη σειρά των ανθολογιών μας, μέσω των οποίων έπαιοναν τον λογοτεχνικό λόγο περισσότεροι έλληνες συγγραφείς, μια και δεν υπήρχαν δυνατότητες να παρουσιάσουμε με μονογραφίες όλους όσους θέλαμε και έπρεπε, με θέμα αυτή τη φορά λογοτεχνικές αναφορές, τόσο απόχριστιανούς όσοκαι από εβραίους συγγραφείς για τους έλληνες εβραίους και τη ζωή τους πριν, στη διάρκεια και μετά το ολοκαύτωμα.

Ο τίτλος δανεισμένος από το συγκινητικό ποίημα του Γιώργου Ιωάννου «Die Sonnenblumen der Juden - Τα ηλιοτρόπια των Εβραίων». Ήταν μια επίπονη δουλειά, με πολλές δυσκολίες, αναστολές, ακόμα και αντιδοάσεις από μερικούς αυτόπτες, στην κυριολεξία «μάρτυρες», αλλά τελικά το βιβλίο εκδόθηκε και είχε μάλιστα και ανάλογη επιτυχία.

Και πριν δυο χρόνια ήρθε η πρόταση από τον εκδοτικό οίκο University Studio Press της Θεσσαλονίκης να μεταφράσω το βιβλίο αυτό του Hans-Joachim Lang, το οποίο παρουσιάζουμε απόψε. Δεν σας κρύβω ότι είπα σχετικά αφελώς το ναι, μην μπορώντας να φανταστώ τι θα σήμαινε για μένα το θέμα γενικότερα, αλλά και οι λεπτομέρειες, η γεμάτη ένταση αφήγηση, οι αλήθειες και η τρομερή πραγματικότητα που δεν «εξαγνιζόταν» βεβαίως από κάποια ποιητική υπέοβαση, αλλά ήταν η γνήσια κόλαση. Με τη βοήθεια, τις συζητήσεις και τη συμμετοχή στο «δράμα» μου, της μετάφρασης, φίλων και αγαπητών ανθρώπων, έφτασε καθυστερημένα μεν, αλλά και με ανακούφιση, στην πραγμάτωσή της, με την αξιέπαινη επιμέλεια και φοοντίδα και του εκδοτικού οίκου. Χαίρομαι που μπορούμε σήμερα να έχουμε το βιβλίο στα χέρια μας. Σας ευχαριστώ

(Ομιλία κατά την παρουσίαση της μετάφρασης στα ελληνικά του βιβλίου του Hans-Joachim Lang: Οι γυναίκες του μπλοκ 10 – Ιατρικά πειράματα στο Άουσβιτς από τον εκδ. οίκο University Studio Press, στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Γιάννενα και Βέροια τον Ιούνιο 2019)

ESSAYS ESSAYS

Manfred Jahnke

Eine Hymne an die Freiheit, von Mischi Steinbrück "Kapitäninnen der Freiheit"

Große Begeisterung unter der europäischen Intelligenz von Lord Byron bis zum "Griechen"-Müller löste der griechische Befreiungskampf 1821 gegen das Osmanische Reich aus. Dass dieser Befreiungskampf entschieden auch durch Frauen geprägt wurde, ist für viele Menschen in Mitteleuropa unbekannt. Wer kennt schon die Namen der drei großen Kapitäninnen Bouboulina, Manto Mavrogenous und der Domna Wiswisi? Allen drei ist gemeinsam, dass sie unter Einsatz ihres Lebens und ihres Vermögens - Bouboulina z.B. ließ auf eigene Kosten ein Schiff, die "Agammennon", mit 18 Kanonen bauen – für die Freiheit gekämpft haben – und dann als die Männer im Bürgerkrieg siegten, der Verelendung preisgegeben wurden.

In ihrer Performance "Kapitäninnen der Freiheit" erinnert die Schauspielerin und Autorin Mischi Steinbrück an diese drei Frauen, stellvertretend für die vielen anonymen Freiheitskämpferinnen. Enttorischen Kontext aufhellend, mit Liedern aus der schaftler

damaligen Zeit und rhythmischen Texten, die von der Atmosphäre zu Beginn des 19. Jahrhunderts zeugen. Deutlich wird so die Begeisterung für die Freiheit der unterdrückten Nation – fernab von allen politisch-taktischen Strategien. Diese Fixierung auf die nationale Emanzipation macht deutlich, dass die Kapitäninnen sich nicht als Vorläufer einer Frauenemanzipation begriffen, wenn sie es von heute aus betrachtet auch sind.

In dem starken Engagement für diese drei Frauen, das das Programm von Mischi Steinbrück durchdringt, wird aber auch nachdrücklich klar gemacht, dass die historische Ebene nur dann lebendig wird, wenn auch ein Bezug zum Heute hergestellt wird: Freiheit ist nicht abstraktes Abzufeierndes, sondern ein Gut, das immer neu erkämpft werden muss. Das macht die Performancekünstlerin eindringlich und mit großem Charme deutlich. Sie ist von einer wunderbaren Präsenz, die die karge Bühne - eine Bank, ein Stuhl – füllt. Ihre warme Stimme zieht alle Sympathien auf sich und in den zumeist a capella gesungenen Liedern entwickelt sie eine Kraft, die überzeugt. Ein toller Abend, der sich scheinbar einer vergessenen historischen Episode widmet, aber doch auch das Publikum im Heute trifft.

spannt plaudernd, mit wenigen Strichen den his- Manfred Jahnke, freier Journalist und Theaterwissen-

Μιχάλη Πατένταλη

Η εκπαίδευση αντίβαρο στην κοινωνική ανισότητα

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για το θέμα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα και αν όλοι οι πολίτες της χώρας πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση ή αν η σωστή εκπαίδευση είναι μόνο προνόμιο της αστικής τάξης και της ολιγαρχίας. Στο κείμενο αυτό θα γίνει μια προσπάθεια ανάλυσης της εκπαίδευσης των ίσων ευκαιριών, η οποία από την μια πλευρά γίνεται δίαυλος για την επαγγελματική και κοινωνική αποκατάσταση των ανθρώπων και από την άλλη, μέσα από τις αδιαφανείς πολλές φορές διαδικασίες της, χώρος αντιπαράθεσης των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων.

Ένας κοινός τόπος των νεοσύστατων κρατών του 19ου αιώνα ήταν η επίτευξη της καθολικής Παιδείας, η οποία οργανώθηκε, τις περισσότερες φορές, συγκεντρωτικά και με κύριο χαρακτηριστικό της, τον ταξικόδιαχωρισμό, αλλά και την κυριαρχία του κράτους στην εκπαίδευση. Στις αρχές του 20ου αιώνα, δύο καταστρεπτικοί Παγκόσμιοι Πόλεμοι αποδυνάμωσαν την Ευρώπη, αποκλείοντας στην ουσία οποιαδήποτε εκπαιδευτική μεταρούθμιση. Μετά το τέλος του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, ξεκίνησε η συζήτηση για τους παράγοντες που θα συντελούσαν στην οικονομική άνοδο των κρατών, δίνοντας βάρος όχι μόνο στην υλική παραγωγή, αλλά κυρίως στην αξιοποίηση του ανθοώπινου κεφαλαίου, ο οποίος αποτελεί και την βάση ανάπτυξης μιας χώρας. Μέσα από αυτήν την συζήτηση γεννήθηκε η θεωρία του ανθοώπινου κεφαλαίου η οποία θα βάλει την εκπαίδευση σε μια νέα τροχιά, συνδέοντας το μορφωτικό κεφάλαιο με την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Η αποδυνάμωση της Ευρώπης από την φοίκη του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου ανέδειξε την κυριαρχία των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ οι οποίες, εκφράζοντας δύο διαφορετικούς κόσμους, επιδόθηκαν στην «μάχη της παραγωγής», ωθώντας και τις άλλες χώρες στην Ευρώπη στην αντίληψη τη οικονομικής ανάπτυξης, η οποία με την σειρά της, οδήγησε σε σημαντική αύξηση των πόρων και των κονδυλίων πάνω στην έρευνα και την εκπαίδευση. [1]

Το ενδιαφέρον των κυβερνήσεων για την εκπαίδευση, βασίζεται κυρίως στην θεωρία που αναπτύχθηκε αυτή την εποχή, γύρω από τους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη, ορίζοντας τη εκπαίδευση ως έναν από

τους σημαντικότερους συντελεστές της ανάπτυξης αυτής. Η «θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου» όπως ονομάστηκε από τον οικονομολόγο Θέοντος Σουλτς, αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ και υποστηρίζει πως η βασική πηγή πλούτου για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας δεν είναι το υλικό κεφάλαιο, μιας και αυτό μπορεί εύκολα να αντικατασταθεί μετά από μια καταστροφή, αλλά το ανθρώπινο κεφάλαιο, το οποίο είναι η πηγή μελλοντικών κεοδών και αποτελεί την πιο αποδοτική επένδυση για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. [2]

Αναλύοντας την θεωρία του για το «ανθρώπινο κεφάλαιο ο Σούλτς, υποστηρίζει πως η επένδυση στις μη παραγωγικές επενδύσεις, δηλαδή στην εκπαίδευση, στην υγεία, αλλά και στην εσωτερική μετανάστευση, έχουν μεγάλη σημασία γιατί αυξάνουν την σημαντικότερη μορφή πλούτου που είναι η παραγωγική ικανότητα των ανθρώπων. Σχετικά με την επένδυση στην εκπαίδευση, αναφέρει πως όσο περισσότερες γνώσεις και μεγαλύτερη ειδίκευση έχει ο εργαζόμενος, τόσο αποδοτικότερη είναι και η παραγωγή του. [3]

Για να στοιχειοθετήσει τις απόψεις αυτές ο Σουλτς φέρνει το παράδειγμα των ΗΠΑ όπου οι αγρότες που μεταναστεύουν στα αστικά κέντρα αμείβονται με μικρότερα ημερομίσθια, μιας και υστερούν σε μόρφωση και καλή υγεία και γι' αυτό αποδίδουν και λιγότερο. Κάτω όμως από αυτές τις συνθήκες δημιουργούνται κοινωνικές ανισότητες οι οποίες βλάπτουν σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. [4]

Η καταπολέμηση της ανισότητας μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα από την επένδυση στο ανθοώπινο κεφάλαιο και δη του εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο και θα καταπολεμήσει τις όποιες δυσλειτουργίες παρουσιαστούν στην κοινωνία. Έτσι γεννιέται το αίτημα για ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, αίτημα το οποίο στηρίζεται στην αντίληψη για ισότητα και είναι ένα από τα βασικά θέματα που έθεσε ο Ζαν-Ζακ Ρουσώ στο Κοινωνικό Συμβόλαιο. Το δικαίωμα όλων των πολιτών ενός έθνους-κράτους στην εκπαίδευση, ανεξάρτητα οικονομικής ή κοινωνικής καταγωγής, είναι αναγκαίο, ώστε να καταπολεμηθούν οι οικονομικές, φυλετικές, θρησκευτικές και κοινωνικές ανισότητες.[5]

Η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου επηρέασε τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες οι οποίες ασπάστηκαν εν μέρη την θέση πως με την σωστή εκπαίδευση μειώνεται η φτώχεια, προωθείται η αξιοκρατία και μειώνονται οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.[6]

>>>>>>>>

JUNI 2020 48 **ESSAYS ESSAYS** 49 **JUNI 2020** **ESSAYS KUNST**

Οι ατέλειες μιας οικονομίας μπορούσαν να διορθωθούν, μεταξύ άλλων, με την αύξηση της δαπάνης στην εκπαίδευση. Η μείωση της άνισης κατανομής του εισοδήματος ευνοούσε την οικονομική ανάπτυξη που ήταν και ο βασικός [6] http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/4730/1334. στόχος των δυτικοευρωπαϊκών χωρών.[7]

Η παραγωγή της γνώσης, μέσα από την ισότητα [8] ό.π. σελ. 36 στην εκπαίδευση με οικονομικά κριτήρια και όρους, διαδόθηκε την εποχή αυτή ευρύτερα και έγινε αντικείμενο μακροχρόνιας έρευνας. Το αίτημα της ισότητας στην εκπαίδευση έγινε βασική θέση διεθνών οργανισμών, όπως για παράδειγμα ο ΟΟΣΑ, οι οποίοι υιοθετώντας ουσιαστικά τις θέσεις του ανθοώπινου κεφαλαίου, προτείνουν στα κράτη μέλη τους, να αυξήσουν της δαπάνες για την εκπαίδευση, μιας και αυτή αυξάνει την αποτελεσματικότητα των εργαζομένων και κατά συνέπεια την οικονομική ανάπτυξη των χωρών τους.[8]

Πηγές:

>>>>>>>

[1] Φραγκουδάκη. Το περιεχόμενο της «Θεωρίας του Ανθρώπινου Κεφαλαίου», σελ. 23

[2] www.proodeutikidas.com/index.php Εκπαίδευση: Λάμπρου Στεφάνου, Επένδυση σε Ανθρώπινο Κεφάλαιο

[3] Φραγκουδάκη. ό.π. σελ 24

[4] Φραγκουδάκη, ό.π. σελ 25 [5] $\delta.\pi. \sigma \epsilon \lambda. 33$

[7] Φραγκουδάκη, ό.π., σελ. 35

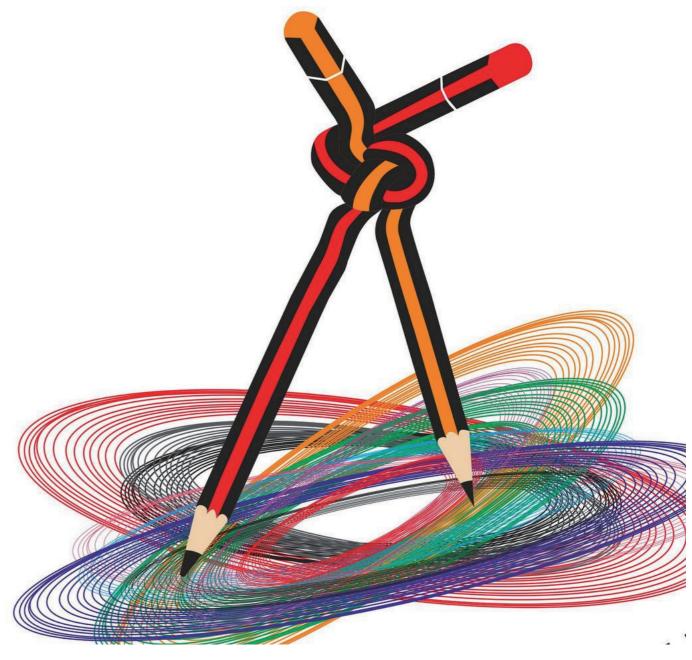
Λάκης Μουρατίδης

Ζωγραφική ως αιτία και πράξη

Ο Λάκης Μουρατίδης γεννήθηκε το 1950 στη Δράμα. Σπούδασε Τοπογράφος στη Θεσσαλονίκη (1968-1972). Εξειδικεύεται στη μελέτη διακόσμηση εσωτερικών χώρων, στη μακέτα, στο σχεδιασμό όψεων κτιρίων και στο φωτισμό «art neon» όπου οι παρεμβάσεις του τον κάνουν ιδιαίτερα γνωστό, στα 30 χρόνια και πλέον που δημιουργεί Μιχάλη Πατένταλη, Πάνου Χρυσοστόμου και και εργάζεται στην Ελλάδα και την Ευρώπη (1976 μέχρι και σήμερα).

Σχετικά αργά αποφάσισε ο Λάκης Μουρατίδης να ασχοληθεί κατ' αποκλειστικότητα με τα εικαστικά. Ύστερα από μια έκθεση το 2004, δέχθηκε πολυάριθμες προσκλήσεις από όλη την Ελλάδα για συμμετοχή σε ομαδικές εκθέσεις.

Εκτός τούτων, ο Λάκης Μουρατίδης έχει φιλοτεχνήσει μια σειρα εξωφύλλων για δίσκους και βιβλία γνωστών Ελλήνων δημιουργών, όπως των Σωκράτη Μάλαμα, Δημήτρη Ζερβουδάκη, άλλων.

Lakis Mouratidis: Εφήμερες διάλεκτοι / Vergengliche Dialekte (2015)

JUNI 2020 50 **ESSAYS KUNST** 51 JUNI 2020 KUNST

Lakis Mouratidis

Malkunst als Ursache und Praxis

»Bei der Malkunst als Ursache und Praxis geht es für mich um die tiefgreifende "Persistenz der Farben", die die Grenzen des introvertierten Ausdrucks meiner bewussten und unbewussten, imaginären und zufälligen Wahrnehmung genau bestimmen. Diese "Farbenpersistenz" offenbart wie ich als Individuum "rotiere" und wie die existierende und die zukünftige Welt innerhalb und außerhalb der Schwere "rotieren".

Die Sprachdialekte, solange sie sich entwickeln, schaffen "Wahrnehmung", insbesondere "neue Wahrnehmung", und schweben, bis sie sich in die Hauptsprache integrieren bzw. bis sie wegen Unbrauchbarkeit permanent verloren gehen.

Die vergänglichen Dialekte als Weltanschauung kämpfen, während sie schamlos denselben Begriff mit verschiedenen Bedeutungen verwenden, so dass das Bedeutsame zum Unbedeutenden wird und vice versa, auf ewig, bis sie schöpferisches Bewusstsein erlangen.

In meiner Malkunst verfangen sich Menschen, Begriffe, Zustände und Objekte mit surrealistischer Intention in der Spur einer Idee, wo sie Rollen wechseln, andere vielleicht neue Rollen annehmend, so dass Bewusstsein für das Machbare geschaffen wird. Auf diese Weise wähle ich meine Bilder und setze sie mit meiner Auffassung des "SEINS" gleich.«

Lakis Mouratidis

Lakis Mouratidis R. oben: Ένα κορίτσι σε έναν κήπο / Ein Mädchen in einem Garten R. unten: Βέσπα /Vespa

Lakis Mouratidis, Der entweichende Dunst / Ο διαφεύγων μαπνός (2006)

JUNI 2020 52 KUNST KUNST 53 JUNI 2020

KUNST

Blau und andere Befindlichkeiten

von Robert Mohre

Helena Katsiavara (*1966 in Kirchbrombach, Hessen) als Kind griechischer Einwanderer geboren. Seit 2009 lebt sie in Köln, wo sie als freischaffende Künstlerin und Kunsttherapeutin arbeitet.

In ihrem künstlerischen Schaffen fließt die intensive Beschäftigung mit der griechischen Mythologie und Märchen als prägendes Element ein.

Katsiavara spielt auf sehr persönliche Weise mit unterschiedlichen Traditionen. Dabei arbeitet sie mit universellen Archetypen und Symbolen. Sie verwendet meist Briefe, Tagebuchnotizen und vorher angefertigte Skizzen, die sie in einer Sammlung von Bildern anlegt, in denen sie Motive in Gruppen zusammenfasst. In ihren Bildern, oft in Öl, Ölkreide, Tusche und Grafit gemalt, dominieren erdige Farben sowie meist die Farbe blau in dünn aufgetragenen Schichten auf Papier und Leinwand.

In Katsiavaras Werk begegnen uns sowohl naturalistische Elemente als auch farbenprächtige Spiralen und Wellenranken, sowie mysteriöse Wesen und Tierfiguren. In der bildnerischen Vorgehensweise wird deutlich, dass Katsiavara das Fremde als Bestandteil der eigenen Position versteht. Und so sind es Ihre Zeichen aus denen sie sich ihre Kosmologie malt und gestaltet.

Ihre Bilder könnte man auch als eine Art Wandmalerei-Fragment mit utopischem Ausgang bezeichnen. "Blau und andere Befindlichkeiten" sind eben keineswegs nostalgische Darstellungen einer untergegangenen Welt der 'guten alten Zeit', sondern vor allem die Erforschung und das Ausloten des eigenen Seins.

Dies wird beispielsweise in Katsiavaras Gemälde "Renaissance" deutlich.

In der großformatigen halbabstrakten Mischtechnik auf Papier erscheint der Mensch als mysteriöses Wesen, sitzend auf einem Maultier, umgeben von zwei weiteren Reitern - Verbindungslinien weisen den Weg.

Hier wird Katsiavara sichtbar als eine Künstlerin, der es um Spiritualität und religiöse Praxis jenseits exotischer Attitüden geht.

"Prototypos" künstlerische Auseinandersetzung mit den Kykladen Idolen aus der Bronzezeit.

Eindrucksvoll und zugleich rätselhaft erscheinen die Figuren der Malerin Helena Katsiavara. Durch ihre teils abstrakte Form wirken sie wie moderne Skulpturen.

Der Ausgangspunkt dieser hier teils großformatigen Zeichnungen und Gemälde findet seinen Ursprung in der Kykladenkultur, die in der ägäischen Jungsteinzeit begann. Als Zeugnisse einer religiösen Vorstellungswelt, die uns heute weitgehend verschlossen bleibt, waren diese Figuren in der frühen Bronzezeit aber keine um ihrer selbst willen geschaffenen Kunstwerke. Das Besondere und Einmalige ist, dass mit dem Kykladenidol ein kanonisches Menschenbild mit ausgewogenen Propor-

tionen und einer auf das wesentliche reduzierten Formensprache entwickelt wurde.

Im frühen 20. Jahrhundert begann die Wertschätzung kykladischer Plastik.

Künstler wie Henry Moore oder Pablo Picasso bewunderten die Figuren aufgrund ihrer Abstraktheit und ließen sich davon in ihrem Schaffen beeinflussen.

Katsiavaras dargestellte Figuren sind keine Idole im Sinne der Verkörperung von Göttinnen und doch zeigen diese das "Übernatürliche und "Göttliche". Aus diesen Urformen entwickelte Helena Katsiavara neue Arbeiten. Die Ausstellung entfaltet eine archaische, rätselhafte und faszinierende Wirkung.

Der Titel der Ausstellung ist entlehnt aus dem altgriechischen $\pi \varrho \omega \tau \delta \tau \upsilon \pi \sigma \varsigma$ (prōtótypos) \rightarrow "ursprünglich" bzw. " $\pi \varrho \omega \tau \delta \tau \upsilon \pi \sigma$ "ν (prōtótypon) "Urbild"

Text: Robert Mohre

JUNI 2020 54 KUNST KUNST 55 JUNI 2020

BÜCHER **BÜCHER**

Kykladeninsel Paros: Eine Kulisse für Peter Pachels Krimis

Krimis sind die neuen Reiseführer, so befunden Protagonistin der Reihe, noch in der Mordkommisin einem Beitrag von Deutschlandradio Kultur im August 2015.

dann noch neben vielen lokalen Informationen mit einer spannenden Geschichte aus der Region aufwarten kann, umso besser.

Das ist auch das Konzept von Peter Pachel in seinen vier Reisekrimis, die hauptsächlich auf der beliebten Kykladeninsel Paros spielen.

Geschichten, die dem/n Leser/innen ein Stück Griechenland vermitteln sollen aus der Sicht eines Reisenden, der sich in dieses bezaubernde Land seit einem Insel Hopping in den Achtzigern verliebt hat.

Infected by the Paroan Virus, so nennt der Autor sein Verlangen, mindestens einmal im Jahr in seine zweite Heimat zu fahren, um sich bei seiner Gastfamilie Flora & Dimitri im Herzen von Nàoussa heimisch zu fühlen. Und diese Leidenschaft teilt er mit sehr vielen Urlaubern aus der ganzen Welt. Eine bunte Truppe von Individualisten, die irgendwann einmal dieses wunderbare Fleckchen Erde entdeckt haben und immer wieder kommen

Dabei präsentiert der Autor stets eine gute Mischung aus Tradition und Tourismus in seinen Geschichten, immer darauf bedacht, möglichst viel von der Griechischen Lebensart den Lesern/innen zu vermitteln. Eine Mixtur aus viel selbst erlebter Gastfreundschaft, einer Prise aktueller Krise plus einer Portion Fiktion machen das Konzept der Reise Krimis aus.

So wundert es nicht, dass in allen vier Büchern am Ende eine Rezeptsammlung vorhanden ist, die alle Speisen und Getränke der jeweiligen Geschichte zum Nachkochen empfiehlt.

Mit seinem Debutroman – Maroulas Geheimnis – gelang es ihm, einen Artikel in der bekannten Frauenzeitschrift Brigitte zu platzieren, die dann auch prompt feststellte: Eine spannende, hitzeflirrende! Wer war's Geschichte. Peter Pachel feiert die Griechische Küche.

In diesem ersten Krimi arbeitet Katharina Waldmann, die Deutsch – Griechische Kommissarin und firma, der Dreamroom GmbH, die Objekte auf den

sion in Athen und verbringt lediglich ihre Urlaube auf ihrer Lieblingsinsel Paros.

Ein Krimi gehört in jedes Reisegepäck, und wenn er Als ein allseits, besonders bei den Frauen beliebter Kellner des Cafes Aliportas nahe dem Inselstädtchen Nàoussa erhängt aufgefunden wird, holt man die Kommissarin zur Amtshilfe auf die Insel, um diesen sonderbaren Fall aufzuklären. Schon bald wird klar, dass der Tote nicht freiwillig aus dem Leben geschieden ist.

> Dabei bekommen die polizeilichen Ermittlungen starke Konkurrenz von einer eingeschworenen Touristen Gemeinde, die Paros seit Jahrzehnten kennen und ihr kriminalistisches Gespür entdecken.

> Spekulationen und Gerüchte machen die Runde, falsche Fährten werden gelegt und alte Rechnungen beglichen, eine Herausforderung für die Deutsch Griechische Kommissarin.

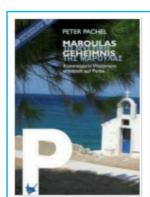
> Als der Fall dann gelöst ist, bekommt sie ein überraschendes Angebot von dem Leiter der Polizeidienststelle in Parikia, ihrem langjährigen Freund Adonis Georgidis, der schon länger mit dem Gedanken spielt sich in seinen wohlverdienten Ruhestand zu verabschieden. Er bietet ihr seinen Posten an und die Kommissarin übernimmt, nach anfänglichen Bedenken, die Leitung der Polizei auf Paros.

> Im zweiten Krimi - Griechisches Gift - verweilt Katharina Waldmann bereits auf Paros, nach ihrem Umzug aus dem Moloch Athen in das beschauliche Fischerörtchen Ambelás, ganz im Norden der Insel. Zum ersten Mal erlebt sie einen Winter auf Paros, mit all seinen Entbehrungen und fiebert dem bevorstehenden Osterfest entgegen.

> Peter Pachel nimmt den/die Leser/innen mit in die große Karwoche - I Megàli Evdomàda - und beschreibt ausführlich die Sitten und Gebräuche der Griechen zu dem größten Fest des Jahres.

> Die Kommissarin nutzt die freien Ostertage, um im Kreise ihrer Familie und Freunde ihr neues Haus einzuweihen. Die Vorbereitungen laufen auf Hochtouren, als ihr ein mysteriöser Todesfall im alten Hafen von Nàoussa einen Strich durch die Rechnung macht.

> Ein Mitarbeiter einer großen deutschen Immobilien-

Abendessen im alten Hafen von Nàoussa zu Tode. Schnell kommt der Verdacht auf, dass hier jemand nachgeholfen hat.

Katharina Waldmann und ihr Team werden erneut auf die Probe gestellt, die erste große Bewährungsprobe als neue Chefin der Polizeistation in Parikia. Zur Unterstützung erhält sie einen jungen Kollegen aus Athen, Filippos Panos, mit dem sie seit mehreren Jahren in der Hauptstadt schon zusammengearbeitet hat.

Ein Wettlauf mit der Zeit beginnt, die Recherchen der merkwürdigen Todesumstände führen bis in die Antike zurück. Von Paros über Amorgòs erstrecken sich die Ermittlungen, im Zentrum des Geschehens steht stets ein alteingesessenes Weingut in Nàoussa.

In seinem dritten Krimi – Süsses Wasser – thematisiert Peter Pachel die griechische Trinkwasserversorgung auf den Kykladen. Ein heikles Thema, welches im Rahmen der vorschreitenden Privatisierung in Griechenland, bis heute die Gemüter erregt.

So beginnt die Geschichte mit einem Toten in einer alten Zisterne nahe Lefkes, jene meist unterirdisch verbauten Behälter, die zur Speicherung von Trinkoder Nutzwasser genutzt werden.

Ein internationaler Fall für Katharina Waldmann, die mittlerweile auf Paros heimisch geworden ist und sogar einen neuen Lebenspartner gefunden hat.

Schnell überschlagen sich die Ereignisse und die Kommissarin mitsamt ihrem Team sieht sich in ein Netz aus mysteriösen Mordfällen und Schmiergeldern verstrickt. Korruption, Fahrlässigkeit und unendliche Gier - von Paros über Amsterdam bis hin nach Thailand reichen die Recherchen. Die einzige Gemeinsamkeit scheint die Firma AquaTop zu sein. Aber was kann Meerwasserentsalzung mit Mord zu tun haben?

Kykladen verkauft, kommt bei einem opulenten Zwischen zwei Kontinenten baut sich eine Verwicklung aus emotionalen Charakteren auf, mit den idyllischen Inselorten Parikia und Naoussa als Hauptschauplätze.

> Ganz aktuell der vierte Fall für Katharina Waldmann - Blutiger Marmor -, eine Geschichte rund um den berühmten Marmor von Paros.

Und dieser Fall kommt zur Unzeit, denn eigentlich hätte Kommissarin Katharina Waldmann genug zu tun. Sie bekommt unverhofft das Angebot Trauzeugin ihres Kollegen Filippos zu sein. Sie sagt gerne zu, doch eine sogenannte Koumpára hat auf einer griechischen Hochzeit deutlich mehr zu tun, als nur neben dem Brautpaar zu unterschreiben. Die Vorbereitungen werden jäh unterbrochen, als die deutsche Touristin Nina Lorenz in einem stillgelegten Marmorstollen eine Leiche findet. Wer hat den Mann dort abgelegt? Und warum steckt der Tote in einem Mantel aus Beton? Katharinas Team hat gerade die Ermittlungen aufgenommen, da geschieht ein zweiter Mord.

Von Paros auf die Schwesterinsel Antiparos bis hin nach Kreta verdichten sich die Spuren. Und die Uhr tickt, denn außer den beiden Morden muss auch schnellstmöglich das plötzliche Verschwinden von Nina Lorenz aufgeklärt werden. Und der Hochzeitstermin rückt immer näher ...

Auch diese Geschichte enthält ganz viel Paros Feeling, diesmal mit Szenen von einer typisch griechischen Hochzeit.

Ob es wohl noch einen 5. Fall geben wird...?

JUNI 2020 56 BÜCHER BÜCHER 57 **JUNI 2020** BÜCHER **BÜCHER**

Μιχάλης Πατένταλης: «Ποιος σκότωσε τον Μότσαρτ»

Έλσα Κορνέτη

Πώς συναντιούνται στον λαβύρινθο ενός καλοστημένου ψυχολογικού θοίλεο ένας ανυποψίαστος σπουδαστής της Μουσικής Ακαδημίας της Βιέννης, αινιγματικοί καθηγητές μουσικής, ένας μασονικός όρκος σιωπής κι ένας μουσικός γρίφος που ξεκλειδώνει την τελευταία χαμένη παρτιτούρα του Ρέκβιεμ του Μότσαρτ; Πώς Παρίσι, το Κάιρο. Δυνατό του χαρτί αυτό ενός απαντιούνται τα ερωτηματικά από μυστηριώδεις πρωτότυπου ευρήματος, η χαμένη παρτιτούρα δολοφονίες σαν αυτοκτονίες φοιτητών της Μουσικής Ακαδημίας; Πώς ξετυλίγεται το γαϊτανάκι της πλοκής, η οποία τυγχάνει να είναι γραμμική και η μία κατάσταση διαδέχεται την άλλη με μαθηματική ακρίβεια; Πώς καταλήγει σαν άσος στο μανίκι. ο κατά τα άλλα υγιέστατος νεαρός σπουδαστής πρωταγωνιστής Αλέξης Βελίδης στο ψυχιατρείο; Πάνω απ' όλα, όμως, ένα επιτυχημένο Πώς κουμπώνουν όλες οι απαντήσεις μεταξύ τους και μάλιστα μέσα από τον εξαγνισμό που η συναισθηματική οομαντική εμπλοκή του πρωταγωνιστή απλόχερα προσφέρει; Ποιο είναι το κουπτογραφημένο μήνυμα που κούβει η παρτιτούρα, στο οποίο όσοι τείνουν να πλησιάσουν πεθαίνουν; Πώς εξιχνιάζεται, εντέλει, το μεγάλο μυστήριο μιας διάσημης μυθοπλαστικής δολοφονίας της μεγαλύτερης μουσικής ιδιοφυΐας όλων των εποχών;

Λένε πως «ένας συγγραφέας επιτρέπεται να πάει παντού και να ονεισευτεί όσα όνεισα θέλει», πόσο μάλιστα όταν είναι ένας χαρισματικός storyteller, ένας γοητευτικός παραμυθάς, γητευτής των λέξεων, των εικόνων και των καταστάσεων, ένας συγγραφέας που νιώθει την επιτακτική ανάγκη να πει μια ιστορία και που είναι κατά κύριο λόγο ποιητής, κι είναι αυτό κάτι που αφήνει το πιο βαθύ αποτύπωμά του και στον πεζό του λόγο, προσδίδοντας στο έργο του μια αδιαμφισβήτητη λογοτεχνική αρετή, αυτήν μιας συναρπαστικής αφηγηματικής δεινότητας με τη χρήση ποιητικών εκφραστικών μέσων.

Η νομπελίστρια συγγραφέας Ντόρις Λέσινγκ είχε πει: «Λέμε μια ιστορία και θέλουμε να δούμε τι θα γίνει μετά κι είμαστε εμείς οι πιο ανυπόμονοι και ανήσυχοι αναγνώστες μας. Αλλιώς, το γράψιμο είναι άψυχο». Εκφραστικά γενναιόδωρος, ο Μιχάλης Πατένταλης φροντίζει και ψυχώνει τον λόγο του με επιτυχημένα στοιχεία που ζωηρεύουν τις περιγραφές τόπων, ποοσώπων, συναισθημάτων και συντελούν Ο Μιχάλης Πατένταλης παρακολουθεί από κοστην καλλιέπειά του. Ένα καλειδοσκόπιο με το ντάτους πρωταγωνιστές και κομπάρσους, αναλύει προσωπικό του ύφος περιστρέφει τα χρωματικά και ανατέμνει τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις

φάσματα των λέξεων, μαγεύοντας κατά τόπους τον αναγνώστη.

Ένα επιτυχημένο ψυχολογικό θρίλερ είναι το πρώτο μυθιστόρημα του Μιχάλη Πατένταλη, με δομή, πλοκή, δράση και ανάλυση χαρακτήρων που κινούνται με άνεση στο σκηνικό που τόσο ευφυώς και εμπνευσμένα δημιούργησε και χρωμάτισε, μέσα από πλούσιο σε δυνατότητες χοωστήρα, με διαδρομές που συνδέουν μεταξύ τους ένα ταξίδι στον χώρο και στον χρόνο σε πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη, η Βιέννη, το που κρύβει σε κρυπτογραφημένη μορφή τον δολοφόνο του Μότσαοτ, ένα εύρημα γύρω από το οποίο περιελίσσεται μια ιστορία μυστηρίου που κεοδίζει τη λογοτεχνική παρτίδα πόκεο κουμμένη

ψυχολογικό θοίλεο πρέπει να λειτουργεί όπως μια κινηματογραφική ταινία, οφείλει να κρατά τον αναγνώστη σε εγρήγορση, ανησυχία, ανυπομονησία, αγωνία και περιέργεια, κυρίως αυτή για το τι θα συμβεί παρακάτω και πού και πώς θα καταλήξει. Θα μπορούσα να αντιπαραθέσω αυτό το λογοτεχνικό είδος με μια ταινία φιλμ νουάο, όπου εντοπίζω ομοιότητες, αλλά και χρήσιμες διαφορές. Στα φιλμ νουάρ οι πρωταγωνιστές είναι καταδικασμένοι σαν τα έντομα στη φωτιά, μια φαμ φατάλ με τον μοιραίο ρόλο της εξημερώνει το σκοτάδι, ενώ ο άνδρας είναι συνήθως αδύναμος κι ελαττωματικός. Το όφελος ένα ανήθικο ειδύλλιο.

Ένα καλειδοσκόπιο με το προσωπικό του ύφος περιστρέφει τα χρωματικά φάσματα των λέξεων, μαγεύοντας κατά τόπους τον αναγνώστη.

Στο μυθιστόρημα του Πατένταλη, σε μια ατμόσφαιρα φιλμ νουάρ, έχουμε έναν ήρωα που φαίνεται φεαλιστικός αλλά δεν είναι ούτε αδύναμος, ούτε ελαττωματικός, αντιθέτως χαρισματικός και ακέραιος, έχουμε μια ατμόσφαιρα σκοτεινή, ασφυκτικά γεμάτη από σκιές που πηγαινοέοχονται, μια δαιδαλώδη πλοκή, που όμως διασώζει τους κεντρικούς χαρακτήρες, και μια γυναίκα, τη Μαλάικα -σημαίνει «άγγελος» στα αραβικά- που έχει μοιραία χαρακτηριστικά, αλλά δεν συμπεριφέρεται σαν φαμ φατάλ. Στο μυθιστόρημα που εξετάζουμε, το ειδύλλιο είναι απολύτως ηθικό και ο έρωτας, εξαγνίζοντας τους ποωταγωνιστές, θοιαμβεύει.

προθέσεις τους, τις ψυχολογικές καταστάσεις Αν υποθέσουμε ότι το ξεφύλλισμα της ζωής που τους ταλανίζουν και τους εγκλωβίζουν, αποδεικνύεται τόσο άχαρο όσο και η ανάγνωση αποδεικνύοντας ότι ξέρει να κινεί διαισθητικά τα ενός εγχειριδίου χρήσης οικιακής συσκευής, τότε νήματα της εξέλιξης του γρίφου της ιστορίας που έχει να επιλύσει. Επίσης ξέρει, κι αυτό είναι το εντυπωσιακό για πρώτο μυθιστόρημα, να στήνει και μια ατμόσφαιρα μυστηρίου, ανατροπών και εκπλήξεων, όπου όλα τα στοιχεία συνδέονται και λύνονται, βιδώνονται και ξεβιδώνονται, κουμπώνουν και ξεκουμπώνουν με μια μαεστρία, μια απλότητα και μια αμεσότητα που δεν κουράζει τον αναγνώστη με άσκοπες φλυαρίες και λεπτομέρειες, αλλά τον οδηγεί σε ένα ταξίδι στο εσωτερικό του μυαλού, σ' έναν λαβύρινθο αναζήτησης στοιχείων, σε χώρους και φωτισμούς που κόβουν σαν γυαλί, στο μυστήριο που θαμπώνει την πατίνα του χρόνου, σε μια διαδρομή εντέλει που απολαμβάνει όσο και μια σειοὰ επεισοδίων του θουλικού Σέολοκ Χολμς.

Η μουσική που σαν άρωμα εκλύεται από κάθε σελίδα του βιβλίου είναι ένα θέμα που φαίνεται Τιμή €13,30 να συναρπάζει τον συγγραφέα, ο οποίος έχει κάνει και σχετικές σπουδές. Η γραφή συνδέεται με την τέχνη. Η τέχνη συνδέεται με τη ζωή. Ο συγγραφέας συνδέεται με την τέχνη μέσω της ζωής και με τη ζωή του μέσω της τέχνης του. Η έκδηλη αγάπη του για τη μουσική είναι ο κοίκος που συνδέει καλλιτεχνικά το δημιούργημά του με τον πυρήνα της ύπαρξής του.

ένα είναι σίγουρο, ότι η μόνη αντίσταση στην απομάγευση του κόσμου είναι μια σταγόνα νέκταο που μας ανήκει δικαιωματικά, αρκεί να γνωρίζει κανείς ποιο λουλούδι να τουγήσει. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Μιχάλης Πατένταλης στο πρώτο του μυθιστόρημα τουγά το λουλούδι της μουσικής.

Δημοσιεύτηκε 23 Απριλίου 2019 στο ηλεκτρονικό περιοδικό "Διάστιχο", το οποίο ευχαριστούμε θερμά για την άδεια αναδημοσίευσης.

Ποιος σκότωσε τον Μότσαοτ Μιχάλης Πατένταλης Κλειδάοιθμος 272 σε λ . ISBN 978-960-461-888-0

JUNI 2020 58 BÜCHER BÜCHER 59 **JUNI 2020**

ANHANG: JÜRGEN ROMPF

Niki Eideneier

Jürgen Rompf, ein Mensch Zur Vorgeschichte

Im September waren sie dann nach Griechenland gefahren.

Zu Beginn der Reise hatte sie etwas Hoffnung geschöpft. Auf der Überfahrt von Amorgos nach Mykonos jedoch war Otten seekrank geworden, und als sie dort ankamen, waren sie vollkommen erschöpft gewesen. Sie hatten nach Delos gewollt, doch fuhr an den Tagen, die sie auf der Insel verbracht hatten, kein Schiff hinüber. Die See war zu stürmisch gewesen, und die Schiffer hatten ihnen jeden Morgen, wenn sie zum Hafen kamen, "No Delos today" entgegengeschrien. Otten hatte damals lange nach der unerreichbaren Insel gesehen und Maria aus einem Buch vorgelesen, in dem es hieß, dass eine Reise nach Delos "ein Abschied von Menschen sei und vielleicht eine Reise in den Tod". Dies schien ihr, da sie die Insel greifbar vor sich sehen konnte, etwas weit hergeholt. Drei Tage waren sie auf Mykonos und warteten auf besseres Wetter. Nur einmal hatte Otten sich zu einem längeren Spaziergang überreden lassen, aber mit jeder Stunde, die sie dort verbrachten, wurde er niedergeschlagener. Schließlich waren sie abgereist, ohne nach Delos gekommen zu sein.

Der Sprung

In der Nacht stand Otten auf und sah auf das Wasser. Das Bild von Maria fiel ihm ein. Am Anfang war das Wort, und dann tötet das Wort das Fleisch. Er sah Lichter auf dem Meer und plötzlich war er sich sicher, dass dies die Lichter von Delos sein mussten. War das nicht "ein Abschied von Menschen und vielleicht eine Reise in den Tod"?

Aber konnte es nicht auch umgekehrt sein? Noch als Otten überlegte und nicht am Ende seines Gedankens angekommen war, nahm er einen Anlauf, fast schien es ihm noch, als würde er auf Reling einige Sekunden lang balancieren. Plötzlich war er im Wasser. Er bemerkte den Sog, der ihn erfasste. Die Schiffschraube dachte er plötzlich, doch nichts geschah. Er trug eine Wolljacke, als er bemerkte, dass sie ihn in die Tiefe ziehen würde, zog er sie aus. Otten schwamm. Die Lichter, auf die er zuhielt, hoben und senkten sich. Das Meer war ruhig.

Plötzlich glaubte er Stimmen zu hören, die sich näherten, dann wieder Gesang, der von den Lichtern auf der Insel zu kommen schien. Während er schwamm, versuchte er der Musik zu lauschen: Kopfstimmen, die ihn an umgepflügte Äcker denken ließen und, wie in der arabischen Musik, an vierteltonstufige Melismen und Verzierungen mit schnell schwellendem Vibrato. Einzelne Töne brachen sich an den niedrigen Wellentälern. Dann verloren sich die Stimmen und die Musik über dem Meer.

Nimm auf in die Luft meinen leisen Atem. - Geschriebenes oder Gesprochenes. Wahrheit oder Lüge. Einbildung

oder Wirklichkeit. Wörter können nicht zurückgenommen werden.

Niemand hätte zu sagen vermocht, wie lange Otten noch hätte schwimmen können. Ihm schien es, Stunden gewesen zu sein. Kaum bemerkte er das kleine Boot, mit der über dem Wasser hängenden Laterne, das sich ihm langsam näherte.

Die Fischer, die ihn aus dem Wasser zogen, legten ihm eine Decke um.

Delos? fragte Otten.

Die Fischer sahen ihn verständnislos an.

Delos, fragte er noch einmal.

Der Ältere von ihnen verstand und sagte so, als wenn er ihn belehren wollte:

No – Delos, und zeigte dann auf die Insel, der sie sich näherten.

This is Syros.

Die Fischer lachten, wie Menschen lachen, denen bewusst war, dass sie gerade ein Leben gerettet hatten. Es war ein breites Lachen, und Otten sah ihre weisen Zähne.

Damals hatte Otten, alias Jürgen, die Insel nicht erreicht, und der Tod schien verschwunden zu sein, oder auch nur verschoben? Immerhin. Wer hätte das gedacht! Wer hätte damals gedacht, dass Delos doch existiere und die Insel nicht zu vermeiden sei. Und Otten, alias Jürgen, suchte wie verrückt nach ihr.

Die Ärzte aber mit den weißen Kitteln vermochten nicht, ein Leben, sein Leben, zu retten, "zu viele Baustellen hätte er an und in seinem Körper, man wusste nicht wo anfangen und wo man aufhören könnte" und Otten, alias Jürgen, ist doch auf Delos gelandet:

Ihr Lieben,

ich möchte Euch schweren Herzens informieren, dass Jürgen heute Nacht friedlich eingeschlafen ist.

Die Welt ist um einen lieben Menschen ärmer geworden.

Beste Grüße, Anja

Dass er mir im Sommer 2017, als er in unserer Korrespondenz zwischen Griechenland und Köln gestand, dass er an einem Roman arbeitete, war ich verblüfft. Nicht dass ich es ihm nicht zugetraut hätte. Schließlich wusste ich, dass er, eher zum Spaß und zur Erholung, lustige oder gar satirische Gedichte schrieb. Also schrieb ich ihm u.a.:

Lieber Jürgen, hier entdecke ich eine Antwort von mir auf Deinen wertvollen Hinweis bei H. Heine, die wohl nicht gesendet wurde? ... Bei der Gelegenheit: Hast Du einen schönen, kurzen Text (bis 500 Anschläge mit Leerzeichen) über Licht, Meer und Farben für den Kalender 2018 von Pergialis verfasst, oder einen alten von Dir ausgesucht? Bitte, versäume es nicht, sende ihn an mich rechtzeitig. Du kannst es sehr gut. Ansonsten: Ich habe meine Hand operieren lassen, ich bin nun einhändig z. Z; übernächsten Freitag

kommt auch die rechte dran. Dann kann ich überhaupt nicht schreiben... Zwangsurlaub vom Computer!! Herzliche Grüße, das Wetter ist heute sommerlich, und gleich zu warm, aber das kühle Wetter war uns auch nicht recht... Deine Niki

Liebe Niki.

Das ist gar nicht gut mit Deinen Händen. Hoffentlich geht es danach wenigstens besser. Mir fliegen hier die Tage davon. Überarbeite die Webseite von Nikos. Ich habe jetzt die Planung für Herbst fertig. Ich mache die Dir mal in (frei nach Eichendorff)

den Anhang. Und hier auch schon mal die Termine für die Zypernveranstaltungen im Herbst: Termine. Altes Pfandhaus: 10.11., 17.11. und 25.11.

Wann ist denn der Abgabetermin für den Text? Ich wollte eigentlich am Wochenende daran gehen. Aber... Aber... Hier ist das Wetter auch herrlich und wie immer in solchen Fällen gleich zu warm. Deutschland kennt einfach kein Mittelmaß. Aber Ich habe frischen Kaffee am Schreibtisch, Balkontür weit offen mit Fernblick nach Griechenland: "Da sah ich fern im Lande des alten Ilissos' Lauf..." (frei nach Eichendorff)

JUNI 2020 60 ANHANG: JÜRGEN ROMPF ANHANG: JÜRGEN ROMPF 61 JUNI 2020

ANHANG: JÜRGEN ROMPF

>>>>>

Mit Michalis habe ich Kontakt. Auch wegen der Internetzeitschrift. Ich halte das zwar für blödsinnig, weil wir ja noch nicht einmal ein paar gute Texte für die Webseite Der Anblick von Fliegen der Deutsch-Griechischen Autoren bekommen. Es wäre auf dem besser man würde den Exantas aktiv unterstützen.

Der Frau vom Fernsehen habe ich die Telefonnummer von Rena Molho gegeben.

Soweit für Heute. Maritta ist allerdings auch wieder im Krankenhaus. Sie hat Wasser in den Lungen, was genau wird, weiß ich noch nicht, ich fahre sie alle zwei Tage besuchen. Da ist es wie bei meiner Schwester... Alles Liebe, Dein Jürgen

Daraufhin bekam ich also von Jürgen, alias Otten, einen recht langen Auszug mit dem Titel: "Zur Vorgeschichte", woraus die anfangs zitierten Stellen stammen. Und ein Auszug aus dem Auszug bekam seinen Platz im Jahreskalender von Dimitris Pergialis' Photopädia, unter dem Monat März! Ausgerech-

Ich wunderte mich nicht schlecht und bewunderte ihn. Wie oft habe ich keinen Anlass verpasst, um ihn daran zu erinnern, wie gut er schreiben könne und dass er weitermachen möchte... Aber er war eben ein Mensch! Und dieser Mensch wird nicht so leicht vergessen werden. Er war einer von jenen, die nicht "Nein" sagen können, und von denen, die ihn nicht erreichen oder nachahmen können, etwas spöttisch "Gutmensch" genannt werden; aber wenn sie ihn brauchen, zu ihm rennen und ihn um Hilfe fragen. Er war ein gebildeter Mensch, ohne auf Universitäten gegangen zu sein, aber jede Möglichkeit ausschöpfte, um sich zu bilden. Er las viel und behielt das Gelesene wie einen Schatz in seinem Geist und verblüffte sein Gegenüber mit trefflichen Zitaten, die er, mit einem verschmitzten Lächeln begleitet, anbrachte. Denn er hatte auch sehr viel Humor, und konnte nicht nur die anderen,- sogar seinen Freund Hans -, auf die Arme nehmen, sondern und vor allem sich selber. Und das war einerseits sehr vergnüglich, aber andererseits ließ es einen tief in ihn blicken...

Jetzt, sonst nirgends

Was suchte ich in Mykene *In Klytämnestras Grab?*

Am Abend auf dem Campingplatz zwischen den Zelten der Orangenpflücker,

verschwindet die Burg endgültig hinter dem Horizont.

Macht Platz für den Berg Zara und für eine barfüßige Engländerin.

Frühstückstisch unter blauem Himmel

bleibt in Erinnerung. der Rest – ein Traum.

Das war nach seiner eigenen Information, 24. Juni 2017: "...ein Gedicht mit meinen ersten Griechenland Erfahrungen aus den 80er Jahren, und man kann es veröffentlichen. Natürlich ist das eine Spiegelung meiner damaligen Auseinandersetzung mit Christa Wolf und Sartres 'Die Fliegen' (les mouches)."

Griechenland: Irgendwann sagte er von sich voller Ernst: ich glaube, ich bin der echteste Philhellene neuester Prägung! zu großer Freude von seinem Freund Hans, der ihn irgendwie auch als seinen Schüler empfand.

Griechenland und vor allem Distomo. Aber darüber wird wohl Sophia mehr erzählen, wo sie doch mit seinen Gedichten über Distomo sich so ernsthaft beschäftigt hat.

Distomo, Griechenland, Köln, die POP, Die Gesellschaft Griechischer Autoren in Deutschland, der "Verband der Deutschgriechischen Gesellschaften" das "Griechenland Solidaritätskomitee Köln", seine Verwandten, seine Freunde, wir alle sind um einen lieben Menschen ärmer geworden:

Nimm auf in die Luft meinen leisen Atem. Geschriebenes oder Gesprochenes. Wahrheit oder Lüge. Einbildung oder Wirklichkeit. Wörter können nicht zurückgenommen wer-

Otten, alias Jürgen

«Μετά δικαίων και τελειωμένων, και την ψυχήν του δούλου σου, Σώτεο, ανάπαυσον!»

Zur Gedenkfeier für Jürgen 17.3.19 in Köln, Niki Eideneier

ANHANG: JÜRGEN ROMPF

Sophia Georgallidis

Hallo! Ich grüße euch alle! Wie schön, dass Jürgen uns hier versammelt hat, o μπαγάσας...

Er schaut sich ganz sicher das Ganze aus einem Versteck an und reibt sich zufrieden die Hände...

Bisher dachte ich, ich hätte Jürgen nach einer POP-Veranstaltung kennengelernt. Doch in den vergangenen Wochen habe ich sehr lange gegrübelt und es fiel mir schließlich ein: es war bei einem Stammtischtreffen der POP-Mitglieder im "Diogenes" - Jahreszahl weiß ich leider nicht mehr, ich werde älter, leider doch nicht ganz erfolgreich...

Doch zurück zu Jürgen. Er stellte sich vor, lobte unsere Veranstaltungen, die er offensichtlich besucht hatte, zumindest einige vor diesem Treffen im "Diogenes", gratulierte uns dazu und drückte seinen Wunsch aus, uns näher kennenlernen zu wollen und in der POP aktiv zu werden. Das hat uns überrascht, wir haben nachgehackt und also erzählte er von Distomo, von seinem ersten Mal dort, von der Warmherzigkeit, mit er von den Distomiten aufgenommen wurde und versuchte uns davon zu überzeugen, wie wichtig es ist, für uns als Menschen, die sich um die Verbreitung der griechischen Kultur kümmern, uns näher mit den Märtyrerorten zu befassen, in denen Menschen von den Wehrmachtsangehörigen der Nazis, während der deutschen Besatzung Griechenlands aufs Grausamste massakriert wurden. Orte, wie Kalavryta, Kommeno, Chortiatis und eben auch Distomo, in denen die Überlebten und die Nachfahren der Opfer mit diesen Erinnerungen leben müssen. Das gehöre auch zur Kultur der Griechen, wenn wir den Begriff nicht engstirnig auslegen und nur Literatur, Musik, Kunst, Tanz etc. dazu zählen. Recht hatte er und mit seinen kurzen Ausführungen öffnete er zumindest mir persönlich ein Tor zu einem Thema, in dem ich mich bis dahin wenig auskannte. Ich machte mich an die Lektüre über die Wehrmachtsverbrechen in Grie-

chenland, die noch nicht abgeschlossen ist, zumal auch das Thema Kriegsreparationen, übrigens nicht nur was Griechenland betrifft, noch offensteht. Diese Lernphase hat mich sehr gerührt und in mir wuchs langsam der Wunsch, eine Art Pilgerreise zu starten. Wann das geschehen sollte, wusste ich noch nicht, auch nicht, dass Jürgen eine wichtige Rolle spielen würde, als es dann 2013 soweit war...

Inzwischen wurde Jürgen POP-Mitglied und schaffte es, das Thema der Wehrmachtsverbrechen in Griechenland zu einem wichtigen Punkt der POP-Arbeit zu machen, dafür bin ich ihm sehr dankbar!

Auch bin ich ihm dankbar für die Ehre, die er mir zukommen ließ, indem ich den Gedichtzyklus ins Griechische übersetzen durfte, den er, vom Massaker in Distomo und dem Gedenktag dort inspiriert, verfasst hat. Ich dachte, es gibt nichts Besseres auf einer solchen Gedenkveranstaltung wie die Heutige vorzutragen, als seine eigenen Worte.

Doch bevor ich dies zusammen mit Hans Eideneier tue, möchte ich ein Versprechen einlösen: Ich überbringe euch den herzlichen Gruß der Menschen aus Distomo, die Jürgen gekannt und lieben gelernt haben. Sie alle lassen uns wissen, dass sie heute im Geiste bei uns sind und dass Jürgen einen festen Platz in ihren Herzen hat und dort für immer bleibt. Giorgos Theocharis, Jula Basdeki, Vicky Kellermanou, Lukas Dimakas seien hier stellvertretend für alle genannt. Aber auch Freunde aus anderen Städten Griechenlands, wie Felix und Anastasia Leopold, Maria Vajonaki, Efstathia Mantzaridou, Eleni Delidimitriou-Tsakmaki und viele andere lassen uns grüßen und wissen, dass "jemand sehr lebendig ist, wenn andere an ihn denken...!"

Hier sehen Sie die Links für Jürgens Gedichte auch in der Übertragung von Sophia Georgallidis:

- 1. http://sophia-translations.blogspot.com/2014/06/jurgen-rompf.html
- 2. http://sophia-translations.blogspot.com/2012/04/jurgen-rompf.html

ANHANG: JÜRGEN ROMPF **JUNI 2020** 62 ANHANG: JÜRGEN ROMPF 63 **JUNI 2020** ANHANG: JÜRGEN ROMPF

ANHANG: JÜRGEN ROMPF

Dieses Land

Text: Felix Leopold

Musik: Apostolis Dimitrakopoulos

Man sagt, dass dieses Land, in dem ich aufgewachsen bin zu den reichsten dieser Welt gehört.

Doch als Kind schon schien mir, dieses Land ist ein Land.

das sich an allem Unbekannten stört.

Das Fremde bleibt nur fremd, dachte ich mir schon als Kind

solang es nicht in meine Welt gehört.

Doch die, die gibt es nicht, es gibt nur eine Welt, die allen und niemandem gehört.

Man sagt, dieses Land sei ein Vorbild für die Welt, weil man dort auf Recht und Ordnung schwört.

Mir aber scheint, dieses Land ist ein Land, das sich wieder selbst zerstört.

"Wäre ich nicht arm, wärest du nicht reich" ein alter Schuh, der niemanden empört.

Stolz ist dieses Land auf seine Kultur, auf seine Dichter, auf die es selbst nicht hört.

Dieses sture Land, es ist so wunderschön. Nur glaubt es das selber nicht.

Es will siegen und herrschen, immer der Beste sein, will geliebt sein, doch selber liebt es nicht.

Dieses Land, eigentlich ist es wunderschön. Nur glaubt es das selber nicht.

Es will siegen und herrschen, immer der Beste sein, will geliebt sein, doch selber liebt es nicht.

Hier ist der Link: https://www.youtube.com/watch?v=pbo7-9JlyZA&feature=youtu.be

Felix Leopold und Jürgen Rompf, eine Begegnung in Köln!

Guten Morgen, liebe Niki!

Vielen Dank für deine lieben Worte! Und du hast recht... leider schaffe ich es nicht zur Gedenkfeier zu kommen. Ich habe am 15.3. noch einen Arzttermin und habe für die darauffolgenden Tage keinen vernünftigen Flug gefunden. Köln ist ja von Thessaloniki aus nicht mehr so gut zu erreichen.

Ich überlege mal, welches Lied ich dir da schicke, denn da gibt es einige Lieder, die der Jürgen sehr geliebt hat.

Vielen Dank und fühle dich umarmt!!

FELIX

JUNI 2020 64 ANHANG: JÜRGEN ROMPF ANHANG: JÜRGEN ROMPF 65 JUNI 2020

Hans Eideneier

Ein Suchender

Jürgen Rompf war ein Suchender. Von seiner Kindheit und Jugend erfuhr ich von ihm fast nichts. Und dennoch wurde klar: es muss keine schöne Zeit gewesen sein. Irgendwann wurde er irgendwie so traumatisiert, dass er das Vertrauen an die Umwelt und die Gesellschaft verloren zu haben scheint. Was sucht ein so ein junger Mensch bei der französischen Fremdenlegion? Feste Beziehungen gingen auseinander.

Ich lernte ihn vor vielen Jahren kennen, als er regelmäßig bei meinen Vorträgen in und um Köln auftauchte und die jeweiligen Themen mit mir besprechen wollte.

"Und wie kommst du auf Griechenland", fragte ich einmal. "Bei meiner angegriffenen Gesundheit" – offenbar gibt es da dunkle Flecken und eine dramatische Vorgeschichte, dachte ich bei mir, erfragte sie aber nie – "wurde mir geraten, mich auf die Wanderschaft zu begeben. Und da fing ich damit in Griechenland an, und dort endete sie auch." Denn als Jürgen in den Ort Distomo, oben in Böotien, kam, erfuhr er von den Gräueltaten der deutschen Nazis, und er machte es sich zur Lebensaufgabe, sich nicht nur genauer zu informieren, sondern, soweit das möglich war, eine Art aktiver Wiedergutmachung anzubieten. Und da er kein Griechisch konnte, begann er hierzulande, auf allen Hochzeiten zu den deutsch-griechischen Kulturbeziehungen zu tanzen.

Neben seinen literarischen und allgemein geisteswissenschaftlichen Interessen steht an erster Stelle

seine Leidenschaft der fotografischen Dokumentation. Hier ist im Laufe der Jahrzehnte ein Archiv entstanden, das von seiner ersten Reise nach Griechenland bis zum Abend seines Zusammenbruchs am 13. 12. 2018 in Düsseldorf nicht nur jene Suche nach sich selbst bezeugt, sondern ein Markstein der deutschgriechischen Beziehungen darstellt. Hier hat sich ein Künstler eingebracht, der Werke von bleibendem Wert geschaffen hat.

In der POP, unserer Initiativgruppe Griechische Kultur in Deutschland, zuletzt als deren Vorsitzender, beim Dachverband der Deutsch-Griechischen Gesellschaften und Sigrid Skarpelis-Sperk, bei Nikis Bemühungen, ihren Computer zu beherrschen, bei mir, um meine Vorträge und Artikel für die Griechenland Zeitung abzuschreiben, und und und.

Das überstieg ganz offenbar seine Kräfte, die, genauso offenkundig seit alters her, nicht die besten waren.

Jürgen Rompf war ein Suchender. Er suchte nach Antworten auf Fragen, die er sich selbst gestellt hatte. Er arbeitete mit größter Intensität daran, eine breitere Basis einer Grundausbildung zu schaffen, auf der sein eigenes Denken hätte Fuß fassen können.

Von außen her war man oft geneigt, in ihm einen Querdenker zu sehen. Dieses Attribut hätte ihm gut gefallen. Wir verleihen es ihm nunmehr posthum. Wir trauern um einen Freund Griechenlands, ένα καλό παιδί. Er soll Vorbild sein für solche Querdenker in den deutsch-griechischen Beziehungen. Deutschland und Griechenland haben sie nötiger denn je.

Νίκος Σταθάς

Ακτιβιστής, αντιφασίστας, φιλελληνας... Διστομίτης

Έφυγε λίγο πολύ με τον τρόπο που έζησε... Ήσυχα, με ένα μόνιμο χαμόγελο στα χείλη του. Όλη του τη ζωή την αφιέρωσε στην διάδοση της τραγωδίας που μας σημάδεψε, που μας άφησε μισούς.

Γερμανός, καταγόμενος από την Κολωνία, τα τελευταία 35 και πλέον χρόνια περνούσε αρκετές μέρες στο Δίστομο, σαν να ήθελε να κατανοήσει, να ρουφήξει λίγη από την μίξη θλίψης αλλά και αισιοδοξίας, αφού όλοι μας τον αγκαλιάσαμε από την αρχή, τον αγαπήσαμε.

Ακτιβιστής, αντιφασίστας, φιλέλληνας... Διστομίτης...

Ο Jürgen Rompf τέτοιες μέρες θα ήταν εδώ...

Ο Jürgen θα κατέβαινε από το δωμάτιο 5 του ξενοδοχείου, θα έπινε έναν «φοαπέ μέτοιο παρακαλώ», θα καθόταν ώρες στον υπολογιστή του και μετά θα όργωνε τα στενά του Διστόμου, αγκαλιά με την φωτογραφική του μηχανή...

Στο δρόμο θα μιλούσε με όλους...θα του μιλούσαν όλοι...πάντα με το χαμόγελο...

Ένας άνθοωπος που ποτέ δεν μάθαμε το ακοιβές εύρος της δράσης του, της προσωπικής του ιστορίας, αλλά νιώσαμε το εύρος της μεγάλης του καρδιάς...του ανοιχτού του μυαλού.

Αγωνίστηκε για τον άνθοωπο, για το Δίστομο, την μετάδοση της ελεύθερης σκέψης.

Ένας Διστομίτης... Ένας από μας.

Θα μας λείψει πραγματικά.

Θα μας εμπνέει.

Εμείς, στο θεατοικό μας εργαστήρι «Θεατροφρένεια», νιώσαμε πολύ καλά την αγάπη του, κάπως έρχονταν και κάλυπτε τα φεστιβάλ μας... έβλεπε με προσοχήτις παραστάσεις μας, έστω και αν δυσκολευόταν να καταλάβει την γλώσσα...

Ένα μικοό βίντεο-αφιέρωμα είναι το ελάχιστο που θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε να τον τιμήσουμε.

Το ποοβάλλαμε χθες, λίγο ποιν την ποοβολή της ταινίας.

Συγκίνηση αλλά και χαμόγελο...

Ό,τι ακοιβώς μας ποοκαλούσε ο Jürgen τόσα χοόνια που ήταν ανάμεσα μας...

Αντίο, φίλε μας.

Auf Wiedersehen...

*Jürgen stammte aus Gusternhain / Hessen, lebte aber schon seit mehreren Jahrzehnten in Köln. Übersetzung und Anm. Sophia Georgallidis

Nikos Stathas

Ein Aktivist, ein Antifaschist, ein Philhellene...ein Distomite...

Er ist mehr oder weniger auf die Art und Weise gegangen, wie er gelebt hat...

Still, mit seinem ständigen Lächeln auf den Lippen. Sein ganzes Leben hatte er der Verbreitung der Tragödie gewidmet, die uns so betroffen gemacht und halbiert hat.

Ein Deutscher, aus Köln stammend [*], verbrachte in den letzten über 35 Jahren mehrere Tage in Distomo, als würde er begreifen und ein wenig von unserer Trauer saugen wollen, aber auch von unserem Optimismus, denn wir hatten ihn von Anfang an in unsere Arme geschlossen und geliebt.

Ein Aktivist, ein Antifaschist, ein Philhellene... ein Distomite...

Jürgen Rompf wäre in diesen Tagen hier gewesen...

Jürgen würde aus dem Zimmer 5 seines Hotels hinunterkommen, seinen "Frapé, halbsüß, bitte" trinken, dann stundenlang an seinem Laptop sitzen, und danach würde er durch alle Gassen von Distomo gehen, den Fotoapparat um die Schulter...

Unterwegs würde er mit allen sprechen... alle würden mit ihm reden... immer lächelnd...

Ein Mensch, über dessen Aktivitätenbandbreite wir nie viel erfahren haben, auch nicht seine persönliche Geschichte, aber wir haben die Bandbreite seines großen Herzens gespürt... seines offenen Geistes. Er hat für die Menschen, für Distomo, für die Verbreitung des freien Denkens gekämpft.

Ein Distomite. Einer von uns.

Er wird uns inspirieren.

Wir haben in unserer Theaterwerkstatt "Theatrofrenia" sehr wohl seine Liebe gefühlt, da er immer wieder kam und unsere Festivals fotographisch dokumentierte... er sah sich aufmerksam unsere Aufführungen an, auch wenn er Schwierigkeiten hatte, die Sprache zu verstehen...

Ein kleiner Videoclip über ihn ist das Mindeste, das wir tun konnten, um ihn zu ehren.

Wir haben ihn gestern vor der Filmvorführung gezeigt.

Rührung und Lächeln...

Genau das, was Jürgen all die Jahre, in denen er unter uns weilte, bei uns hervorrief...

Adieu, lieber Freund.

Auf Wiedersehen...

https://www.youtube.com/watch?v=z23yUE1bZ-U&feature=share

LOGOGRAPHIA - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ

IMPRESSUM

Redaktion:

Niki Eideneier, Petros Kyrimis, Michalis Patentalis, Ivo Meraskentis

Die Zeitschrift

LOGOGRAPHIA - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ

ist eine Online Zeitschrift der

Gesellschaft Griechischer AutorInnen in Deutschland e.V. (GGAD)

Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων στη Γερμανία.

und hat ihren Sitz in Düsseldorf

Internet: www.ggad.info

E-Mail: Vorsitzender@ggad.info oder oeffentlichkeitsarbeit@ggad.info

Verantwortlich:

Michalis Patentalis Postadresse Ludenberger Str. 25 40629 Düsseldorf

Tel.: 0049-211-46869924 Mobil: 0049-177-8453049 E-Mail: m.pate@web.de

Copyright: Alle Rechte, wenn nicht anders vermerkt, liegen bei den Autoren

Fotos: Bei den Autoren und Verlagen

Titelfoto: Lakis Mouratidis: Ο μισθοφόρος Μινώταυρος/Der Söldner Minotaurus (2010)

Nach der gleichnamigen Novelle von Michalis Patentalis

Gestaltung, Layout, Satz und technische Umsetzung:

VCH-DESIGN | Vassilis Chatzivassios

Schrift: Palatino • Software: InDesign, Photoshop, Adobe Acrobat

E-Mail: design@polytropon.de

